

Załącznik nr 1
do uchwały Nr V/41/19
Rady Powiatu Gostyńskiego
z dnia 28 marca 2019 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
POWIATU GOSTYŃSKIEGO
NA LATA 2019-2025**

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
1.1. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1.2. PODSTAWY PRAWNE	8
1.3. PODSTAWY PROGRAMOWE	9
1.3.1. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE.....	9
1.3.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE.....	11
1.3.3. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	13
1.4. STRUKTURA DOKUMENTU	15
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	18
2.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU	19
2.2. DEMOGRAFIA	20
2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ	26
2.4. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE.....	47
2.4.1. KWESTIA DZIECKA.....	51
2.4.1.1. DZIECKO W ŚRODOWISKU	52
2.4.1.2. DZIECKO POZBAWIONE OPIEKI RODZINY	56
2.4.2. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	63
2.4.2.1 DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ, ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY i WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ	67
2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH.....	69
2.6. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI, NARKOMANII I PRZEMOCY.....	75
2.7. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU.....	81
2.8. ANALIZA SWOT.....	91

2.9. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	99
2.9.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE	99
2.9.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	114
2.10. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	115
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	121
3.1. MISJA.....	122
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	123
3.3. MONITORING I EWALUACJA	132
3.3.1. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII	132
3.3.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW	133
3.3.3. PRZYKŁADOWE PROGRAMY REALIZOWANE W POWIECIE GOSTYŃSKIM.....	134
UWAGI KOŃCOWE	136

1. WSTĘP

Część wstępna zawiera podstawowe informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu, jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Przedstawione w niej zostały uwarunkowania prawno-systemowe obowiązku powstawania dokumentu, najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią, podstawy prawne działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna.

1.1. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

Polityka społeczna to sfera działalności państwa, innych ciał publicznych i sił społecznych, która zajmuje się kształtowaniem warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju oraz harmonizowaniem i godzeniem rozbieżnych interesów różnych grup społecznych.

Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych grup społecznych.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która

poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzysząc temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne. Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego.

Z uwagi na członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „**problemy społeczne**” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast

określeniem „**kwestia społeczna**” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności. Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie,

rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagają się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej. Jest ona długotrwałym programem działań, który ma służyć rozwiązywaniu problemów społecznych poprzez wspieranie rodziny, zwiększenie efektywności pomocy społecznej, zapewnienie godziwych warunków życia osobom niepełnosprawnym, zapobieganie marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wyznaczeniu kierunków działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców powiatu.

Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

1.2. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 16b ust. 1 i art. 19 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz.U. 2018 poz. 1508). Strategia powinna zawierać w szczególności diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań. Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2018, poz. 1365),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2016, poz. 1828),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2018, poz. 1265),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2018, poz. 2137),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2018, poz. 1925 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2018, poz. 1030 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015, poz. 1390).
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2018, poz. 998 z późn. zm.)

Oprócz wspomnianych aktów prawnych, biorąc pod uwagę szerokie rozumienie polityki społecznej, uwzględniające elementy społecznego zabezpieczenia dochodu (np. ubezpieczenia społeczne, pomoc społeczną, świadczenia rodzinne), a także instrumenty z zakresu prawa pracy i zatrudnienia, edukacji, ochrony zdrowia, opieki długoterminowej, usług socjalnych i innych, przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

1.3. PODSTAWY PROGRAMOWE

Strategia jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowiska zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu

1.3.1. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Unia Europejska rozwija swój wymiar socjalny, mimo że polityka społeczna leży przede wszystkim w gestii państw członkowskich. Parlament Europejski wielokrotnie wzywał

do prowadzenia bardziej aktywnej polityki społecznej i wspierał służące temu propozycje Komisji Europejskiej.

Strategia *Europa 2020* jest ukierunkowana na inteligentny, zrównoważony, zakłada potrzebę stworzenia inteligentnej i zrównoważonej gospodarki, która sprzyja włączeniu społecznemu. Stanowi kontynuację strategii lizbońskiej z lat 2000–2010.

Zintegrowane wytyczne i inicjatywy przewodnie Strategii „Europa 2020” obejmują następujące kwestie:

1. Zapewnienie jakości i stabilności finansów publicznych.
2. Rozwiązanie problemu nierównowagi makroekonomicznej.
3. Zmniejszenie nierównowagi w strefie euro.
4. Optymalizacja pomocy na rzecz badań i rozwoju oraz innowacji, wzmocnienie trójkąta wiedzy i uwolnienie potencjału gospodarki cyfrowej.
5. Bardziej efektywne korzystanie z zasobów i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
6. Poprawa otoczenia biznesu i środowiska konsumenckiego oraz modernizacja i rozwój bazy przemysłowej, aby zapewnić funkcjonowanie rynku wewnętrznego w pełnym zakresie.
7. Zwiększenie uczestnictwa kobiet i mężczyzn w rynku pracy, ograniczanie bezrobocia strukturalnego i promowanie jakości zatrudnienia.
8. Rozwijanie zasobów wykwalifikowanej siły roboczej odpowiadającej potrzebom rynku pracy oraz promowanie uczenia się przez całe życie.
9. Poprawa jakości i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach oraz zwiększenie liczby osób podejmujących studia wyższe lub ich odpowiedniki.
10. Promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa.

Do inicjatyw przewodnich należą:

1. Europejska agenda cyfrowa.
2. Mobilna młodzież.
3. Unia innowacji.
4. Polityka przemysłowa w erze globalizacji.
5. Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia.
6. Europejski program walki z ubóstwem.
7. Europa efektywnie korzystająca z zasobów.

Unia wspiera zatrudnienie i pomaga wykluczonym społecznie głównie za pomocą *Europejskiego Funduszu Społecznego*. *Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji* wspiera z kolei pracowników, którzy ucierpieli w wyniku globalnych trendów gospodarczych. Portal i sieć zawodowa *EURES* pozwala znaleźć pracę w dowolnym miejscu Europy.

Parlament Europejski wspiera również działania na rzecz zatrudnienia młodych. Utworzony *Europejski Korpus Solidarności* ma pozwolić młodym ludziom zaangażować się odpłatnie lub charytatywnie w projekty na rzecz innych. *Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym* służy wspieraniu działań krajów UE polegających na udzielaniu pomocy materialnej tym, którzy jej najbardziej potrzebują. Pomoc ta obejmuje żywność, ubrania i inne rzeczy osobistego użytku, jak np. buty czy środki higieny osobistej. Oprócz pomocy rzeczowej, kraje UE realizują działania mające na celu włączenie społeczne, takie jak doradztwo i pomoc, które ułatwiają najbiedniejszym w wydostaniu się z ubóstwa. Władze krajowe mogą również udzielać pomocy niematerialnej najbardziej potrzebującym osobom, aby pomóc im skuteczniej wrócić do społeczeństwa.

W kwietniu 2017 roku Komisja Europejska przedstawiła propozycję *Europejskiego Filaru Praw Socjalnych*. Dokument zawiera szereg zasad, które mają umożliwić budowę i wsparcie dla sprawiedliwych i sprawnie działających rynków pracy i systemów opieki społecznej. W rezolucji ze stycznia 2018 roku posłowie wezwali Komisję do zaproponowania minimalnych standardów godnego zatrudnienia niezależnie od rodzaju pracy i kontraktu. Te zasady miałyby też dotyczyć nowych, elastycznych form pracy w sektorze „ekonomii dzielenia się”. W tej samej rezolucji wezwali do przedstawienia rozwiązań, które poprawią równowagę życia i pracy oraz do przyjęcia tzw. gwarancji dla dzieci, która miałaby zapewnić niepełnoletnim dostęp do wysokiej jakości edukacji i ułatwić walkę z biedą wśród najmłodszych - problemem, o którym posłowie wypowiadali się wielokrotnie. Rozporządzenie o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zapewnia, że Europejczycy nie utracą swoich socjalnych przywilejów po przeniesieniu się do innego państwa członkowskiego. Obecnie w Parlamencie trwają prace nad jego nowelizacją.

1.3.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Krajowe dokumenty strategiczne tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych.

Do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju Polski, należą: długookresowa strategia rozwoju kraju - DSRK (*Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*), określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, średniookresowa strategia rozwoju kraju - ŚSRK (*Strategia Rozwoju Kraju 2020*) – najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 r., kluczowy dla określenia działań

rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 oraz 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych: *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa.*

Strategia Rozwoju Kraju 2020 określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarach społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w okresie do 2020 roku, realizowane przez strategie rozwoju oraz przy pomocy programów, z uwzględnieniem okresu programowania UE. Wyznacza obszary problemowe o znaczeniu krajowym i ponadregionalnym, wymagające interwencji państwa, oraz ustala strategiczne zadania państwa i zasady uwzględniania ich w programach. Zgodnie z tym dokumentem głównym celem w perspektywie do 2020 roku ma być wzmocnienie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów, zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Cel ten ma być realizowany poprzez działania ujęte w trzech obszarach: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i przestrzenna.

Raport *Polska 2030. Wyzwania rozwojowe* stanowi podstawę długookresowej strategii rozwoju kraju. Szczegółowo diagnozuje 10 kluczowych wyzwań, na jakie Polska musi odpowiedzieć w perspektywie 2030 r. Wśród tych wyzwań znalazły się m.in. gospodarka oparta na wiedzy oraz rozwój kapitału intelektualnego. Najważniejsze kierunki reform zmierzających do rozwoju kapitału intelektualnego to według autorów raportu m.in.:

- zwiększenie nakładów na edukację naukę,
- wypełnianie przez system edukacji funkcji egalitarnych (stypendia) i elitarnych (wspieranie talentów),
- unowocześnienie systemu kształcenia przez całe życie,
- zmiana zasad finansowania jednostek naukowych (konkurencyjność),
- otwarcie szkół wyższych na sektor gospodarki i współpracę międzynarodową,
- budowa przewag konkurencyjnych firm w oparciu o kapitał intelektualny.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem

zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Strategia proponuje kierunki inwestycji przeprowadzonych do 2030 roku, które są podporządkowane schematowi trzech strategicznych obszarów, w skład których wchodzi: konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywność i sprawność państwa. Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce.

1.3.3. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do 2020 r. została przygotowana w roku 2010. Na podstawie przeprowadzanych analiz stwierdzono, że zarówno w zadaniach publicznych, jak i programach społecznych realizowanych w województwie odnotowano w kolejności następujące strategie:

1. **współuczestnictwo–współudział (partycypacja)** – strategia częściej występowała w zadaniach publicznych zleczanych organizacjom pozarządowym. Intensywniej obecna była w programach sportowych i rekreacyjnych oraz kulturalnych, rzadko była wpisana w programy edukacyjne, zaś niezwykle rzadko obecna w działaniach służących rozwiązywaniu problemów społecznych, a także adresowanych do osób niepełnosprawnych, ludzi starych oraz dzieci i młodzieży.

2. **wyprzedzanie zdarzeń (asekuracja)** - najczęściej w programach z funkcją edukacyjną (w tym profilaktyka zdrowotna), rozwiązujących problemy społeczne, adresowanych do dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych– najrzadziej wówczas, gdy były to programy związane z rynkiem pracy, kulturą oraz adresowane do seniorów;

3. **ratownictwo - wspieranie w zagrożeniu (interwencja)** - częściej wówczas, gdy realizowane programy służyły rozwiązywaniu problemów społecznych, adresowane były do rodziny, dzieci i młodzieży – najrzadziej obecna w działaniach na rzecz seniorów, kultury oraz sportu i rekreacji;

4. **wyrównywanie szans i/lub utraconych możliwości (kompensacja)** – działania częściej obecne w programach adresowanych do bezrobotnych, a także prawie dwa razy częściej kierowanych do osób z ograniczeniem sprawności oraz częściej wówczas, gdy programy miały sprzyjać rozwiązywaniu problemów społecznych – znacznie rzadziej w programach kierowanych do rodziny, seniorów oraz w przedsięwzięciach realizujących funkcje edukacyjne;

Otworzone kierunki polityki ujawniły dysproporcje w nakładach na programy sportowe

i imprezy masowe oraz kierowanych do obszarów życia społecznego wymagających aktywniejszego wsparcia ze strony struktur samorządowych (rodzina, starość, problemy społeczne, profilaktyka zdrowotna), zbyt małą jak na programy wojewódzkie liczbę uczestników, niezbyt czytelne przesłanki decyzji uruchamiania programów (zbliżona liczba zadań publicznych zleczanych organizacjom pozarządowym w poszczególnych powiatach), brak programów związanych z bezpieczeństwem jednostkowym i zbiorowym, brak czytelnej formuły konsultacyjno-decyzyjnej w gronie samorządowych podmiotów polityki społecznej, nieprzystawalność profili programowych do sytuacji społeczno-demograficznej i gospodarczej powiatów.

Wojewódzka strategia polityki społecznej obok kontynuacji wielu sprawdzonych i koniecznych programów musi nie tylko uzupełnić ujawnione w odtworzonych celach i kierunkach polityki braki, lecz także poszerzyć spektrum działań zgodnie z kierunkami wyznaczonymi przez strategię rozwoju kraju i regionu, polityki sektorowe oraz dyrektywy unijne.

Wielkopolska 2020. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku zakłada, że rozwój Wielkopolski do 2020 roku powinien być zrównoważony, a jego filarami będą następujące zasady: efektywność ekonomiczna – zysk dla zbiorowości uwzględniający koszty społeczne i środowiskowe, troska o środowisko – ochrona naturalnych zasobów, racjonalna gospodarka oraz zminimalizowanie negatywnego oddziaływania jego otoczenia, równowaga społeczna – tworzenie warunków do rozwoju demograficznego, prowadzącego przynajmniej do zastępowalności pokoleń oraz tworzenie miejsc pracy i aktywne działania w celu podnoszenia jakości życia, równowaga funkcjonalna – polegająca na wzajemnie korzystnych relacjach biegunów wzrostu i obszarów je otaczających. W wyniku stopniowego osiągania celów strategii ma być regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym, w którym: efektywnie wykorzystany jest potencjał wewnętrzny, priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja, mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną, wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 bezpośrednio określa środki finansowe przeznaczone dla beneficjentów z Wielkopolski - jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów. Przedmiotem wsparcia finansowego są działania realizujące następujące obszary priorytetowe: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, Społeczeństwo informacyjne, Środowisko, Transport, Rynek pracy, Włączenie społeczne, Edukacja, Infrastruktura dla kapitału ludzkiego, Pomoc techniczna.

Spośród dokumentów powiatowych należy wymienić *Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Gostyńskiego na lata 2015-2022* czy *Strategię Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Gostyńskiego*.

Celem głównym Planu Rozwoju Lokalnego jest podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie potencjału rozwojowego powiatu. Działania zostały podzielone na osie:

1. Gospodarka i środowisko.
2. Zdrowie i spójność społeczna, z takimi celami, jak wzrost jakości życia i efektywne zarządzanie systemami wsparcia osób niepełnosprawnych, wzrost realnego bezpieczeństwa i jakości życia osób starszych, ograniczenie wykluczenia społecznego osób w wieku aktywności zawodowej, rozbudowany system wsparcia osób starszych, wysoka jakość systemu wsparcia rodziny z dziećmi, wysoki poziom wsparcia dla integracji społecznej.
3. Edukacja.
4. Komunikacja.
5. Społeczeństwo.

1.4. STRUKTURA DOKUMENTU

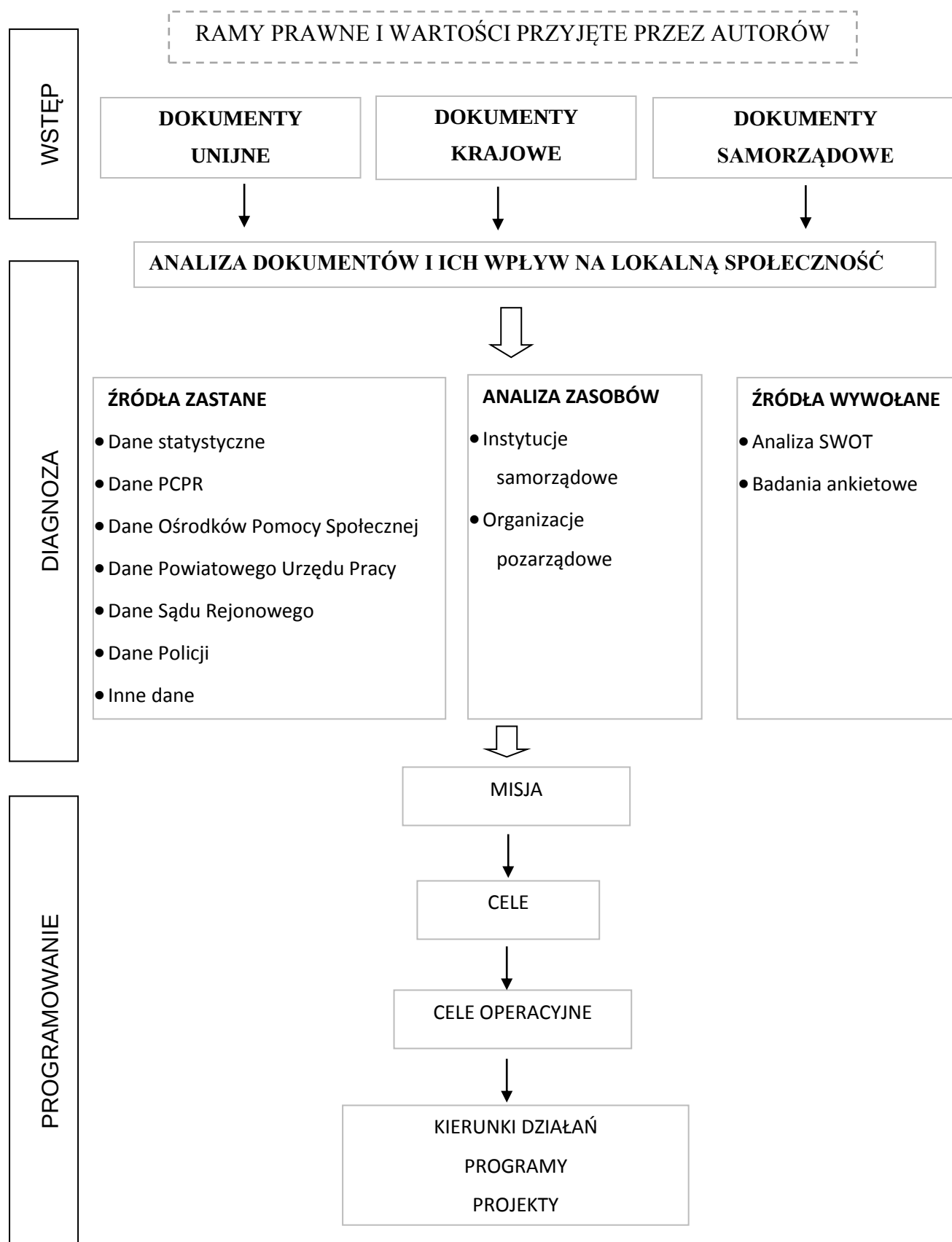
Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie powiatu, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Strategia opracowana dla struktury powiatowej jest dokumentem szczególnym, odnosząc się w swych zapisach kierunkowych do zadań i możliwości realizacyjnych samorządu powiatowego, musi brać pod uwagę przesłanki wynikające z działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego. Stąd, w porównaniu ze strategiami gminnymi, dokument powiatowy sygnalizuje występujące w poszczególnych gminach problemy społeczne, projektując rozwiązania systemowe pozostające poza zasięgiem możliwości kompetencyjnych samorządu gminnego.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które

w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu.

METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych powiatu. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie wypełnionych przez mieszkańców powiatu ankiet.

2.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat gostyński zlokalizowany jest w południowej części Niziny Wielkopolskiej, na zachodniej krawędzi Wysoczyzny Kaliskiej, w obrębie Wysoczyzny Leszczyńskiej. Graniczy z powiatami: rawickim, leszczyńskim, kościańskim, śremskim, jarocińskim i krotoszyńskim.

Powiat zajmuje powierzchnię 810,3 km². Swym zasięgiem obejmuje 7 gmin, w tym 5 gmin miejsko-wiejskich (Pogorzela, Krobia, Gostyń, Borek Wielkopolski, Poniec) oraz 2 gminy wiejskie (Pępowo i Piaski).

Liczba ludności powiatu gostyńskiego (wg danych GUS za I półrocze 2018 r.) wynosi 76 036 mieszkańców, a gęstość zaludnienia 94 osoby/km². Najwięcej mieszkańców ma gmina Gostyń – 28 059; najmniejszą populację gmina Pogorzela – 5 036 i Pępowo – 5 979. W gminie Krobia mieszka 13 079 osób, w gminie Piaski – 8 633, Poniec – 7 765 a Borek Wlkp. – 7 536 osób. Stopa urbanizacji sięga 42%.

Ludność powiatu wg miejsca zamieszkania

ogółem	76 036
w miastach	31 971
na wsi	44 065

Źródło: GUS, stan na 30.06.2018

Stolicą powiatu jest miasto Gostyń, przez który przechodzą główne szlaki komunikacyjne, m.in. droga krajowa nr 12, prowadząca z Dorohuska przez Puławy do Leszna i Głogowa.

Samorząd powiatowy odpowiada m.in. za prowadzenie szkół ponadpodstawowych i szkoły specjalnej, wspiera działalność szpitala, trzech domów dziecka, czterech domów pomocy społecznej, zarządza drogami o łącznej długości blisko 500 km. Wspomaga działalność organizacji pozarządowych. Ważnym obszarem działania jest ochrona środowiska.

Powiat słynie z rolnictwa na wysokim poziomie i inicjatyw biznesowych. Na bazie rodzimych produktów rolnych świetnie rozwija się przetwórstwo rolno-spożywcze, a marki znanych producentów takich jak Heinz Pudliszki, Spółdzielnia Mleczarska Gostyń, czy Kawon są rozpoznawalne w całym kraju. Stąd pochodzą też takie produkty przemysłowe jak: filtry do pojazdów i maszyn, opakowania szklane i tekturowe, rury PVC. Ewenement na szeroką skalę stanowi prawdziwe zagłębie producentów bryczek i powozów. Działa znane Centrum Rehabilitacji zakonu bonifratrów na Marysinie w Piaskach.

Samorząd powiatu powołał Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego Powiatu Gostyńskiego, które oferuje szeroki zakres usług doradczych dla osób prowadzących działalność gospodarczą oraz dla tych, którzy zamierzają uruchomić tego typu działalność. Przedsiębiorcy mogą również korzystać z pomocy Samorządowego Funduszu Poręczeń Kredytowych.

Powiat gostyński ściśle współpracuje z bawarskim powiatem Unterallgäu, w 2000 roku starostowie obu powiatów podpisali oświadczenie o przyjaznej współpracy, która zakłada m.in. współdziałanie w zakresie rozwoju regionalnego i rolnictwa, wymianę uczniów i młodzieży oraz kontakty gospodarcze między przedsiębiorcami z obu powiatów.

2.2. DEMOGRAFIA

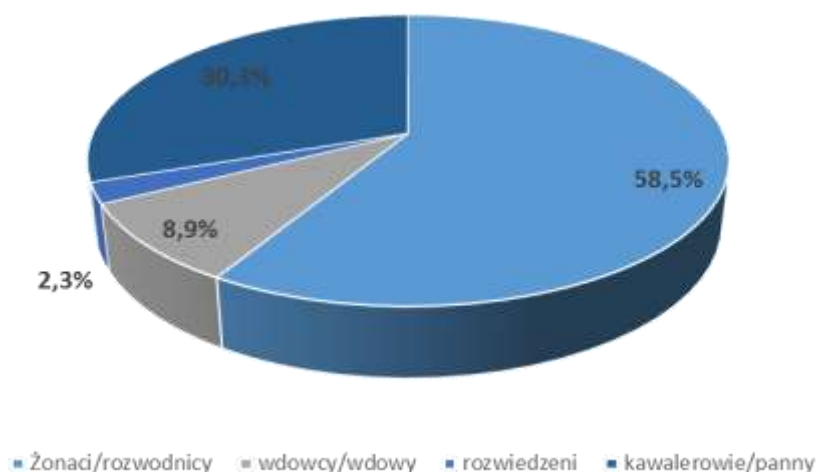
Według danych GUS za I półrocze 2018 r. powiat gostyński liczy 76 036 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. Proporcje te od wielu lat pozostają na podobnym poziomie. W latach 2008-2017 liczba mieszkańców spadła o 0,1%. Przyrost naturalny w I półroczu 2018 r. wyniósł 67 (486 urodzeń żywych, 419 zgonów), co odpowiada 1,76 na 1000 mieszkańców.

Prognozowana liczba mieszkańców powiatu gostyńskiego w 2050 roku wynosi 65 441, z czego 33 107 to kobiety, a 32 334 mężczyźni. Współczynnik feminizacji wynosi 102 (na każdych 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety).

W 2017 roku zarejestrowano 865 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 1 047 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu gostyńskiego -182. W tym samym roku 4 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 10 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące - 6.

Najliczniejszą grupę mieszkańców powyżej 15 roku życia stanowią osoby żyjące w małżeństwie (58,5%), a następnie stanu wolnego (30,3% mieszkańców powiatu gostyńskiego). 2,3% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,9% to wdowy/wdowcy.

Stan cywilny – mieszkańcy powiatu gostyńskiego powyżej 15 roku życia

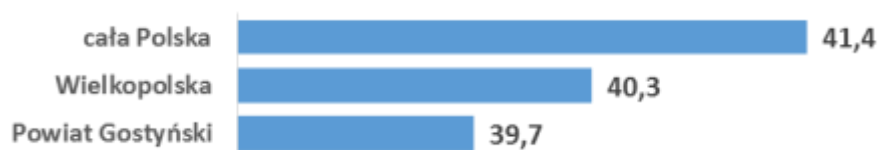

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Odsetek osób rozwiedzionych jest w powiecie niższy niż w województwie (4,1%) i kraju (5%), więcej osób pozostaje w związku małżeńskim (wielkopolska – 57,2%, kraj 55,4%). W powiecie rośnie liczba rozwodów. W 2010 r. współczynnik rozwodów na 1000 mieszkańców wynosił 1,1, w 2017 r. wzrósł do 1,8. Współczynnik małżeństw spada – z 56,9 w 2010 r. (524 zawarte małżeństwa) do 53,7 w 2017 r. (437 małżeństw).

Średni wiek mieszkańców, obliczany na 39,7 lat, jest niższy niż w Wielkopolsce i całej Polsce.

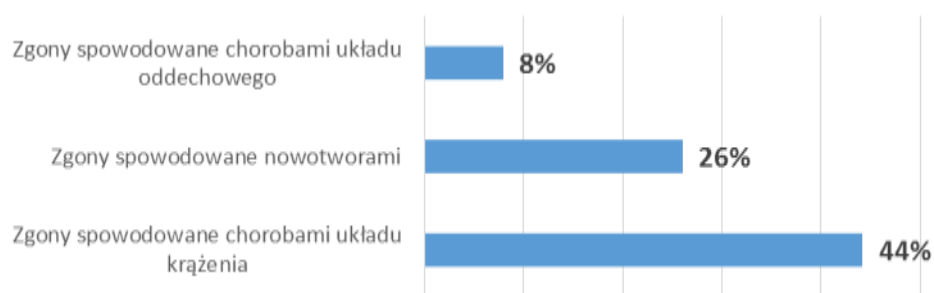
Średni wiek mieszkańców

Źródło: GUS, stan na 31.12.2017

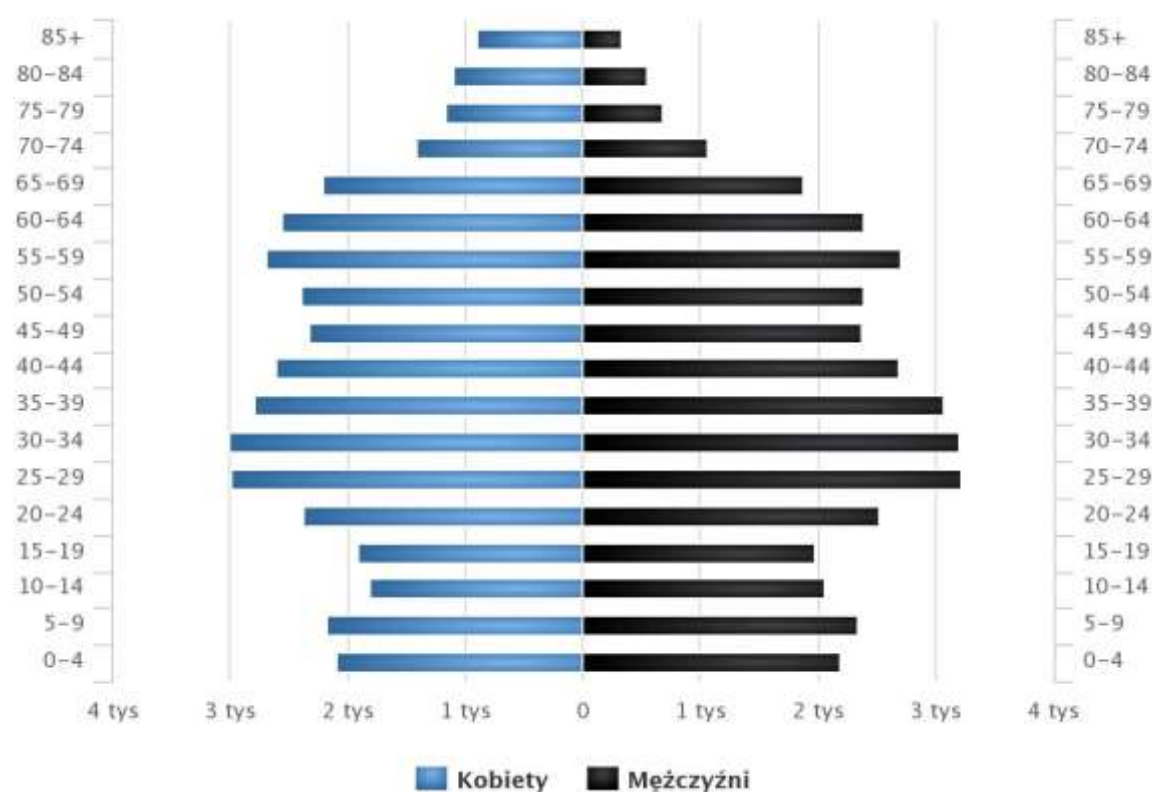
Najczęstsza przyczyna zgonów to choroby układu krążenia. Od 2011 r. liczba ta spada, obserwowany jest natomiast wzrost liczby zgonów z powodu nowotworów.

Przyczyny zgonów w powiecie gostyńskim

Źródło: GUS, stan na 31.12.2017

Piramida wieku mieszkańców powiatu gostyńskiego

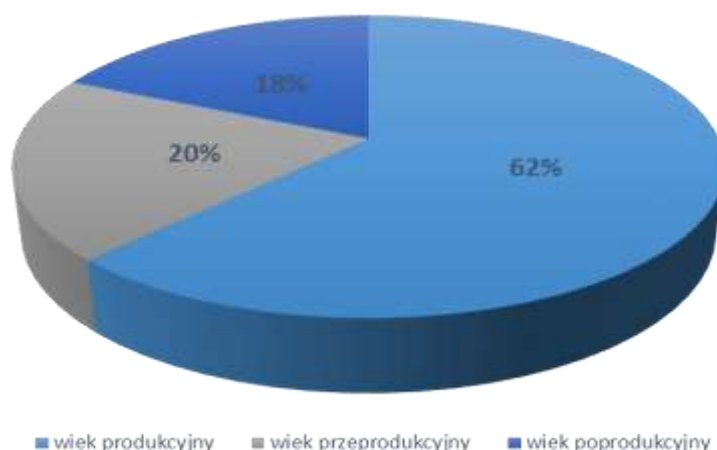

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2017

Tendencje demograficzne wskazują, że mamy do czynienia ze zwiększającą się liczbą osób w wieku poprodukcyjnym, co jest spowodowane różnymi czynnikami, do których możemy zaliczyć m.in. malejącą dzietność rodzin, migrację oraz wydłużający się przeciętny czas trwania życia. Jak wskazują prognozy demograficzne, ludność powiatu gostyńskiego w wieku powyżej 75 lat w nadchodzących 20 latach podwoi się i osiągnie poziom blisko 9 tys.

Starzejące się społeczeństwo wymagać będzie dynamicznego wzrostu podaży usług opiekuńczych i integracyjnych dla osób starszych, co spadnie przede wszystkim na barki samorządów lokalnych.

Struktura wiekowa mieszkańców powiatu

Źródło: GUS, stan na 31.12.2017

62,2% mieszkańców powiatu znajduje się w wieku produkcyjnym, 19,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym

Struktura wiekowa mieszkańców poszczególnych gmin powiatu gostyńskiego w 2017 roku

Gmina	Ogółem	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
Borek Wielkopolski	7.536	1.492	4.695	1.349
		19,8%	62,3%	17,9%
Gostyń	28.059	5.275	17.397	5.387
		18,8%	62,0%	19,2%
Krobia	13.079	2.590	8.187	2.315
		19,8%	62,6%	17,7%
Pępowo	5.979	1.220	3.689	1.070
		20,4%	61,7%	17,9%
Piaski	8.633	1.796	5.352	1.485
		20,8%	62,0%	17,2%
Pogorzela	5.036	1.027	3.188	816
		20,4%	63,3%	16,2%
Poniec	7.765	1.530	4.830	1.405
		19,7%	62,2%	18,1%

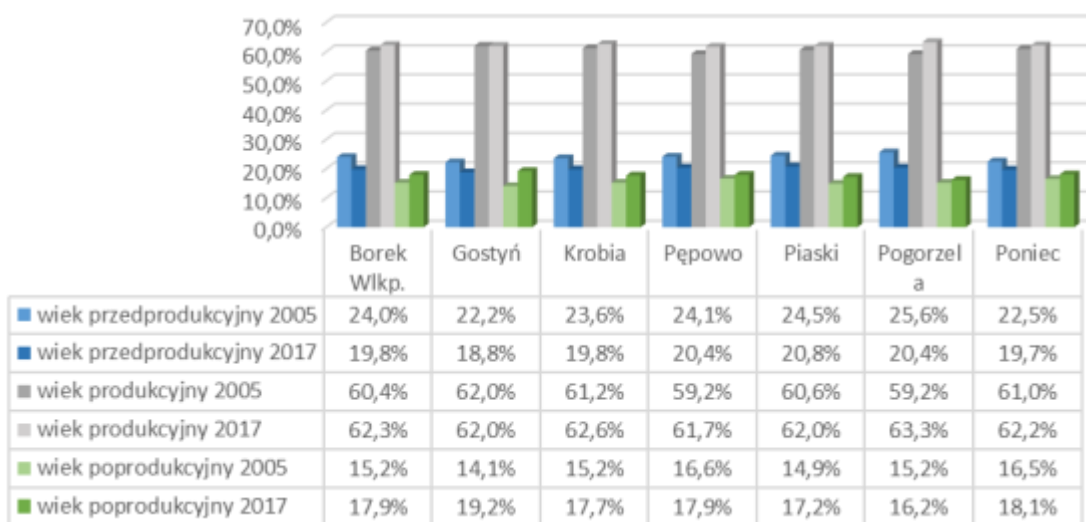
Źródło: GUS, stan na 31.12.2017

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż proces starzenia się społeczności w największym stopniu dotyka mieszkańców gminy Gostyń (osoby w wieku

poprodukcyjnym stanowią w ww. gminie 19,2% ogółu ludności), a w najmniejszym ludności gminy Pogorzela (16,2% mieszkańców tych gmin osiągnęło wiek poprodukcyjny).

Obserwowana jest tutaj zmiana w porównaniu do danych z roku 2005, co przedstawiają dane w tabeli poniżej.

Struktura wiekowa mieszkańców gmin powiatu gostyńskiego – lata 2005 i 2017

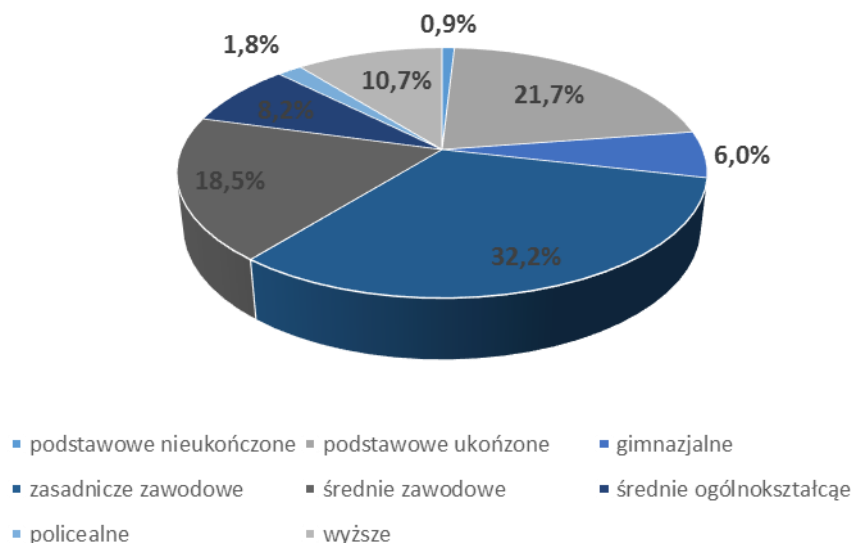

Źródło: GUS, stan na 31.12.2017

W każdej z gmin zwiększyła się liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, przy czym największa różnica jest obserwowana w gminie Gostyń (wzrost o 5,1%). Maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, co jest odzwierciedleniem tendencji starzenia się społeczeństwa.

18 805 mieszkańców powiatu gostyńskiego jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 9 039 kobiet oraz 9 766 mężczyzn). W porównaniu do średniej krajowej mieszkańcy powiatu gostyńskiego mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie gostyńskim największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (26,0%) oraz zasadnicze zawodowe (23,4%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (41,3%) oraz średnie zawodowe (19,4%).

Poziom wykształcenia mieszkańców (w wieku 13 lat i więcej)

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,7% ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,8% wykształcenie policealne, 8,2% średnie ogólnokształcące, a 18,5% średnie zawodowe. Nieco ponad 1/3 mieszkańców powiatu gostyńskiego (32,2%) legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym 6,0%, natomiast 21,7% podstawowym ukończonym. 0,9% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W strukturze wykształcenia mieszkańców powiatu gostyńskiego zwraca uwagę niższy odsetek osób posiadających wykształcenie wyższe, policealne i średnie w zestawieniu z danymi z województwa wielkopolskiego. Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im, bowiem dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi się przystosować do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 12) alkoholizmu lub narkomanii; 13) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 14) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin powiatu gostyńskiego odpowiedzialne są ośrodki pomocy społecznej, których jest 7, w tym: 5 miejsko-gminnych i 2 gminne. Do ich podstawowych obowiązków należy:

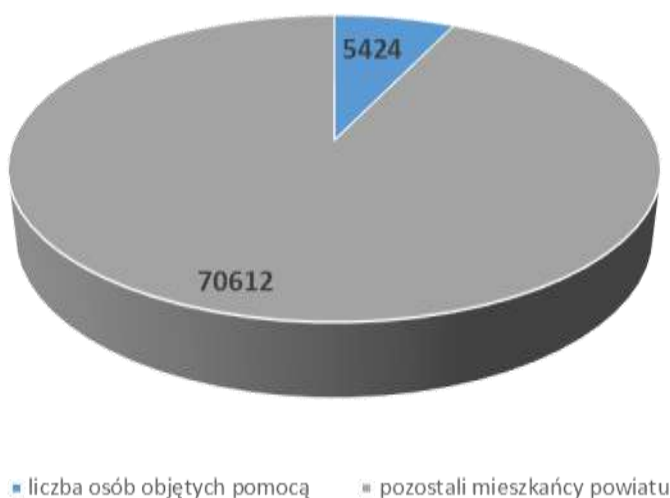
- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega nieustannym zmianom. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Obecnie kryterium to ustalono na poziomie 701 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 528 zł na osobę w rodzinie. Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę potrzebujących i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Na wahania liczby uprawnionych do świadczeń wpływ miały m.in. ustawa o rencie

socjalnej i ustawa o świadczeniach rodzinnych, które spowodowały w 2004 przejście części klientów systemu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika świadczeń rodzinnych.

Spośród 76 036 mieszkańców powiatu, 7,1% osób było objętych pomocą społeczną. Dane ośrodków pomocy społecznej mówią o 2 055 rodzinach, do których została skierowana pomoc, w których łącznie przebywały 5 424 osoby, bezpośrednio bądź pośrednio korzystające ze wsparcia.

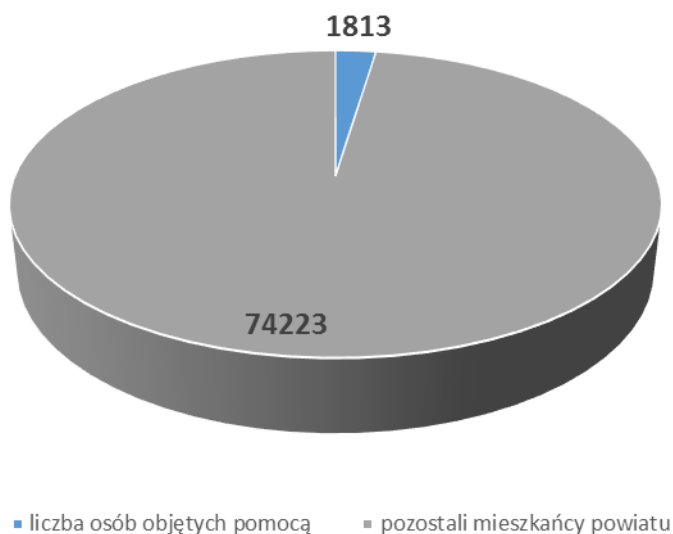
Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej w 2017 roku a ludność powiatu

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej.

Analizując dane o osobach, którym w 2017 r. przyznano świadczenia pieniężne, otrzymujemy odsetek 2,4% ogółu mieszkańców powiatu.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne w 2017 roku a ludność powiatu

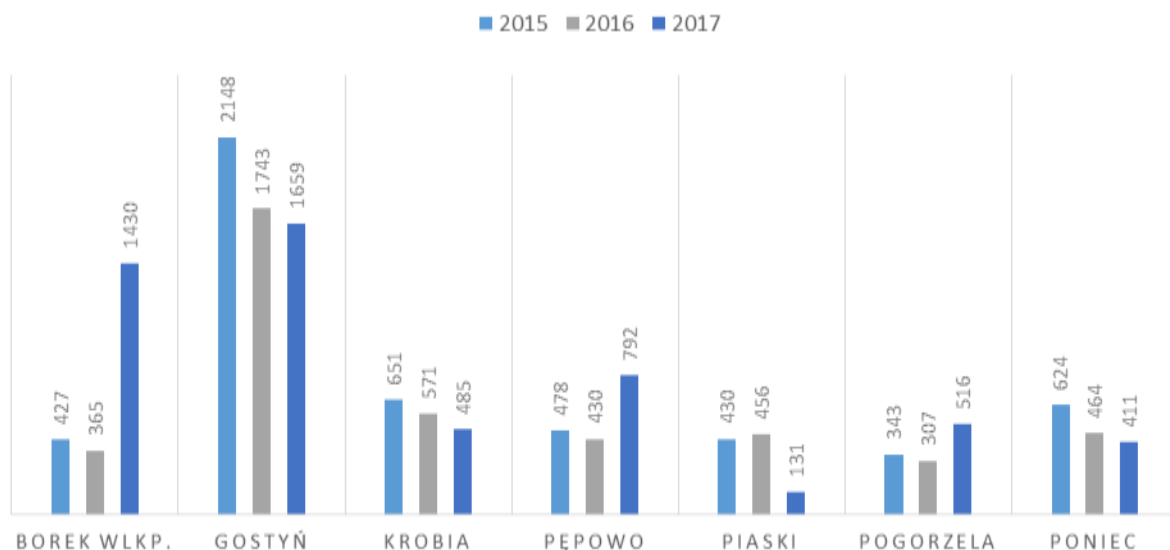

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej.

Analizy Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2015 r. liczba beneficjentów pomocy społecznej (osoby, które skorzystały przynajmniej raz z jakiejkolwiek pomocy świadczonej przez ośrodki pomocy społecznej, przyznanej decyzją administracyjną poprzedzoną wywiadem środowiskowym) wynosiła 2729,8 tys. osób. W porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano spadek ich liczby o 224,1 tys. osób (o 7,6%), a w porównaniu z 2009 r. – o 733,2 tys. osób (o 21,2%). Na przestrzeni lat 2009-2015 wzrost liczby beneficjentów odnotowano jedynie w latach 2012 i 2013 (odpowiednio o: 0,2% i 3,0%) po podwyższeniu w październiku 2012 r. kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wśród beneficjentów pomocy społecznej obserwuje się przewagę ludności wiejskiej, chociaż w omawianym okresie w zbiorowości beneficjentów następował ciągły spadek udziału ludności wiejskiej z poziomu 55,1% w 2009 r. do 52,9% w 2015 r.

W powiecie gostyńskim na przestrzeni lat 2015-2017 w gminach Gostyń, Krobia, Piaski i Poniec zmalała liczba osób, które były objęte pomocą społeczną. W gminach Borek Wlkp., Pępowo i Pogorzela znaczny wzrost osób objętych pomocą związany był z nawałnicą – ośrodki objęły wsparciem poszkodowanych mieszkańców, wypłacając zasiłki celowe na remont budynków mieszkalnych i gospodarczych.

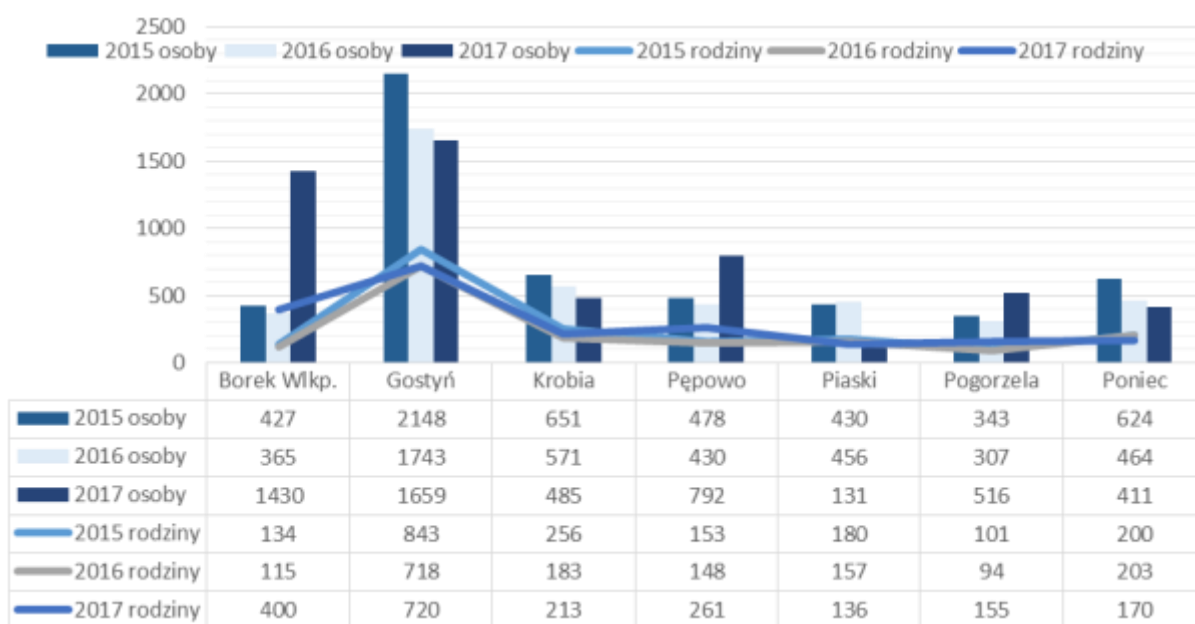
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej.

Porównując rok 2016 do 2015 liczba rodzin otrzymujących wsparcie z ośrodków pomocy społecznej spadła we wszystkich gminach, za wyjątkiem Ponieca (tu wzrost o 1,5%). Największy spadek zauważa się w gminie Krobia (-28,5%), Borek i Gostyń (ok. 14%) oraz Piaski (niemal 13%). W 2017 r. liczba rodzin objętych wsparciem wzrosła w gminach Borek, Krobia, Pępowo i Pogorzela (częściowo przyczyną było wsparcie dla poszkodowanych w wyniku nawałnic). Spadki dotyczą gmin Piaski i Poniec.

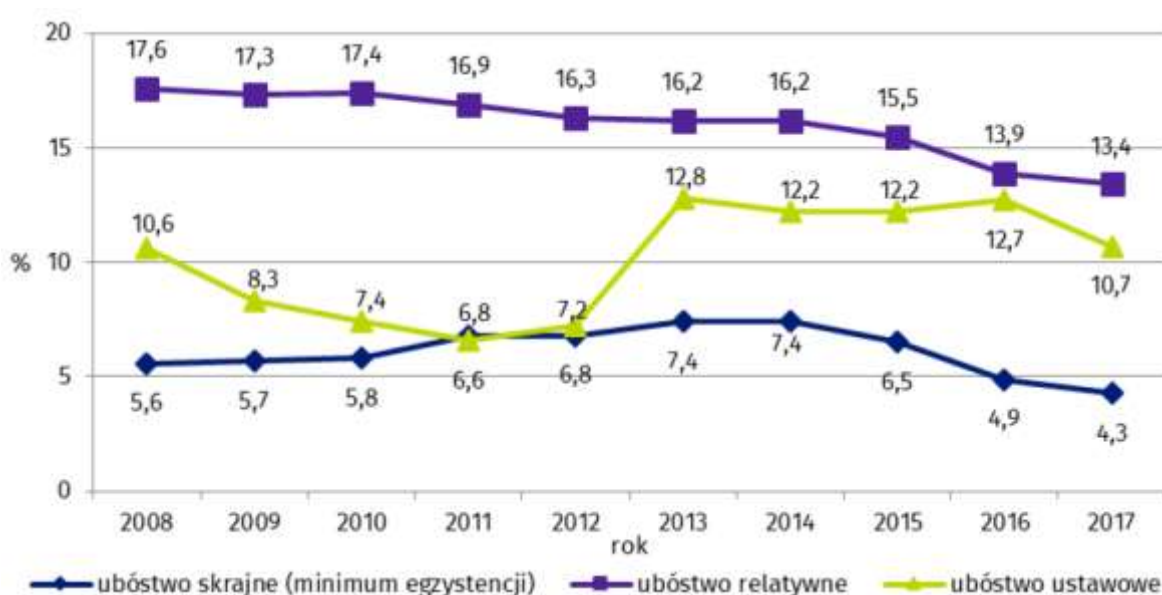
Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej.

W 2017 r. odnotowano dalszy spadek zasięgu ubóstwa ekonomicznego szacowanego na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych. Znaczącą poprawę zaobserwowano przede wszystkim wśród rodzin z dziećmi, osób z niższym wykształceniem oraz mieszkańców wsi. W 2017 r. stopa ubóstwa skrajnego wyniosła 4,3%, co oznacza spadek wskaźnika w odniesieniu do 2016 r. o 0,6 punktów proc.

Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2008 – 2017 według przyjętych w danym roku granic ubóstwa (w % osób w gospodarstwach domowych)

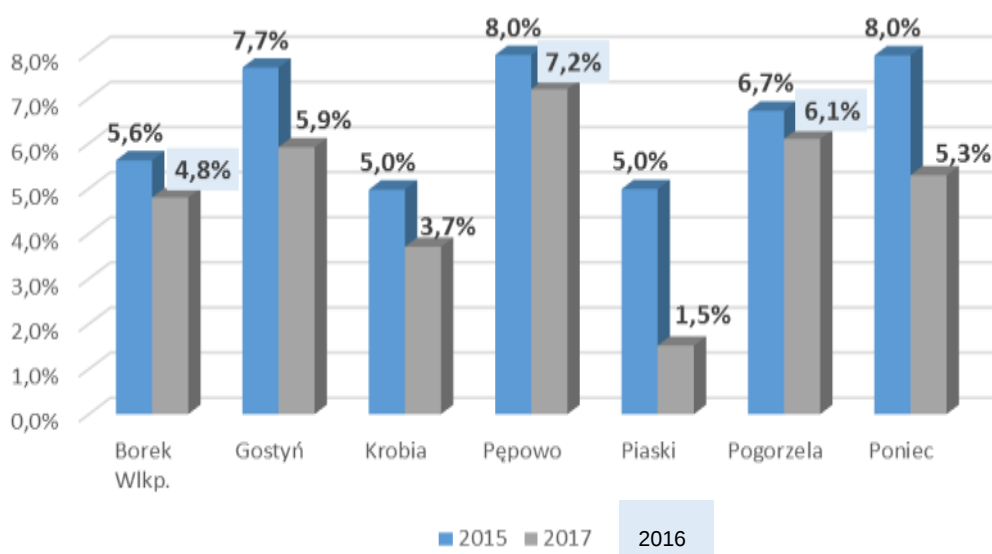

Źródło: GUS: Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2017 r.

Uwzględnienie tzw. granicy ustawowej wskazuje na grupę osób, które zgodnie z obowiązującymi przepisami są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej. W analizowanym okresie zasięg ubóstwa ustawowego zmniejszył się o 2 punkty proc., osiągając w 2017 r. wartość 10,7%.

Według Głównego Urzędu Statystycznego z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że czynnikami, które w największym stopniu przyczyniły się do poprawy sytuacji materialnej gospodarstw domowych oraz spadku zasięgu ubóstwa skrajnego i relatywnego w 2017 r. były: wzrost wynagrodzeń, spadek bezrobocia, a w przypadku rodzin z dziećmi świadczenie wychowawcze Rodzina 500 plus. W przypadku ubóstwa ustawowego wpływ na zmniejszenie się jego zasięgu miała natomiast nie tylko poprawa sytuacji materialnej gospodarstw domowych, lecz dodatkowo również fakt, iż od IV kwartału 2015 r. nie zmieniał się poziom granic tego typu ubóstwa.

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu gostyńskiego – lata 2015 i 2017

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej.

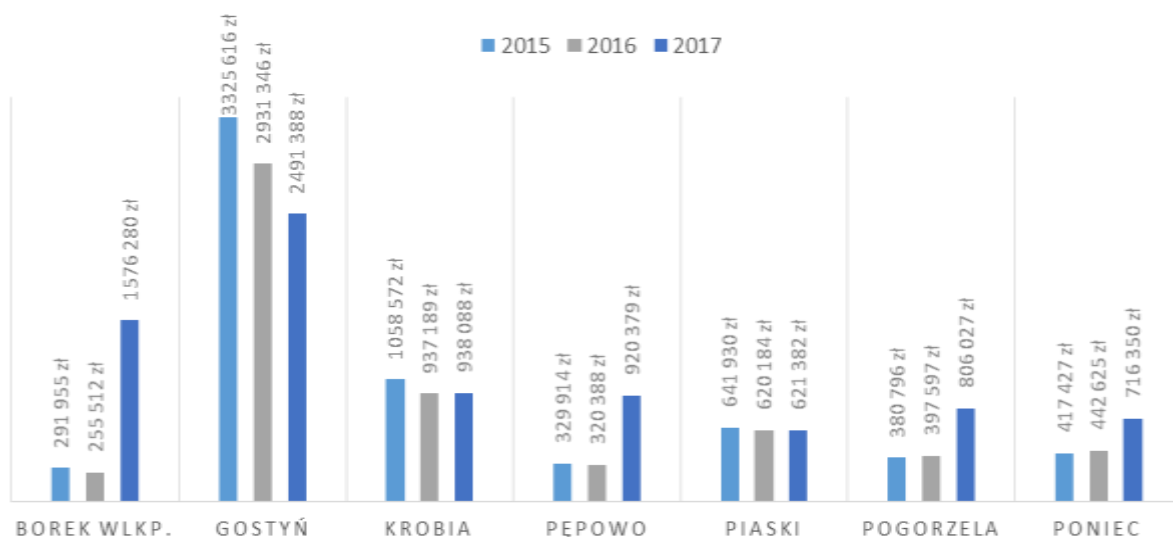
W gminach Borek Wlkp., Pępowo i Pogorzela uwzględniono dane za 2016 r. w miejsce roku 2017, ze względu na dużą liczbę zasiłków celowych wypłacanych w związku z nawałnicą, a które zostały uwzględnione w statystykach ośrodków pomocy społecznej.

Analizując dane można zauważyć spadek odsetka osób korzystających ze wsparcia finansowego w ramach pomocy społecznej. Ze wsparcia najczęściej korzystają mieszkańcy

gmin Pogorzela i Pępowa, nigdzie jednak odsetek korzystających nie przekracza 10% ogółu mieszkańców gminy. Dla porównania, w 2008 r. w gminie Pogorzela odsetek ten sięgał 23%. Gminy miejskie posiadają szerszą ofertę wsparcia, dysponują też zazwyczaj bardziej chłonnym rynkiem pracy, zmniejszając jednocześnie poziom ubóstwa wśród mieszkańców.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w gminie Gostyń spadła o 25,1% porównując rok 2017 do 2015. W gminie Krobia wydatki zmalały o 11,4%, a w gminie Piaski o 3,2%. Dane z pozostałych gmin za 2017 uwzględniają wypłaty zasiłków celowych po przejściu nawałnicy. Analizując lata 2015-2016 tylko w dwóch gminach: Pogorzela i Poniec, wydatki na pomoc społeczną nieznacznie wzrosły (odpowiednio 4% i 6%).

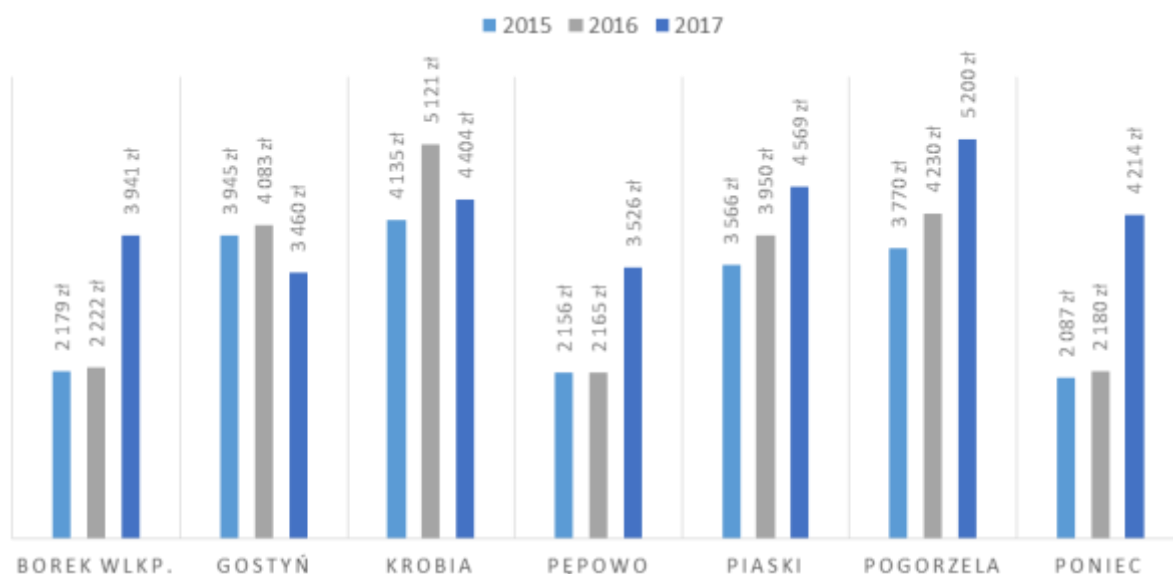
Wysokość wydatków na pomoc społeczną

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej.

Poniższy wykres prezentuje średnią wysokość wydatków na pomoc społeczną, przypadającą na rodziny objęte pomocą. Z zebranych danych wynika, że najwyższe wsparcie otrzymują rodziny z gmin Krobia, Gostyń i Pogorzela.

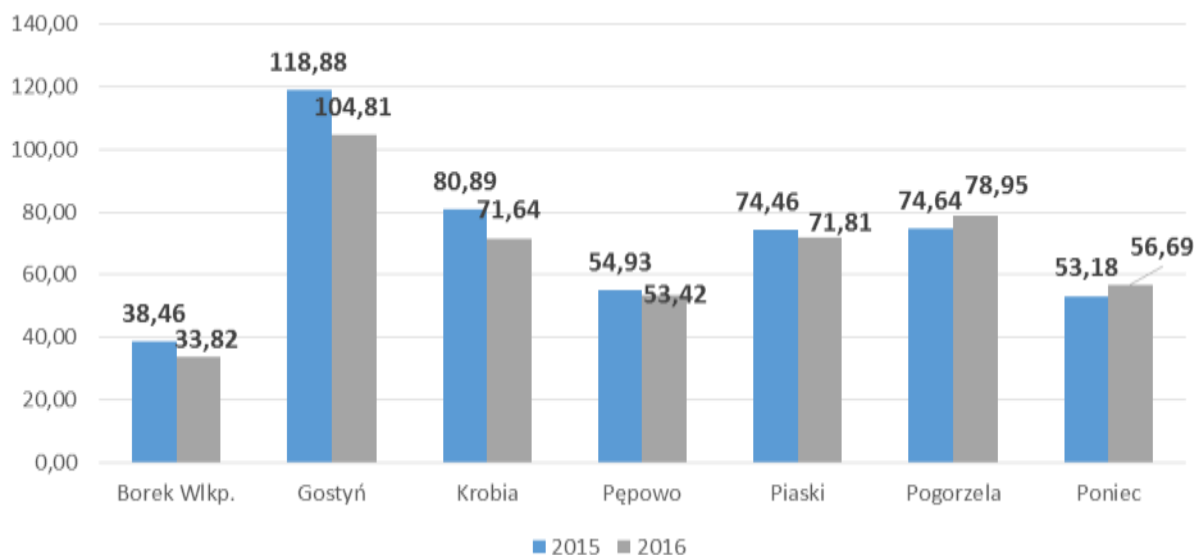
Średnia wysokość wydatków przypadająca na rodziny objęte pomocą

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej.

Jeśli poddamy analizie wydatki na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca, otrzymujemy następujące zestawienie.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w latach 2015 i 2016 w poszczególnych gminach powiatu gostyńskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej.

Prezentowane na zestawieniu kwoty są w obrębie powiatu mocno zróżnicowane, od wartości najniższych w przypadku gminy Borek Wlkp., gdzie średnia oscyluje w granicach 35

złotych, po miasto i gminę Gostyń, gdzie wysokość środków przypadających na jednego mieszkańca przekroczyła sto złotych. Ilość środków budżetowych przeznaczonych na system wynika z różnych czynników, częściowo jest odzwierciedleniem istniejącego ubóstwa mieszkańców i związanych z tym istniejących realnych potrzeb, a częściowo z zamożności samej jednostki samorządu terytorialnego, która może wyasygnować mniej lub więcej środków finansowych na system pomocy.

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w powiecie, należy zauważyć, iż nakłady finansowe przeznaczane na wspomaganie osób i rodzin w latach 2016 i 2017 (bez zasiłków celowych po nawałnicy, która przeszła przez region) oraz liczba osób korzystających z pomocy społecznej spadły w porównaniu do roku 2015. Największe spadki (rzędu 11-12%) odnotowano w gminach Borek Wlkp., Gostyń i Krobia. W porównaniu do 2008 r. wydatki na pomoc społeczną świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej spadły o połowę.

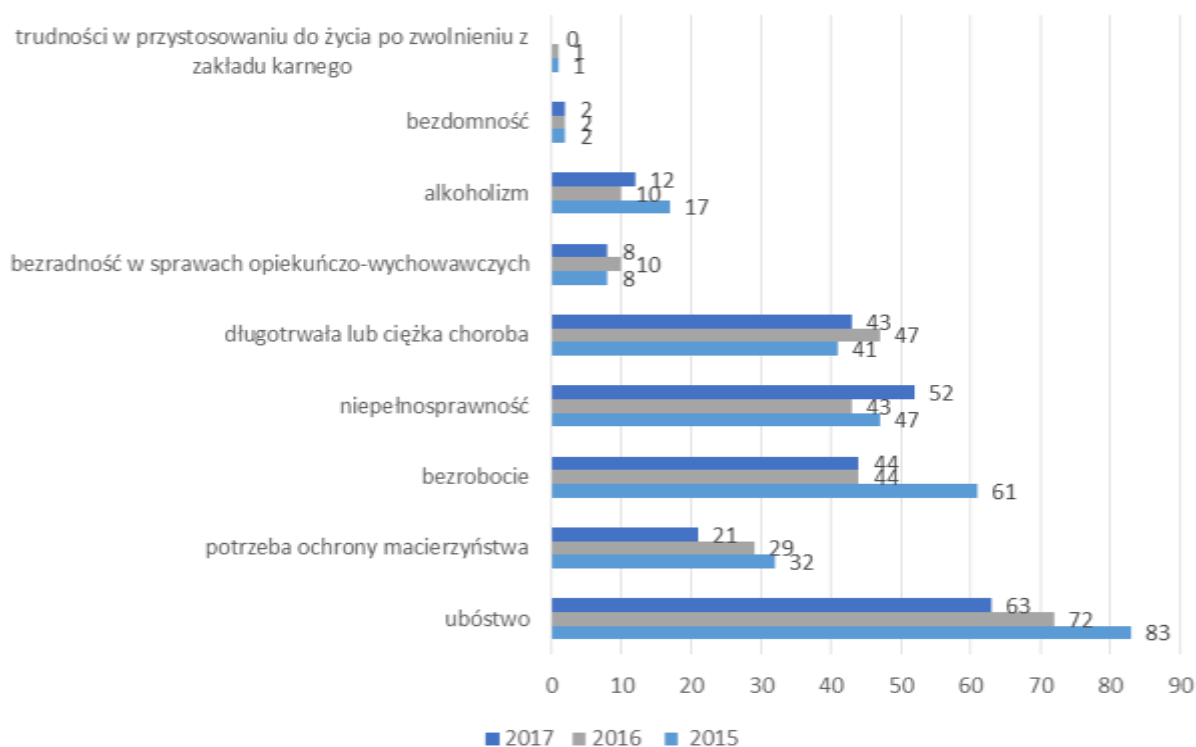
Obraz pojawiających się w poszczególnych gminach kwestii społecznych prezentują poniższe zestawienia danych za 2017 r.

Borek Wielkopolski – dane za 2017 r.

	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców	7591	7555	7536
Wysokość wydatków na pomoc społeczną	291955	255512	1576280
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	134	115	400
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	427	365	1430
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne	116	85	377
Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne:	145	140	96
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy:	5,6%	4,8%	19,0%
Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca:	38,46	33,82	209,17
Liczba pracowników socjalnych:	3,5	3,5	3,5

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim.

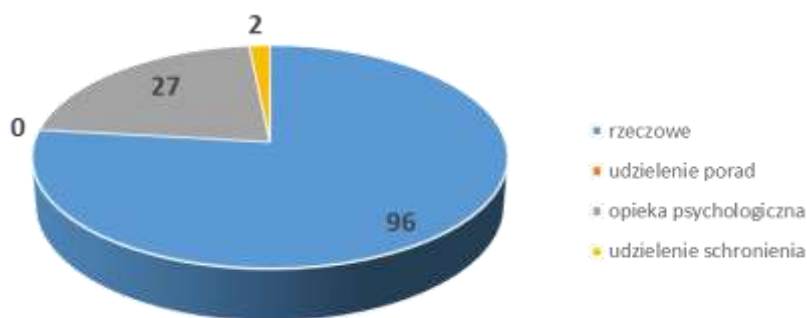
Powody przyznawania pomocy społecznej w 2017 roku

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Borek Wielkopolski w 2017 roku były ubóstwo i niepełnosprawność. W roku 2015 na drugim miejscu znajdowało się bezrobocie.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2017 r.

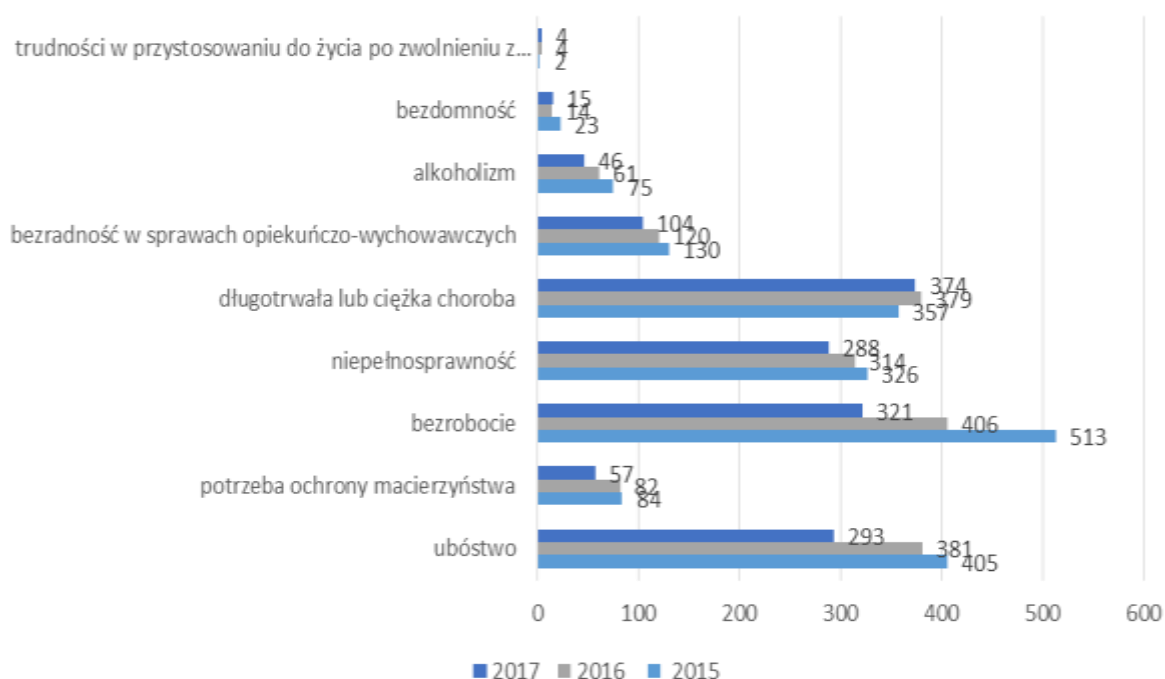
Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wielkopolskim.

Gostyń (miasto i gmina) – dane za 2017 r.

	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców	27975	27969	28059
Wysokość wydatków na pomoc społeczną	3325616	2931346	2491388
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	843	718	720
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	2148	1743	1659
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne	784	657	659
Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne:	590	477	385
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy:	7,7%	6,2%	5,9%
Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca:	118,88	104,81	88,79
Liczba pracowników socjalnych:	15	15	15

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyniu

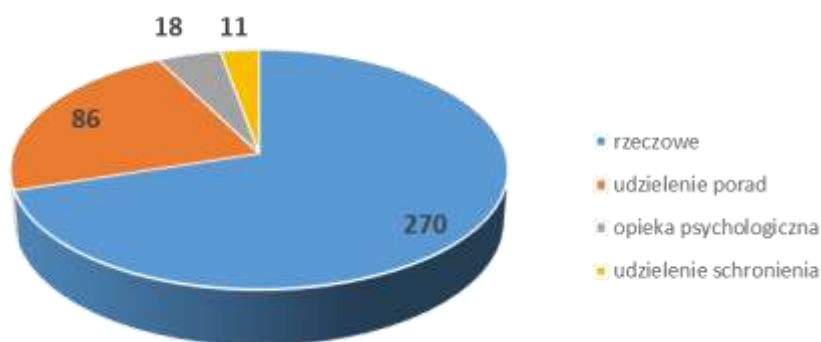
Powody przyznawania pomocy społecznej w 2017 roku

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyniu

W gminie Gostyń obserwuje się znaczny spadek bezrobocia jako powodu przyznawania pomocy społecznej. W 2017 r. najczęstszym powodem wsparcia była długotrwała i ciężka choroba.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2017 r.

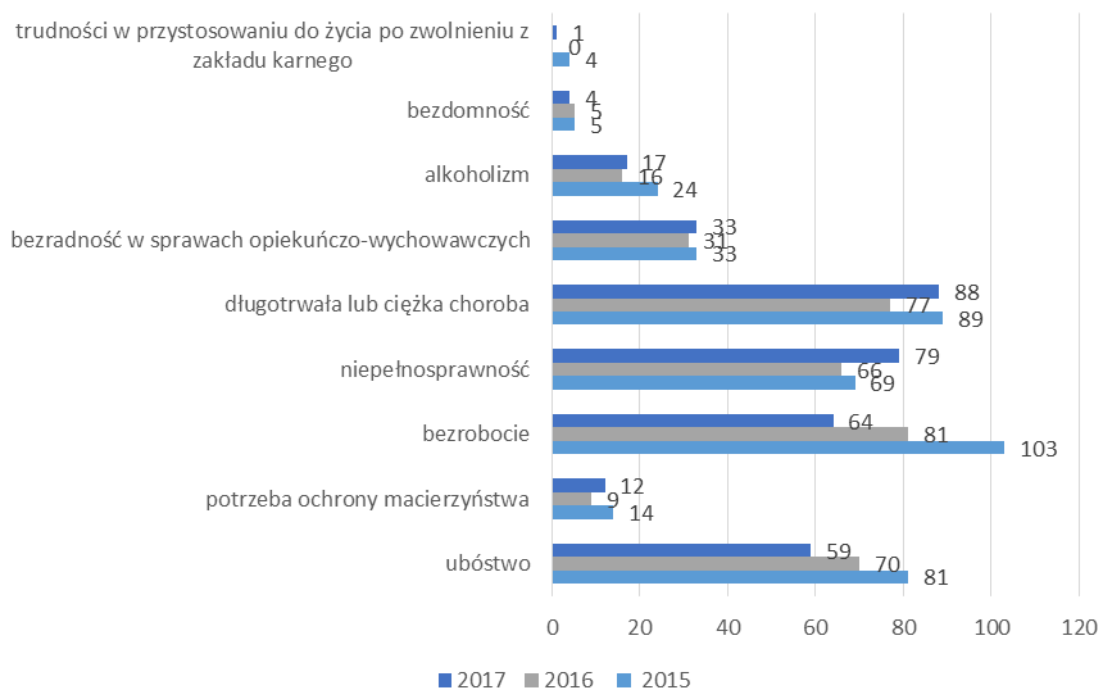
Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyniu

Krobia – dane za 2017 r.

	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców	13086	13082	13079
Wysokość wydatków na pomoc społeczną	1058572	937189	938088
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	256	183	213
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	651	571	485
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne	227	203	183
Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne:	133	97	76
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy:	5,0%	4,4%	3,7%
Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca:	80,89	71,64	71,72
Liczba pracowników socjalnych:	5	5	5

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krobi

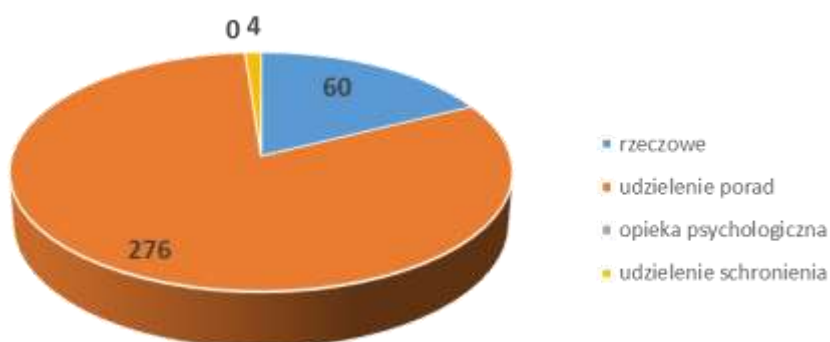
Powody przyznawania pomocy społecznej w 2017 roku

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krobi

W gminie Krobia w 2017 roku najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej były długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2017 r.

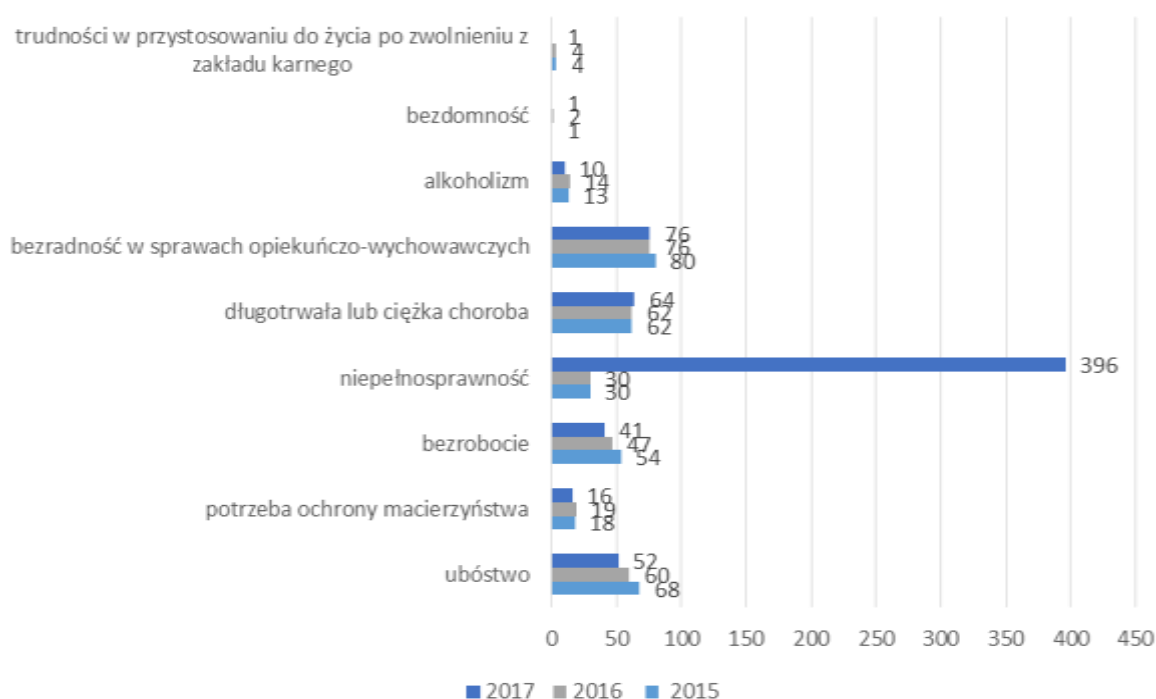
Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krobi

Pępowo – dane za 2017 r.

	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców	6006	5998	5979
Wysokość wydatków na pomoc społeczną	329914	320388	920379
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	153	148	261
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	478	430	792
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne	89	82	206
Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne:	67	66	68
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy:	8,0%	7,2%	13,2%
Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca:	54,93	53,42	153,94
Liczba pracowników socjalnych:	2	3	3

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pępowie

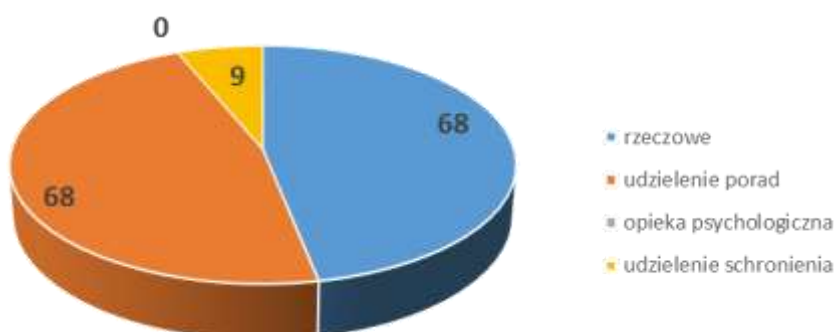
Powody przyznawania pomocy społecznej w 2017 roku

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pępowie

Analizując powyższy wykres należy stwierdzić, iż najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Pępowo w 2017 roku była niepełnosprawność, w dalszej kolejności bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i długotrwała lub ciężka choroba.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2017 r.

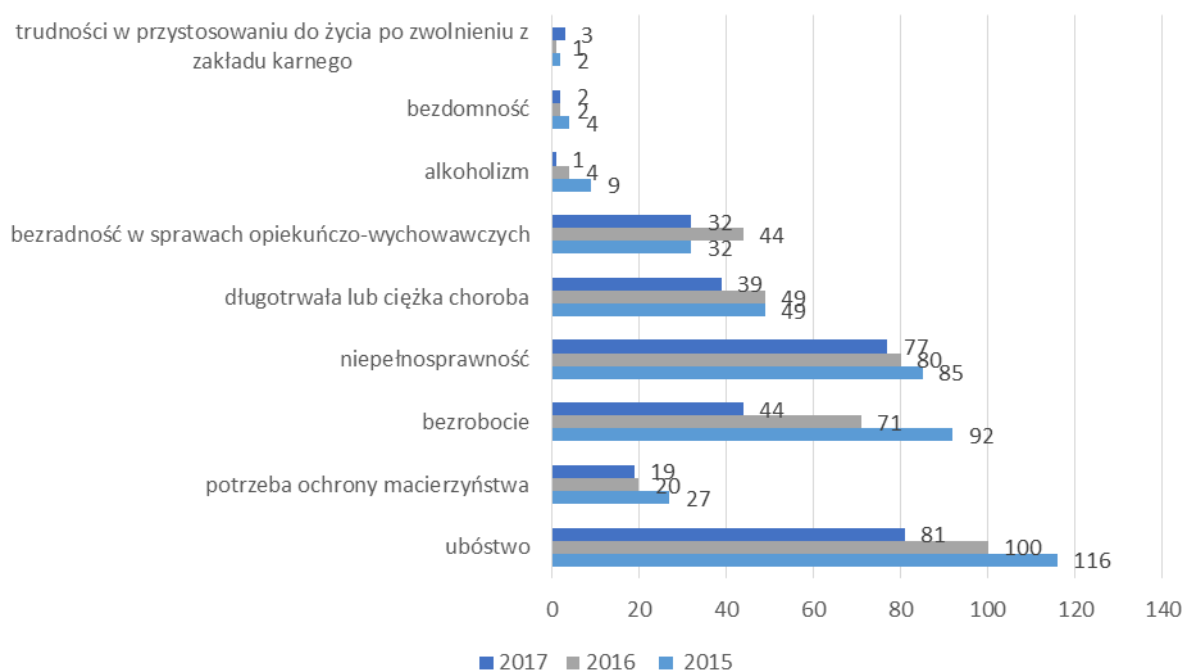

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pępowie
Piaski – dane za 2017 r.

	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców	8621	8636	8633
Wysokość wydatków na pomoc społeczną	641930	620184	621382
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	180	157	136
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	430	456	131
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne	428	376	121
Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne:	79	80	64
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy:	5,0%	5,3%	1,5%
Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca:	74,46	71,81	71,98
Liczba pracowników socjalnych:	3	3	3

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piaskach

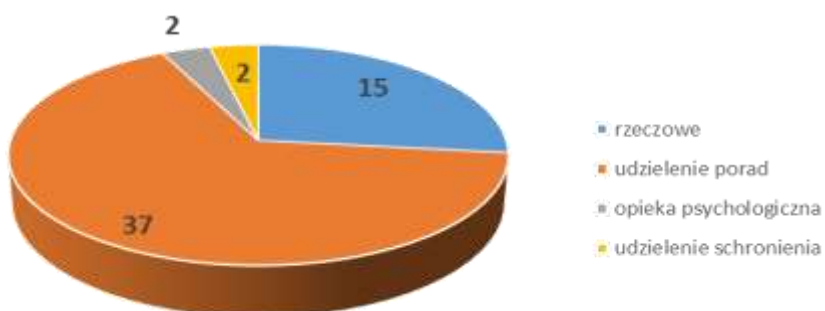
Powody przyznawania pomocy społecznej w 2017 roku

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piaskach

Z powyższych danych wynika, że najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Piaski w 2017 r. były ubóstwo i niepełnosprawność.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2017 r.

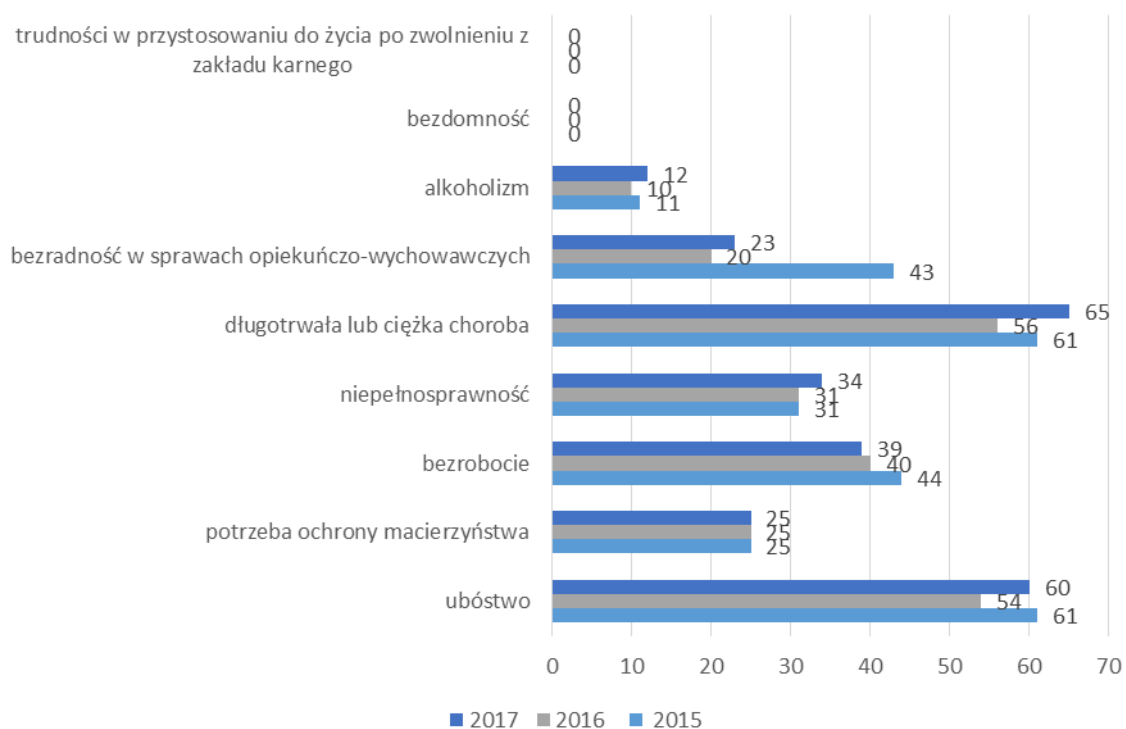
Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piaskach

Pogorzela – dane za 2017 r.

	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców	5102	5036	5036
Wysokość wydatków na pomoc społeczną	380796	397596	806026
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	101	94	155
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	343	307	516
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne	94	80	148
Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne:	99	105	93
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy:	1,8%	1,6%	2,9%
Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca:	74,64	78,95	160,05
Liczba pracowników socjalnych:	3	2	2

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli

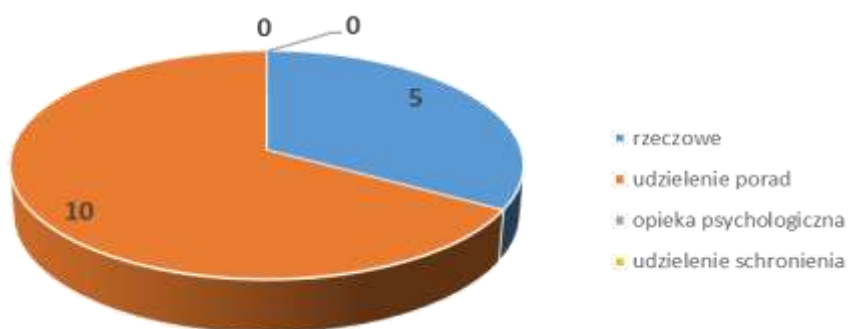
Powody przyznawania pomocy społecznej w 2017 roku

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Pogorzela w 2017 r. były długotrwała i ciężka choroba oraz ubóstwo.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2017 r.

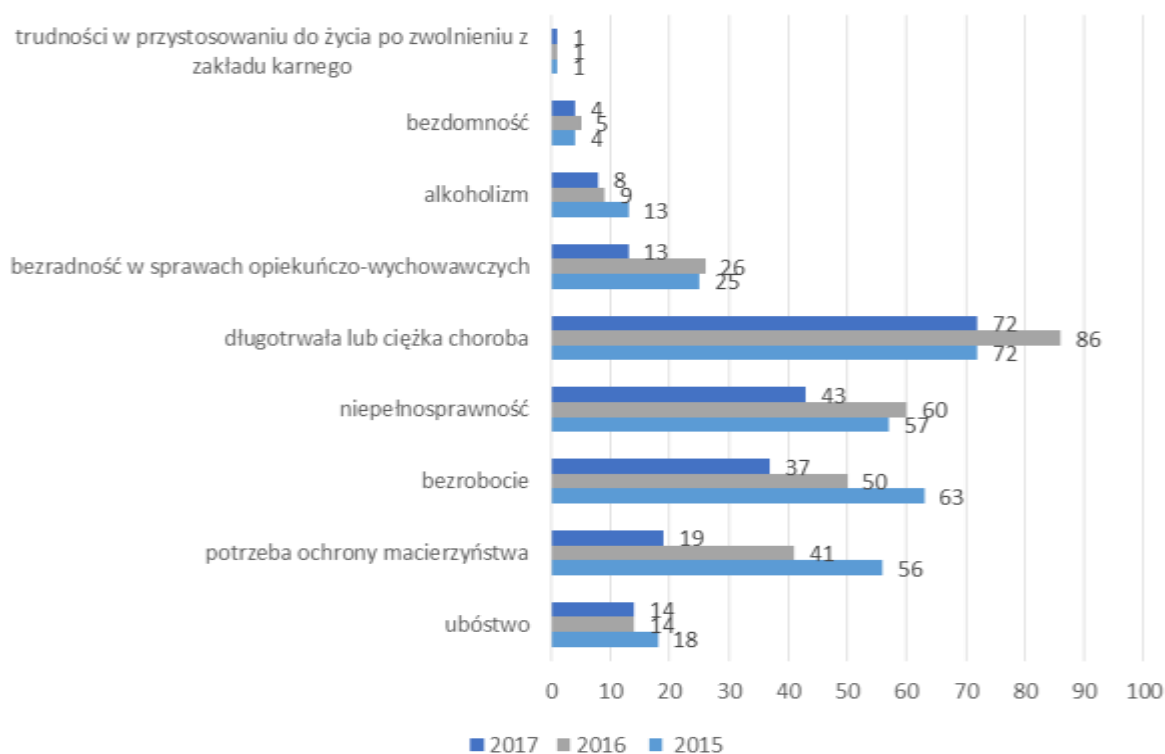
Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli

Poniec – dane za 2017 r.

	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców	7849	7808	7765
Wysokość wydatków na pomoc społeczną	417427	442625	716350
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	200	203	170
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	624	464	411
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne	128	124	119
Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne:	197	161	95
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy:	8,0%	5,9%	5,3%
Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca:	53,18	56,69	92,25
Liczba pracowników socjalnych:	3	3	3

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu

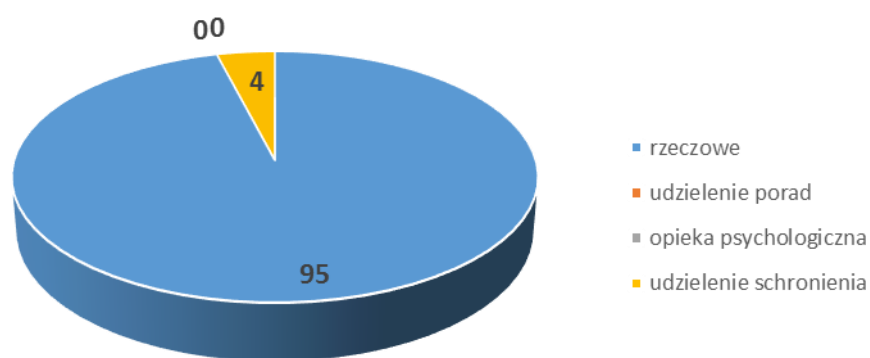
Powody przyznawania pomocy społecznej w 2017 roku

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu

W gminie Poniec w 2017 r. najczęstszymi powodami przyznawania pomocy były długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2017 r.

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu

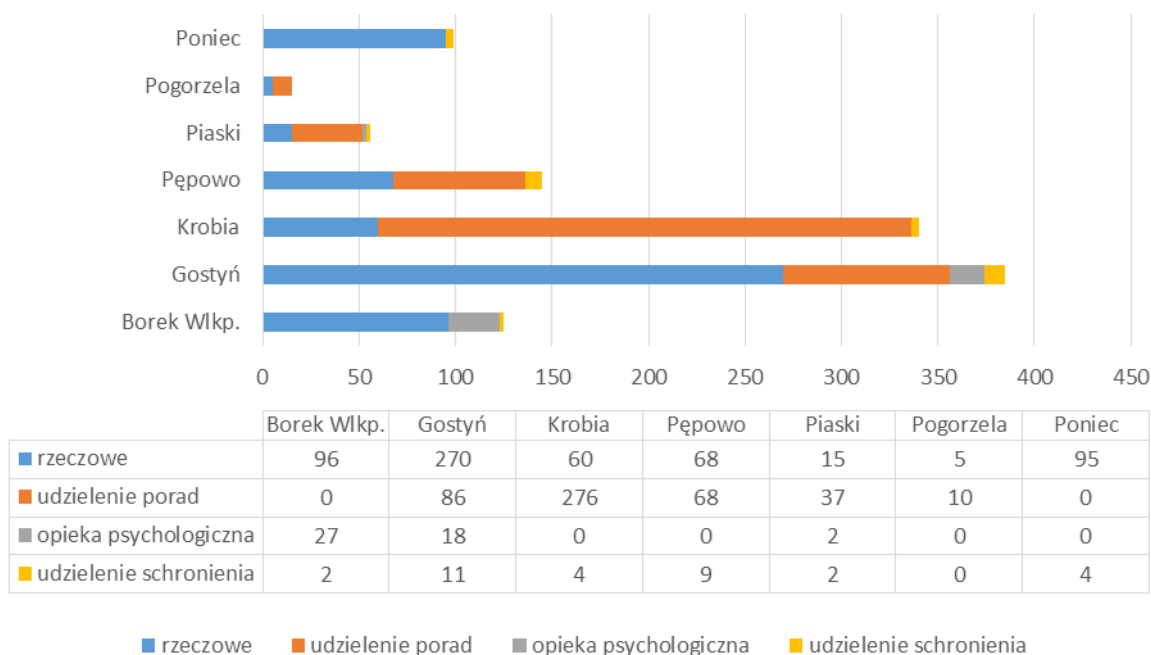
Powody ubiegania się o pomoc w gminach powiatu gostyńskiego w 2017 roku

Gmina	ubóstwo	potrzeba ochrony macierzyństwa	bezrobocie	niepełnosprawność	długotrwała lub ciężka choroba	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychow..	alkoholizm	bezdомność	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
Borek Wlkp.	63	21	44	52	43	8	12	2	0
Gostyń	293	57	321	288	374	104	46	15	4
Krobia	59	12	64	79	88	33	17	4	1
Pępowo	52	16	41	396	64	76	10	1	1
Piaski	81	19	44	77	39	32	1	2	3
Pogorzela	60	25	39	34	65	23	12	0	0
Poniec	14	19	37	43	72	13	8	4	1
Razem	622	169	590	969	745	289	106	28	10

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Ze zbiorczego zestawienia wynika, że najczęstszym powodem ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w powiecie gostyńskim w 2017 r. była niepełnosprawność, dalej długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i bezrobocie. W roku 2008 te dwie ostatnie przyczyny zdecydowanie przeważały jako powody przyznawania pomocy.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w 2017 r.

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Najwięcej świadczeń niepieniężnych udzielono w 2017 r. w gminie Gostyń. Świadczenie te najczęściej przyjmują postać wsparcia rzeczowego oraz udzielania porad.

2.4. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE

Za realizację zadań powiatowych z zakresu pomocy społecznej odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu. Do jego obowiązków należy m.in.

a) realizacja zadań własnych wynikających z ustawy o pomocy społecznej, w tym:

1. opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
2. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
3. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
4. pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
5. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy
6. prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;

7. prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 8. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
 9. udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
 10. szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
 11. doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
 12. podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
 13. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie;
 14. utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.
- b) **realizacja zadań własnych, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.:**
1. opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
 2. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
 3. organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
 4. tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
 5. prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
 6. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
 7. organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

- a) grup wsparcia,
- b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8. wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9. zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10. prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych i pełniących funkcję rodziny zastępczej;
- 11. kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12. finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 13. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 14. przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty;

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy m.in.:

- 1. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz

- opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
2. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 3. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
 4. udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej;
 5. realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
 6. finansowanie pobytu w pieczy zastępczej małoletnich cudzoziemców;
 7. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych lub terapii dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach zadań z zakresu administracji rządowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu realizuje działania w obszarze dodatku wychowawczego oraz od 2018 r. programu Dobry Start. W 2017 r. udzielono 674 świadczenia 500+ na kwotę 332 442 zł.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, w ramach realizacji zadań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2017 r., otrzymało dotację w wysokości 1 222 246 zł. Środki te są przeznaczone na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, m.in. na działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej (719 820 zł), dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych (100 000), dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (119 730 zł), dofinansowanie do zakupów sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (232 332 zł), dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (22 190). Niskie dotacje z PFRON w stosunku do potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych powiatu gostyńskiego powodują niezrealizowanie części wniosków o dofinansowanie oraz nieskładanie wniosków przez część osób potrzebujących.

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

	2015	2016	2017
85218-powiatowe centra pomocy rodzinie	895 694	915 796	939 632
85508-rodziny zastępcze	1 562 952	1 855 687	1 851 765
85510-placówki opiekuńczo-wychowawcze	2 078 483	2 291 298	2 415 393
85220-ośrodek interwencji kryzysowej	180 000	180 000	180 000
85202-domy pomocy społecznej	12 341 235	12 970 989	14 103 081
85321-zespół orzekania o niepełnosprawności	278 815	192 248	230 772
85203-ośrodki wsparcia (w tym ŚDS)	450 999	549 862	539 022
85205-przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	22 600	18 644	18 205
ogółem	17 810 778	18 974 524	20 277 870

Źródło: PCPR na podstawie sprawozdań z działalności i oceny zasobów pomocy społecznej

Całkowita wielkość wydatków przeznaczonych przez powiat na realizację zadań pomocy społecznej w latach 2015-2017 wzrastała. Zdecydowana większość środków była przeznaczona na prowadzenie domów pomocy społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych, choć istotną wielkość stanowiły również wydatki poniesione na organizowanie opieki w rodzinach zastępczych.

2.4.1. KWESTIA DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekuirowaniu w obliczu ryzyka życiowego. System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się m.in.:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia rodzinne,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska i świetlice wychowawcze oraz kluby środowiskowe – placówki wsparcia dziennego zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci

i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,

- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

2.4.1.1. DZIECKO W ŚRODOWISKU

Na zapewnienie odpowiedniej pozycji dziecka w środowisku lokalnym wpływa wiele czynników, jednym z kluczowych jest możliwość korzystania ze wsparcia odpowiednich instytucji, w tym poradnictwa rodzinnego oraz pedagogicznego.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyniu

Poradnia swym zasięgiem obejmuje wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńczo-wychowawcze z terenu powiatu (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, domy dziecka). Poradnia merytorycznie podlega Kuratorium Oświaty, organizacyjnie – Starostwu Powiatowemu.

Celem poradni jest udzielanie dzieciom od momentu urodzenia i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży a także wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Do zadań poradni należy diagnozowanie dzieci i młodzieży, udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Udzielana pomoc jest nieodpłatna, a korzystanie z poradni dobrowolne.

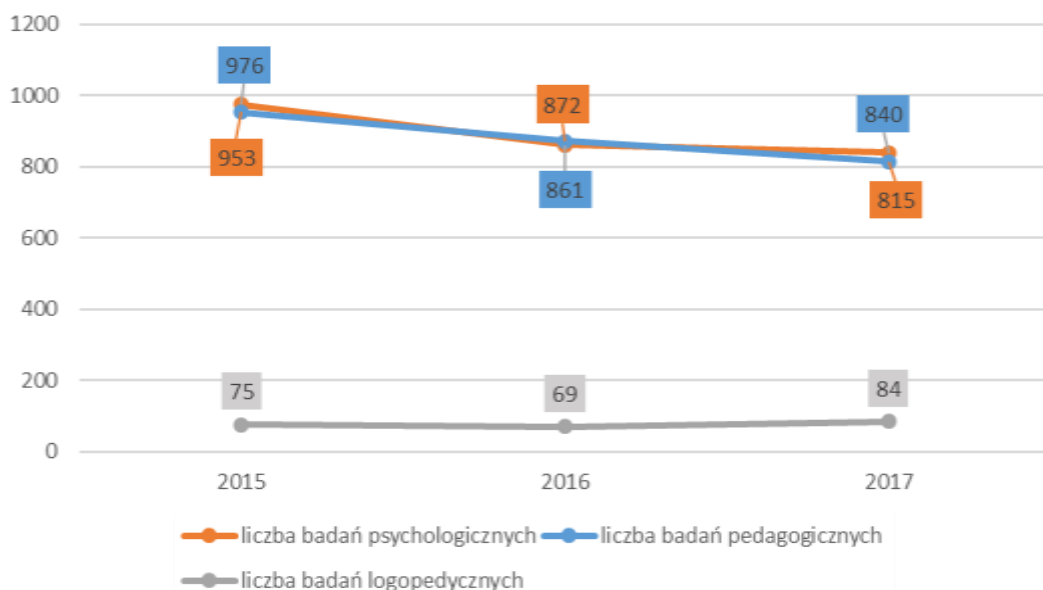
Zadania poradni są realizowane m.in. w formie: porad i konsultacji, udziału w spotkaniach odpowiednio nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów, udziału w zebraniach rad pedagogicznych, warsztatów, grup wsparcia, wykładów i prelekcji, prowadzenia mediacji, interwencji kryzysowej, działalności informacyjno-szkoleniowej, organizowania i prowadzenia sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów.

Poradnia ze względu na swój powiatowy zasięg realizuje wszystkie zadania statutowe, a więc zajmuje się diagnozą rozwoju dziecka, wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny, dbaniem o wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, udzielaniem pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej i ze specyficznymi zaburzeniami poszczególnych funkcji, udzielaniem pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów w okresie dojrzewania, poradnictwem dla uczniów w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia i zawodu, dziećmi i młodzieżą z wybitymi uzdolnieniami, dziećmi z zaburzeniami w komunikowaniu się, wczesną interwencją, pomocą rodzicom i nauczycielom.

Poradnia realizuje zadania przez:

- diagnozę psychologiczną (rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego, osobowości), pedagogiczną (określanie poziomu dojrzałości szkolnej, wiadomości i umiejętności szkolnych), logopedyczną (badanie rozwoju i zaburzeń mowy)
- terapię psychologiczną (zaburzenia emocjonalne, zaburzenia zachowania, moczenie nocne, terapia rodzinna), pedagogiczną (pomoc w przezwyciężaniu trudności w nauce z instruktażem dla rodziców), logopedyczną (terapia jąkania, usuwanie wad wymowy)
- działalność profilaktyczną – profilaktyka uzależnień, wczesne wykrywanie trudności szkolnych,
- psychoedukację – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, prelekcje dla rodziców i nauczycieli,
- konsultacje, mediacje, informacje,
- doradztwo – porady indywidualne dla rodziców, nauczycieli i młodzieży,
- wydawanie orzeczeń kwalifikacyjnych do odpowiednich form kształcenia,
- diagnozy i poradnictwo w obszarze opieki nad dzieckiem upośledzonym umysłowo.

Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gostyniu w latach szkolnych 2015-2017

Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyniu

W poszczególnych latach szkolnych do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gostyniu zgłoszono ogółem następującą liczbę dzieci i młodzieży: w roku 2015 – 2004, w 2016 – 1802 a w 2017 – 1739. A zatem w badanych latach liczba dzieci i młodzieży diagnozowanych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gostyniu wykazuje tendencje spadkowe. Jeśli chodzi o poszczególne grupy badań, Poradnia odnotowuje najwięcej badań pedagogicznych z tendencją do dorównywania jej liczby badań psychologicznych, jednak liczba przeprowadzonych badań ulegała wahaniom: w roku 2015 przeprowadzono 976 takich badań, rok później liczba badań pedagogicznych spadła minimalnie do poziomu 861, zaś w ostatnim roku spadła do 840. Podobnym tendencjom ulegała liczba badań psychologicznych, których przeprowadzono, odpowiednio: 953 – 872 – 815. Wzrasta liczba badań logopedycznych. W roku 2015 takich badań przeprowadzono 75, rok później liczba ta zmalała do 69, a w roku następnym liczba ta wzrosła do 84.

W rozbiciu na poszczególne kategorie formy pomocy udzielonej dzieciom i młodzieży przedstawiają się następująco:

Formy pomocy udzielonej dzieciom i młodzieży w latach 2015, 2016, 2017

Formy pomocy		2015	2016	2017
FORMY POMOCY POŚREDNIEJ				
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów	z uszkodzonym słuchem	11	1	6
	z uszkodzonym wzrokiem	11	9	7
	z niepełnosprawnością ruchową	10	5	10
	z przewlekłą chorobą	0	0	0
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	101	81	103
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	17	10	12
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	3	9	3
	z autyzmem	11	12	8
	z niepełnosprawnościami sprzężonymi	25	26	15
	z zaburzeniami zachowania, zagrożonych niedostosowaniem społecznym i zagrożonych uzależnieniem	10	8	19
	niedostosowanych społecznie	1	0	0
Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania		42	64	39
Opinie w sprawie	wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	17	16	16
	przyspieszenia obowiązku szkolnego	0	1	2
	odroczenia obowiązku szkolnego	9	14	15
	pozostawienia ucznia kl. I-III na drugi rok	0	0	0
	zwolnienia z nauki drugiego języka obcego	0	0	0
	kwalifikowania do klas terapeutycznych	0	0	0
	dostosowania wymagań edukacyjnych	31	53	102
	dysfunkcji (sprawdziany i egzaminy gimnazjalne, dojrzałości/maturalne, zawodowe)	110	100	72
	udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki	0	1	4
	przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy	8	6	9
	ograniczonych możliwości wyboru kierunku kształcenia	0	0	0
	skierowania do domów wczasów dziecięcych	0	0	0
Inne opinie o przebadanych		2	3	1
FORMY POMOCY BEZPOŚREDNIEJ				
Zajęcia prowadzone przez pracowników poradni (liczba osób objętych pomocą)	zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	0	17	45
	terapia logopedyczna	99	67	99
	socjoterapia	12	14	17
	zajęcia z uczniami zdolnymi	0	0	0
	terapia dla zagrożonych uzależnieniem	0	0	0
	zajęcia aktywizujące wybór zawodu	1346	981	0
	ćwiczenia rehabilitacyjne	0	0	0
	inne formy pomocy indywidualnej	65	48	90

	inne formy pomocy grupowej	558	847	1235
	Porady bez badań i po badaniach przesiewowych	0	0	0
	Badania przesiewowe Słyszę	1	0	0
	Badania przesiewowe Widzę	0	0	0

Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyniu

Uwagę zwraca fakt wzrostu liczby orzeczeń w związku z zaburzeniami zachowania, zagrożeniem niedostosowaniem społecznym i uzależnieniem (z 10 osób w 2015 r. do 19 w 2017 r.) Obserwuje się także wzrost o niemal 100% liczby opinii w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych. Zajęcia aktywizujące wybór zawodu, w formie doradztwa zawodowego, są realizowane w szkołach.

Młodzieżowe Świetlice Środowiskowe

W powiecie gostyńskim funkcjonują trzy młodzieżowe świetlice środowiskowe (placówki opiekuńczo-wychowawcze dzienne): w Krobi, Pogorzeli i Gostyniu. Ich celem jest przeciwdziałanie patologiom, zwłaszcza uzależnieniom; dostarczanie młodzieży wzorców zachowania oraz możliwości spędzania czasu wolnego; łagodzenie skutków stresów, pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, poznawanie emocji i uczenie sposobów radzenia sobie z nimi (głównie z agresją); wyrównywanie braków edukacyjnych; rozwijanie prawidłowych relacji interpersonalnych oraz bardzo ważna pomoc w sytuacjach kryzysowych. Świetlice dysponują łącznie 45 miejscami. W 2017 roku niemal 500 wychowanków skorzystało z tego rodzaju opieki oferowanej przez powiat gostyński. Odbłyło się 136 spotkań ze specjalistami oraz 148 z rodzicami.

2.4.1.2. DZIECKO POZBAWIONE OPIEKI RODZINY

Znaczącą część klientów lokalnego systemu pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, wyrażające się m.in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności

w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniają się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Wyuczona bezradność prowadzi do zjawiska sieroctwa, które związane jest ze stanem pozbawienia dzieci trwale lub przejściowo, szans wychowywania we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo-wychowawczych. Problem sieroctwa nie jest zjawiskiem nowym. Sieroty w coraz większym stopniu pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci, są zerwane więzi uczuciowe między członkami rodziny, a szczególnie w stosunku do dziecka.

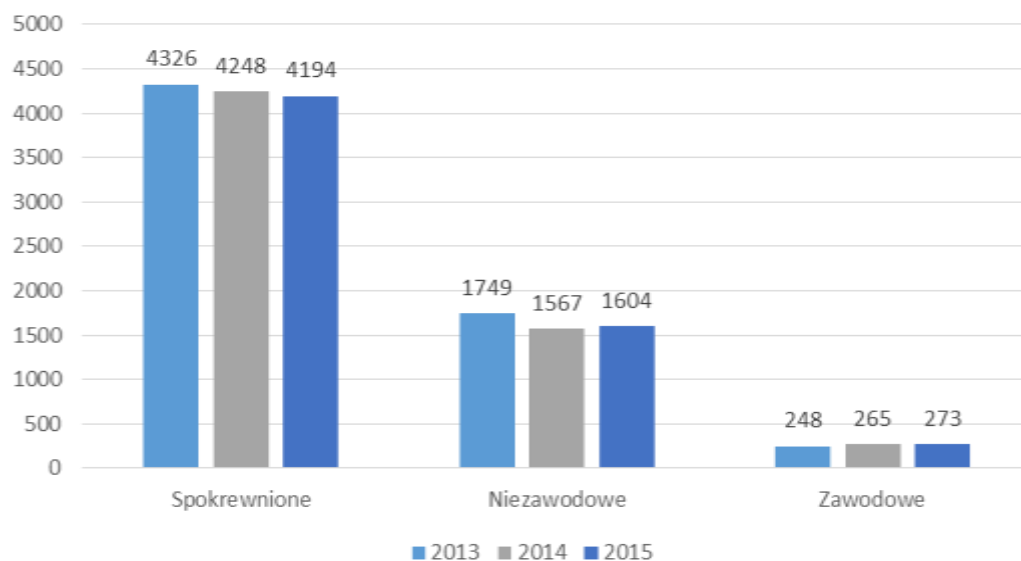
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem. Jedną z najbardziej dogodnych form opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Ma ona charakter czasowy. Zapewnia czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub - gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka.

W skali kraju mówi się o kryzysie rodzicielstwa zastępczego.

Ze sprawozdania z kontroli przeprowadzonej w samorządach przez Najwyższą Izbę Kontroli wynika, że rozwój tego typu pieczy następuje zbyt wolno w stosunku do potrzeb ze względu na niedobór rodzin zastępczych, zwłaszcza tych o charakterze zawodowym i niezawodowym. Taka sytuacja dotyczy 82% objętych kontrolą powiatów. W jednostkach sprawdzanych przez NIK liczba rodzin zastępczych spadła. W 2013 r. było ich 6,3 tys., w 2015 r. - 6 tys. Jednocześnie zmniejszyło się zainteresowanie potencjalnych kandydatów do objęcia opieką dzieci. Niższą liczbę chętnych odnotowano w blisko połowie powiatów, w których była przeprowadzana kontrola.

Poniższe zestawienie pokazuje sytuację zbadaną w 24 powiatach, dane te jednak odzwierciedlają trendy obserwowane w całym kraju.

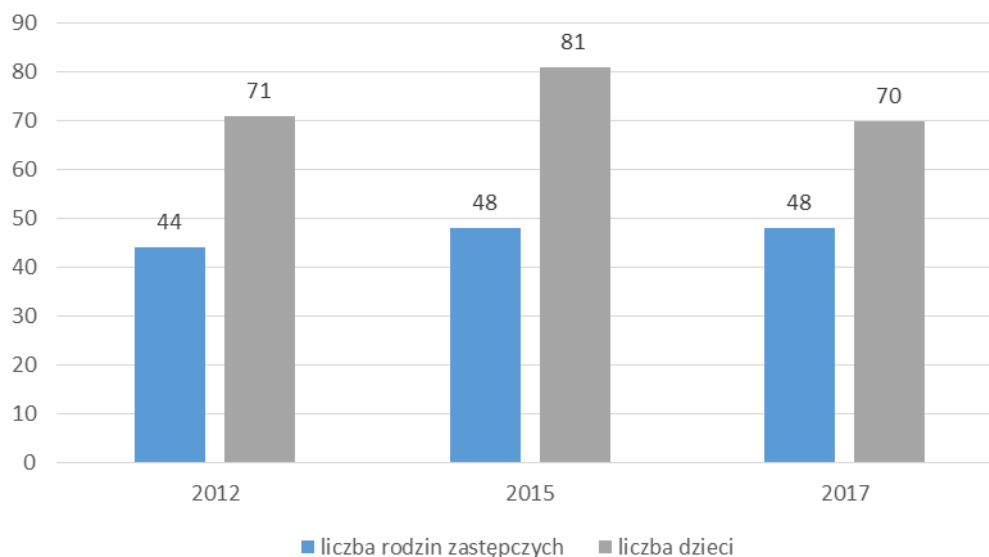
Liczba rodzin zastępczych w 24 powiatach kontrolowanych przez NIK według typów

Źródło: Na podstawie raportu NIK „Działania powiatów w zakresie tworzenia i wsparcia rodzin zastępczych”

Także na terenie powiatu gostyńskiego maleje liczba rodzin zastępczych. W roku 2008 funkcjonowało 56 rodzin, w 2012 r. – 44 rodziny, a w 2017 r. – 48 rodzin. Na terenie powiatu gostyńskiego funkcjonuje również rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Dwie kolejne rodziny posiadają zaświadczenia o ukończeniu szkolenia kwalifikującego do pełnienia funkcji pogotowia, formalnie jednak taka umowa jeszcze nie została z nimi zawarta. W ciągu 2017 roku do pogotowia rodzinnego skierowano 1 dziecko, a łącznie przebywało w niej 2 dzieci. W ciągu roku dla 1 dziecka znaleziono rodzinę adopcyjną, 1 dziecko wróciło do rodzica biologicznego.

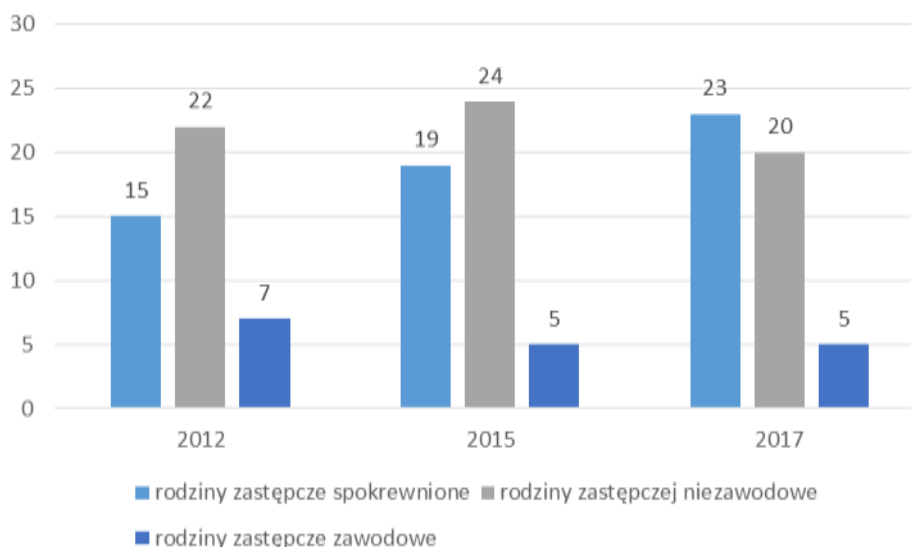
Rodziny zastępcze na terenie powiatu gostyńskiego w latach 2012-2017

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Zmianom ulega liczba dzieci przebywających w tych rodzinach zastępczych. Obserwujemy tu zarówno spadki, jak i wzrosty, dynamika zmian nie jest tak duża, jak w przypadku liczby rodzin zastępczych. W 2017 r. do rodzin zastępczych trafiło 11 dzieci. To więcej niż w latach 2015 (8 dzieci) i 2016 (4 dzieci), ale nadal jest to liczba mniejsza, niż odnotowywano w latach poprzednich (rok 2011- 22 dzieci, rok 2012 – 14 dzieci, rok 2013 – 30 dzieci).

Rodziny zastępcze na terenie powiatu gostyńskiego wg typu

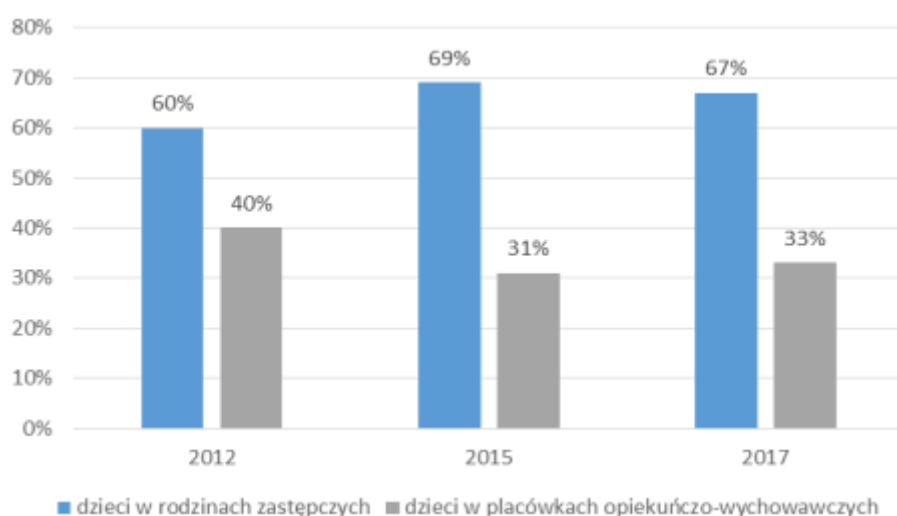

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Powyższy wykres pokazuje tendencję zauważoną przez NIK - rosnący udział rodzin spokrewnionych w ogólnej liczbie rodzin zastępczych, przy malejącej liczbie rodzin niezawodowych i zawodowych.

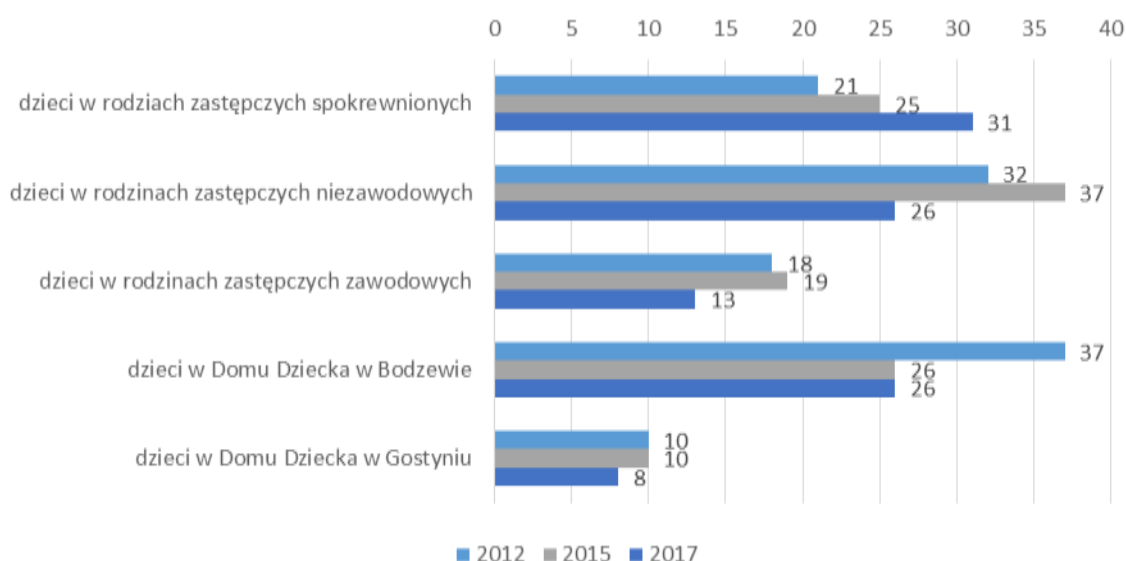
W skali kraju na koniec I połowy 2017 r. w rodzinach zastępczych wychowywało się 58 441 osób, co stanowi 78% dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. 22% osób to wychowankowie pieczy instytucjonalnej. W powiecie gostyńskim proporcje te wynoszą odpowiednio 67% i 33%.

Odsetek dzieci w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

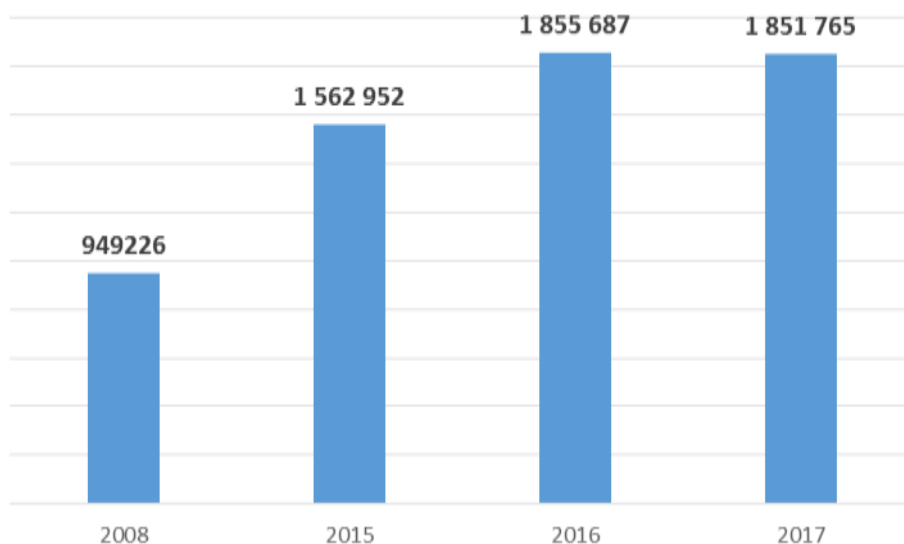
Liczba dzieci w różnych formach pieczy zastępczej

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Zmiana liczby dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych związana jest ze zmianą uregulowań prawnych oraz procesem deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Docelowo domy dziecka będą liczyły maksymalnie 14 wychowanków powyżej 10. roku życia. Powiat Gostyński od 1 grudnia 2018 r. dostosował prowadzone przez siebie trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze do obowiązujących przepisów.

Środki finansowe przeznaczone na funkcjonowanie rodzin zastępczych

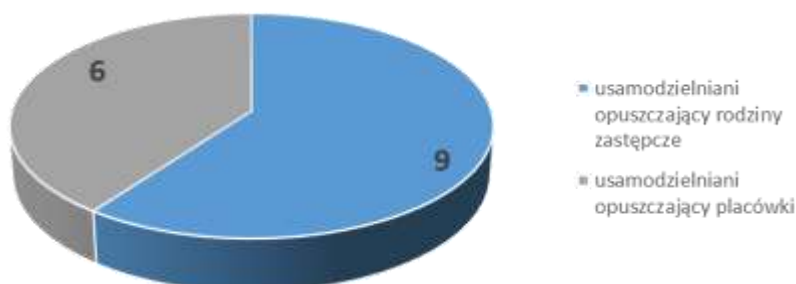

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Na przestrzeni lat 2015-2017 wielkość środków finansowych przeznaczonych na rodziny systematycznie rosła. Dla porównania uwzględniono dodatkowo dane za 2008 r. – w porównaniu do tego okresu w roku 2017 wielkość środków wzrosła o 95%.

W 2017 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu przyjęło i zweryfikowało 22 wnioski wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze. Opracowano 18 planów usamodzielnienia, realizowano także 24 usamodzielnienia rozpoczęte w latach poprzednich. Usamodzielnianym 15 wychowankom udzielono pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz pomocy w postaci poradnictwa i pracy socjalnej. Proces usamodzielnienia 4 wychowanków zakończono.

Liczba usamodzielnianych w 2017 r.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Pomoc udzielona usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej

	2015	2016	2017
pomoc finansowa na kontynuowanie nauki			
liczba wydanych decyzji/liczba udzielonych świadczeń	24/219	34/408	15/185
łączna kwota udzielonej pomocy finansowej	113 506	138 137	92 621
pomoc rzeczowa na zagospodarowanie			
liczba decyzji	4	6	6
kwota	6 000	12 666	9 000
pomoc finansowa na usamodzielnienie			
liczba decyzji	3	8	3
kwota	14 874	44 766	19 800

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Wielkość środków przeznaczonych na wspomaganie dzieci usamodzielnianych w latach 2015-2017 zmieniała się, osiągając najwyższy poziom w roku 2016. W analizowanych okresie najczęściej środków przeznaczano na pomoc pieniężną z tytułu kontynuacji nauki. W roku 2017 udzielono 185 świadczeń na kwotę 92 621 zł.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne, realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej, podejmuje działania w celu powrotu dziecka

do rodziny, zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Na terenie powiatu gostyńskiego w 2017 r. funkcjonował Dom Dziecka w Bodzewie – gmina Piaski dysponujący 28 miejscami oraz Dom Dziecka w Gostyniu z 10 miejscami. W ciągu roku w obu placówkach przebywało łącznie 51 wychowanków, z czego 21 pochodziło z terenu powiatu gostyńskiego.

W 2017 r. przyjęto 80 wniosków o umieszczenie w domu dziecka (w roku 2011 - 203 wnioski, w 2012 - 398, w 2013 – 574, w 2014 -561, w 2015 – 380, w 2016 -137). Wydano 16 skierowań, wysłano 1 wniosek o przyjęcie dziecka do placówki poza powiatem. W 2017 r. 15 wychowanków opuściło domy dziecka, z czego 5 usamodzielniało się, 2 trafiło do rodziny zastępczej, 3 wróciło do rodziny biologicznej a 5 do innej placówki. W 2017 r. 2 dzieci z powiatu gostyńskiego przebywała w placówkach poza powiatem – w Wiosce Dziecięcej w Siedlcach i Domu Dziecka w Kosewie.

2.4.2. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Zgodnie z definicją przyjętą w spisach powszechnych za osobę niepełnosprawną uważa się osobę, która posiadała odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osobę, która takiego orzeczenia nie posiadała, lecz odczuwała ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (praca, nauka, zabawa, samoobsługa).

Znacznie szerszą definicję w 1980 r. zaproponowała Światowa Organizacja Zdrowia. Za osoby niepełnosprawne wg WHO uważa się osoby, które nie mogą samodzielnie, częściowo lub całkowicie, zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia fizycznego lub psychicznego sprawności. Przyjęto podział skutków choroby na: uszkodzenia, niezdolność i ograniczenie w rolach. Uszkodzenie dotyczy nieprawidłowości budowy i wyglądu ciała oraz funkcji narządów lub układów, niezależnie od przyczyny; oznacza więc zaburzenie na poziomie narządu. Niezdolność odzwierciedla skutki uszkodzenia w wykonywaniu czynności i aktywności danej

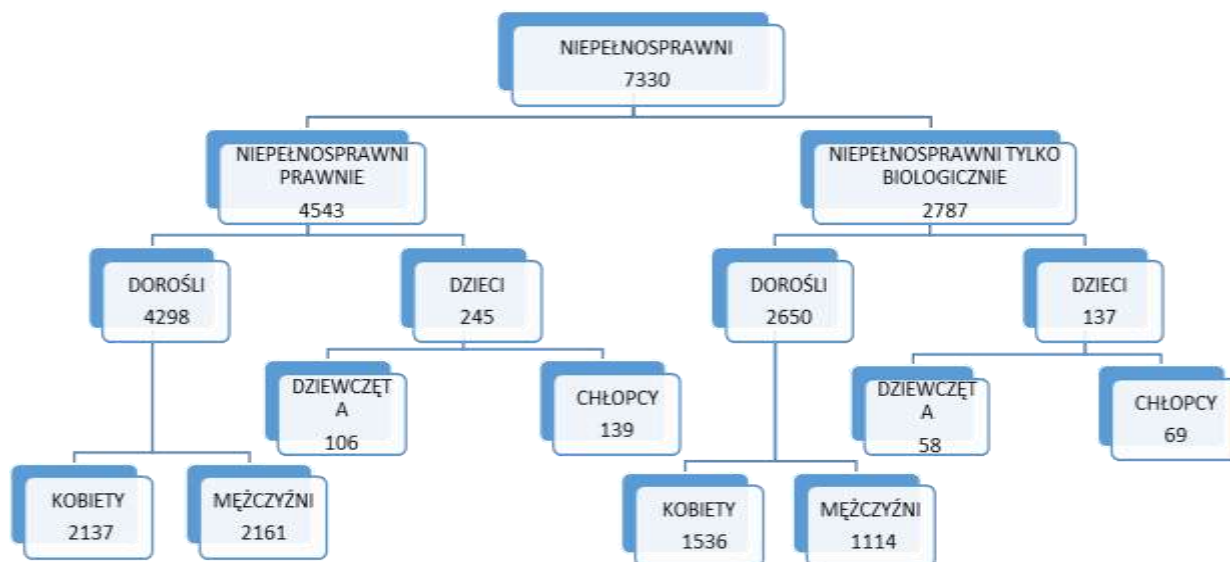
osoby. Ograniczenia w rolach są zaś następstwami uszkodzenia i niezdolności, które mają wpływ na międzyludzkie interakcje i przystosowanie do otoczenia.

W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

W Narodowym Spisie Powszechnym 2011 (ostatnie badanie problemu niepełnosprawności w Polsce) zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na dwie podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (niezależnie od tego czy wydane do celów rentowych, czy pozarentowych),
- osoby niepełnosprawne wyłącznie biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie, poważnie lub umiarkowanie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla ich wieku.

Osoby niepełnosprawne w powiecie gostyńskim według kategorii niepełnosprawności, grup wiekowych oraz płci w 2011 roku

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011

W roku 2011 w powiecie mieszkało 7330 osób z niepełnosprawnością, w tym 372 dzieci. W porównaniu do danych Spisu Powszechnego z 2002 r. liczba osób z niepełnosprawnością zmalała o 3469 osoby, w tym o 4182 zmalała liczba osób z niepełnosprawnością prawną, a o 713 wzrosła liczba osób z niepełnosprawnością wyłącznie biologiczną.

Przyjęte wnioski i wydane orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności

	przyjęte wnioski		wydane orzeczenia			
	osoby poniżej 16 r.ż.	osoby powyżej 16 r.ż	osoby poniżej 16 r.ż.	osoby powyżej 16 r.ż		
2015	202	1449	201	z określeniem stopnia niepełnosprawności	lekki	347
					umiarkowany	657
					znaczny	402
				o niezaliczeniu do stopnia niepełnosprawności		36
				o odmowie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności		35
2016	183	1134	182	z określeniem stopnia niepełnosprawności	lekki	273
					umiarkowany	453
					znaczny	323
				o niezaliczeniu do stopnia niepełnosprawności		18

				o odmowie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	26
2017	181	1077	186	z określeniem stopnia niepełnosprawności	318
				lekki	408
				umiarkowany	322
				znaczny	10
				o niezaliczeniu do stopnia niepełnosprawności	39
				o odmowie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyniu

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z pomocy finansowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, wypłacanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w oparciu o przepisy ustawy z 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. 2018 poz. 511).

Z zakresu rehabilitacji społecznej, której celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, realizuje się pomoc w formie dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, przedmiotów ortopedycznych, likwidacji barier architektonicznych i w komunikowaniu się.

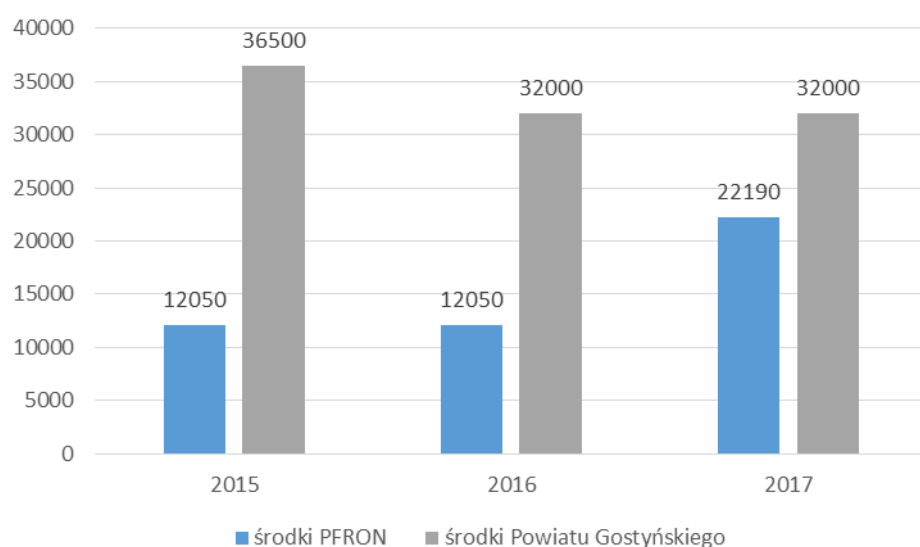
Rehabilitacja społeczna – dane za lata 2015-2017

Typ działań	2015	2016	2017
Liczba przyznanych dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych	65	82	110
Środki finansowe przeznaczone na turnusy	66 535	85 050	119 730
Liczba osób korzystających z pomocy ortopedycznej i środków pomocniczych	152	140	211
Środki finansowe przeznaczone na pomoc ortopedyczną i środki pomocniczych	415 982	217 454	232 332
Liczba osób korzystających z dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	20	21	14
Środki finansowe przeznaczone na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	163 650	148 730	91 999

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Na przestrzeni lat 2015-2017 zwiększyła się liczba osób korzystających z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, z pomocy ortopedycznej i środków pomocniczych. W tym ostatnim przypadku wielkość środków finansowych przeznaczanych na tę formę rehabilitacji społecznej zwiększyła się jedynie nieznacznie w porównaniu do roku 2016, natomiast zmalała w porównaniu do 2015 r. W roku 2017 zmniejszyła się zarówno liczba osób, jak i wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2015-2017

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

W 2017 r. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zrealizowano 4 działania, z kolei Powiat Gostyński przekazał organizacjom pozarządowym 11 dotacji.

2.4.2.1 DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ, ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY i WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Osoby wymagające całodobowej opieki, niemogące samodzielnie funkcjonować w środowisku z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, mogą korzystać z pomocy w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Na terenie powiatu działają cztery domy pomocy społecznej, posiadające łącznie 365 miejsc. Na koniec 2017 r. przebywały w nich 364 osoby, z tego 67 mieszkańców powiatu i 297 osób spoza powiatu.

1. Dom Pomocy Społecznej w Chumiętkach (gmina Krobia) – przeznaczony dla osób przewlekłe somatycznie chorych ze 114 miejscami. Według stanu na dzień 31.12.2017 r. w domu tym przebywało 35 osób z terenu powiatu oraz 78 osób spoza powiatu.
2. Dom Pomocy Społecznej w Chwałkowie (gmina Krobia) – przeznaczony dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie z 87 miejscami dla mieszkańców. Według stanu na dzień 31.12.2017 r. zamieszkiwało w domu 8 osób z terenu powiatu oraz 79 osób spoza powiatu.
3. Dom Pomocy Społecznej w Rogowie (gmina Krobia) – przeznaczony dla osób przewlekłe psychicznie chorych z 97 miejscami dla kobiet. Według stanu na dzień 31.12.2017 r. w domu przebywało 14 osób z terenu powiatu oraz 83 osoby spoza powiatu.
4. Dom Pomocy Społecznej w Zimnowodzie (gmina Borek Wielkopolski) – przeznaczony dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie z 67 miejscami. Według stanu na dzień 31.12.2017 r. w placówce przebywało 10 osób z powiatu oraz 57 osoby spoza powiatu.

Liczba osób z gmin powiatu gostyńskiego i spoza powiatu korzystając usług DPS-ów w ciągu 2017 r.

	Chumiętki	Chwałkowo	Rogowo	Zimnowoda	łącznie
Borek Wlkp.	3	1	3	3	10
Gostyń	13	3	3	4	23
Krobia	10	3	4	2	19
Piaski	5	0	4	0	9
Pępowo	1	1	0	2	4
Poniec	5	0	0	0	5
Pogorzela	3	1	0	2	6
spoza powiatu	102	83	85	60	330
łącznie	142	92	99	73	406

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Na koniec 2017 r. w domach pomocy społecznej przebywało 76 mieszkańców powiatu gostyńskiego, z tego 67 osób w DPS-ach na terenie powiatu, z tego 35 osób w Chumiętkach, 8 w Chwałkowie, 14 w Rogowie, a 10 w Zimnowodzie. 9 mieszkańców przebywało w domach poza powiatem.

W 2017 roku, spośród 78 wniosków o umieszczenie w domach pomocy społecznej, wydano zgodę w 72 przypadkach (nie wydano zgody na umieszczenie 6 osób). W 2017 r.

w domach powiatu gostyńskiego umieszczono 42 osoby (w 2016 r. – 48 osób, w 2015 r. - 46), z tego 9 mieszkańców powiatu i 33 osoby spoza powiatu.

Na terenie powiatu gostyńskiego od dnia 1 kwietnia 2005 r. funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Chwałkowie. Nadrzędnym celem placówki jest podtrzymanie i rozwijanie umiejętności uczestników, które przydatne będą do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia. Placówka realizuje następujące typy działań: stwarzanie warunków do nabycia umiejętności wykonywania podstawowych czynności życia codziennego, uczenie poprawnego funkcjonowania w środowisku rodzinnym i społecznym oraz zapobieganie stanom powodującym konieczność ciągłej opieki ze strony osób drugich poprzez rehabilitację manualną, ruchową, fizykoterapię. Placówka oferuje także swoim podopiecznym psychoterapię, pomoc psychologiczną, logopedyczną i pedagogiczną oraz opiekę pielęgniarską. W Domu działają pracownie plastyczna, kulinarna, muzyczna, edukacyjno-komputerowa, ceramiczno-konstrukcyjna, krawiecko-hafciarska. Placówka zapewnia opiekę dzienną 35 osobom z zaburzeniami psychicznymi lub niepełnosprawnymi intelektualnie. Na koniec 2017 r. 15 uczestników posiadało znaczny stopień niepełnosprawności, 17 – umiarkowany, a 3 lekki stopień niepełnosprawności.

Powiat gostyński oferuje również pomoc osobom niepełnosprawnym w ramach Warsztatu Terapii Zajęciowej funkcjonującego w gminie Piaski. Z Warsztatów korzysta 45 osób ze znacznym (30 osób) i umiarkowanym (15 osób) stopniem niepełnosprawności. W 2017 r. było to 20 kobiet i 25 mężczyzn. Uczestnicy mogą korzystać z pracowni: gospodarstwa domowego, ogrodniczej, krawieckiej, witrażu, artystycznej, rękodziela, gospodarczej i komputerowo-muzycznej. Placówka zapewnia swoim podopiecznym przede wszystkim rehabilitację społeczną i zawodową, rozwój podstawowych sprawności psychofizycznych i umiejętności zawodowych, naukę i rozwój czynności życiowych, a także szkolenia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Status bezrobotnego może uzyskać osoba, która:

- nie jest zatrudniona tzn. nie wykonuje pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą,
- nie wykonuje innej pracy zarobkowej tzn. nie wykonuje pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej

spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych),

- jest zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie lub w połowie wymiaru czasu pracy – w przypadku osoby niepełnosprawnej, której stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia.

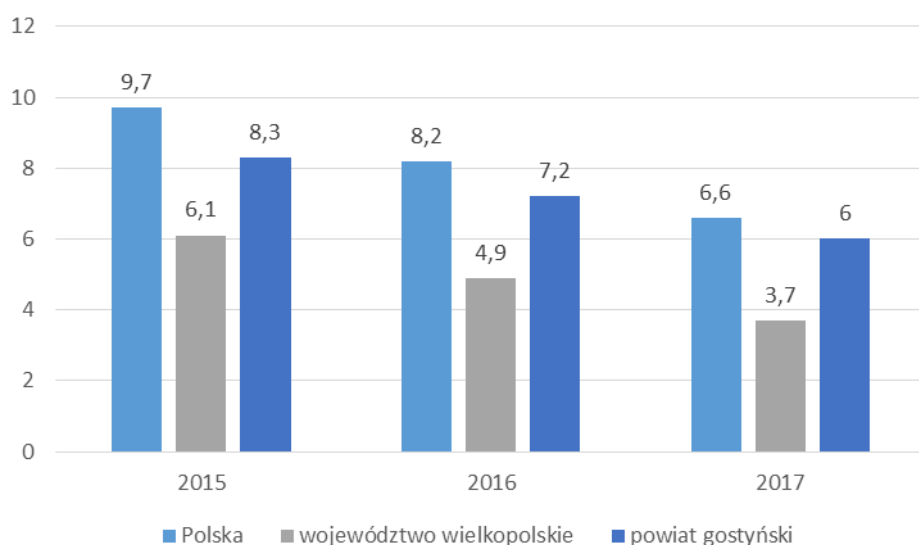
W powiecie gostyńskim na 1000 mieszkańców pracują 232 osoby. 45,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 54,1% mężczyźni.

31,8% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu gostyńskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 38,4% w przemyśle i budownictwie, a 11,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie gostyńskim wynosiło 3 760,4 zł, co odpowiada 83% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Bezrobocie rejestrowane w powiecie gostyńskim wynosiło w 2017 roku 6% (8% wśród kobiet i 4,3% wśród mężczyzn). Dla województwa wielkopolskiego wskaźnik ten wynosił 3,7%, dla Polski 6,6% .

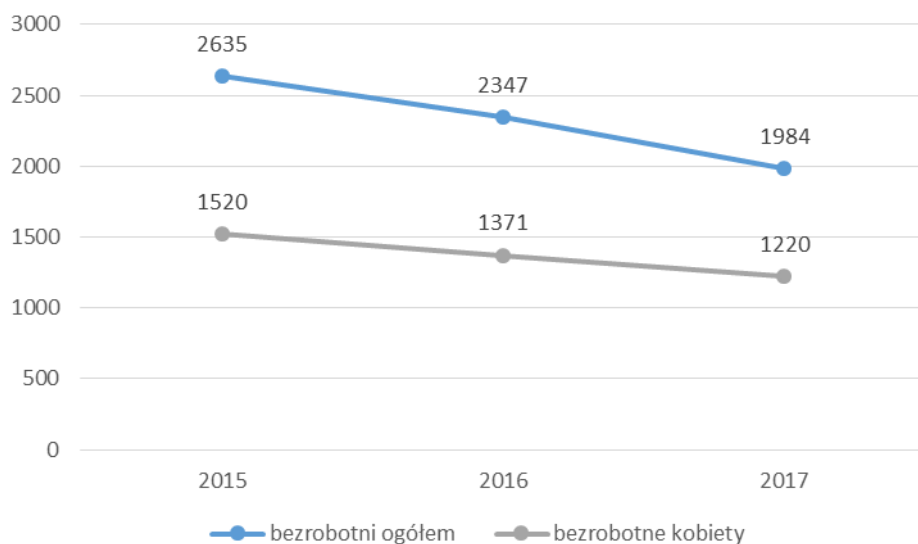
Stopa bezrobocia w kraju, województwie wielkopolskim i powiecie gostyńskim w latach 2015-2017

Źródło: GUS

Stopa bezrobocia w powiecie gostyńskim systematycznie maleje, co odzwierciedla także trendy ogólnokrajowe. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu na dzień 31 grudnia 2017 roku w powiecie gostyńskim pozostawało zarejestrowanych 1 984 bezrobotnych, w tym 1 220 kobiet, co stanowi 61,5% ogółu bezrobotnych.

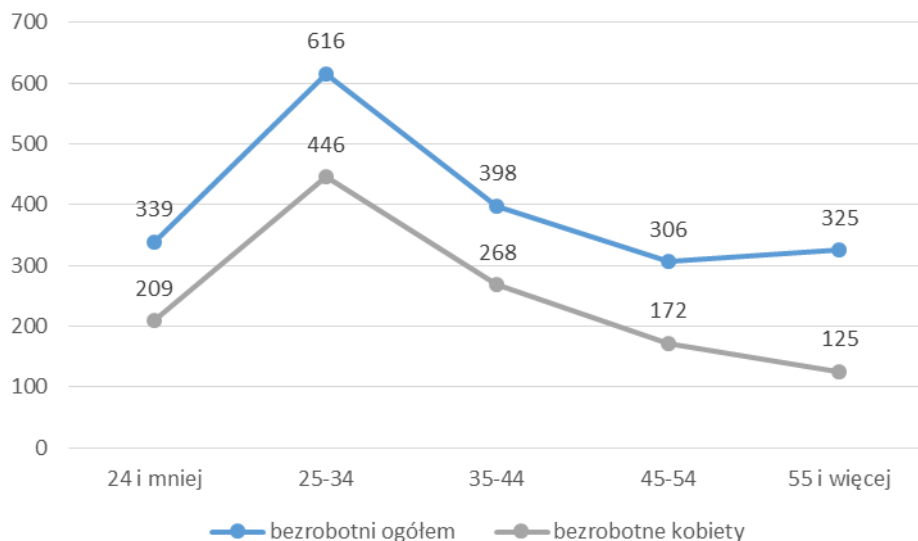
Bezrobotni na koniec lat 2015-2017

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu

Na przestrzeni lat 2015-2017 liczba osób bezrobotnych, w tym kobiet, uległa zmniejszeniu. W 2017 r. wśród zarejestrowanych osób 1812 stanowiły osoby poprzednio pracujące (w tym 1101 kobiet), 80 osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (43 kobiety) oraz 172 osoby (119 kobiet) dotychczas niepracujące.

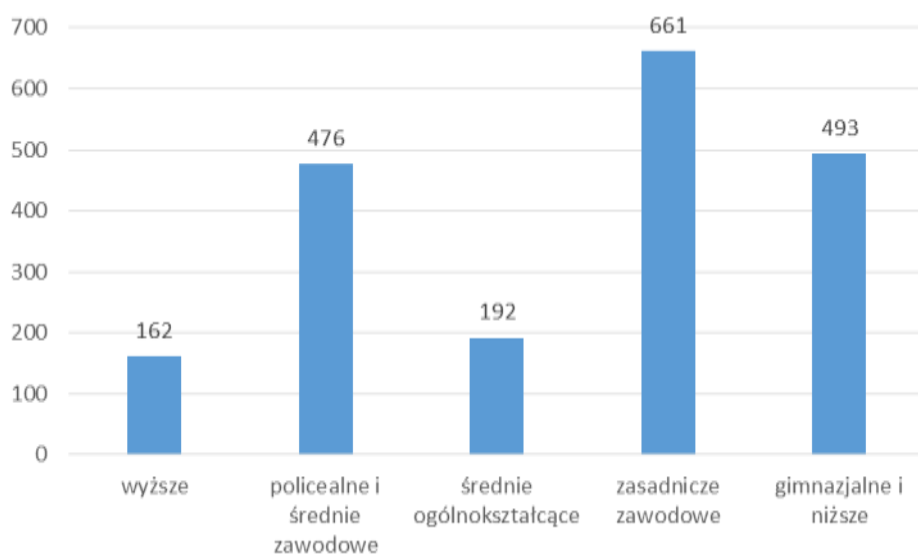
Bezrobotni według wieku i płci

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu – stan na 31.12.2017

Charakterystyczne jest to, że liczba bezrobotnych spadała wraz z wiekiem osób. Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata. W rejestrach figurowało 616 takich osób, w tym 446 kobiet. Kolejną grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata – 398 osób, w tym 268 kobiet. Następną była grupa osób poniżej 24 lat – 339 osób. W grupie wiekowej 45-54 lata zarejestrowano 306 bezrobotnych, a w grupie powyżej 55 roku życia 325 osób.

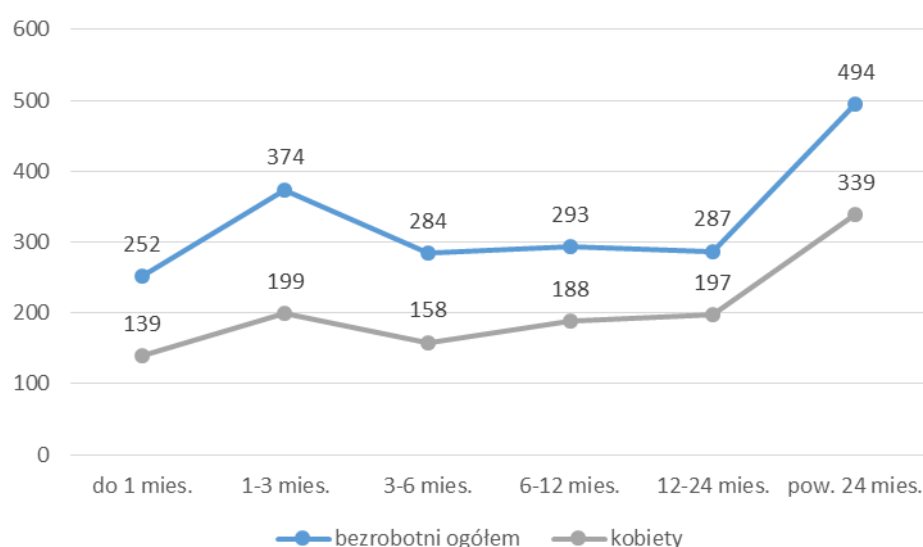
Bezrobotni według wykształcenia

Źródło: GUS – stan na 31.12.2017

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Dane ujęte na wykresie świadczą o tym, że najwyższe bezrobocie osiągało osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Takich osób było 661. Kolejną liczną grupą bezrobotnych były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 493 osoby, policealnym i średnim zawodowym – 476 osób. Statystyki pokazują, jak ważną kwestią jest doradztwo zawodowe, pomagające młodym ludziom w wyborze ścieżki edukacji, która zapewni największą szansę na znalezienie pracy. Stosunkowo wysoka liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym pokazuje, że nie tylko poziom wykształcenia jest ważny, ale także kierunek. Duża liczba szkół policealnych nie zawsze idzie w parze z odpowiednią jakością kształcenia w kierunkach, na które jest zapotrzebowanie.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy i płci

Źródło: GUS – stan na 31.12.2017

Z analizy danych wynika, że najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia powyżej 24 miesięcy (1/4 ogółu bezrobotnych) oraz w przedziale 1-3 miesiące (niemal 19% bezrobotnych).

Wpływ na sytuację osoby na rynku pracy ma poziom wykształcenia. Dane ujęte na wykresie świadczą o tym, że najwyższe bezrobocie osiągało osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Takich osób było aż 2231, w tym 1199 kobiet. Kolejną liczną grupą bezrobotnych były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 1752 osoby, w tym 887 kobiet. Znaczną grupę stanowili również bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim

zawodowym – 1225 osób, w tym 846 kobiet. Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczył osób z wykształceniem wyższym, gdzie zarejestrowano ogółem 160 osób, w tym 101 kobiet, oraz średnim ogólnokształcącym, gdzie odnotowano 369 osób, w tym 275 kobiet. Dlatego istotne jest, by zwracać szczególną uwagę na kształcenie dzieci i młodzieży oraz doksztalcanie dorosłych.

Bezrobocie w poszczególnych gminach powiatu gostyńskiego

Gmina	Liczba mieszkańców	Bezrobotni	W tym kobiety
Borek Wielkopolski	7536	194	120
		2,57%	1,59%
Gostyń	28059	830	700
		2,96%	2,49%
Krobia	13079	292	174
		2,23%	1,33%
Pępowo	5979	132	81
		2,21%	1,35%
Piaski	8633	211	132
		2,44%	1,53%
Pogorzela	5036	133	70
		2,64%	1,39%
Poniec	7765	192	116
		2,47%	1,49%

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie danych z GUS i PUP w Gostyniu

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż problem bezrobocia w 2017 r. w największym stopniu dotyczył ludności gminy i miasta Gostyń oraz gmin Pogorzela oraz Borek Wlkp. (odpowiednio 2,96%, 2,64% i 2,57% ogółu mieszkańców pozostawało bez pracy).

2.6. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI, NARKOMANII I PRZEMOCY

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność powiatu.

Stwierdzone przestępstwa w powiecie gostyńskim

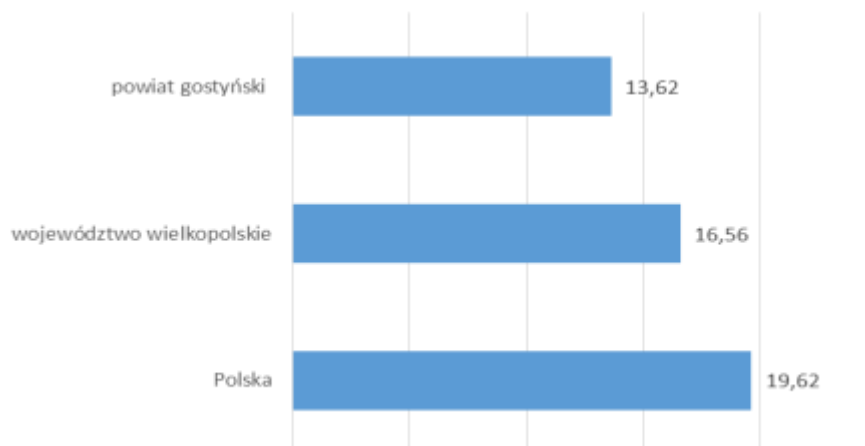
	2015	2016	2017
o charakterze kryminalnym	640	549	504
o charakterze gospodarczym	200	802	402
drogowe	112	99	93
przeciwko życiu i zdrowiu	12	10	14
przeciwko mieniu	467	398	470
przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	39	32	53
przeciwko rodzinie i opiece	46	40	47
przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	-	122	106

Źródło: GUS

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu gostyńskiego w 2017 r. najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 6,63 (wykrywalność 92%), przeciwko mieniu - 6,18 (93%), o charakterze gospodarczym - 5,28 (wykrywalność 98%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,22 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,18 (100%).

Łącznie na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 13,62 przestępstw. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz mniejsza od średniej dla całej Polski.

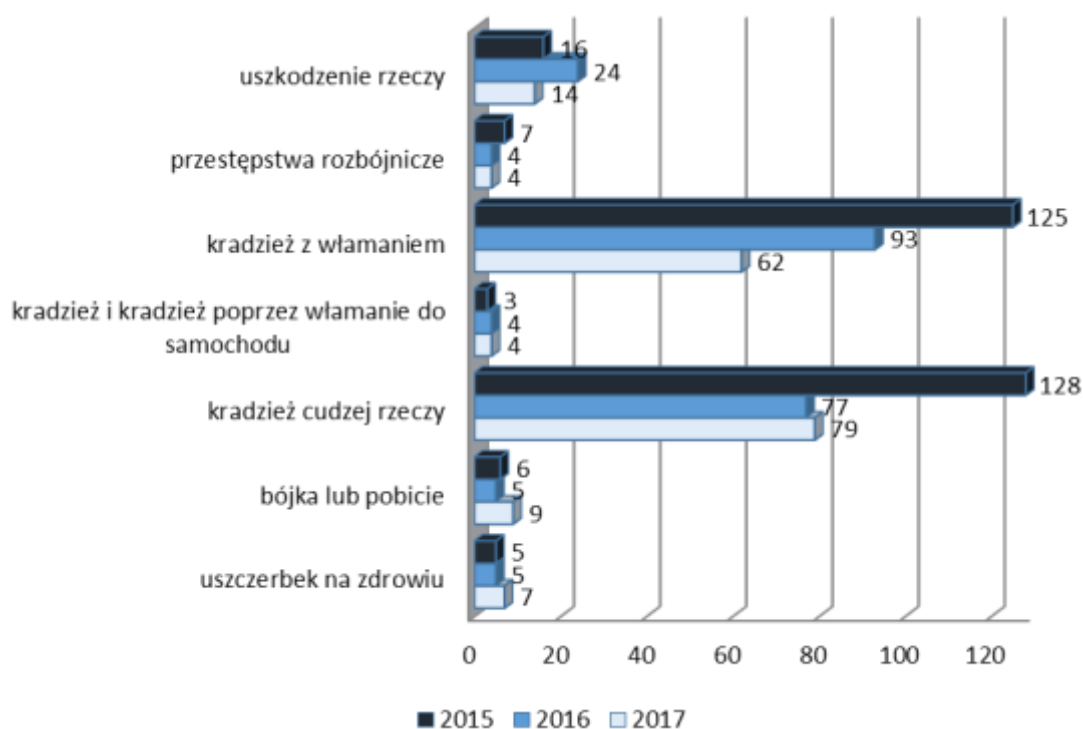
Przestępstwa ogółem na 1000 mieszkańców

Źródło: GUS

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością na terenie powiatu gostyńskiego wynika, że na przestrzeni lat 2015-2017 istotnie zmalała liczba kradzieży z włamaniem i kradzieży cudzej rzeczy. W 2017 r. odnotowano 9 przestępstw z kategorii bójka lub pobicie i jest to więcej niż w latach minionych.

Kategorie przestępstw odnotowanych w powiecie gostyńskim w latach 2015-2017

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Gostyniu

Poniższy schemat obrazuje sytuację związaną z przestępczością narkotykową. W 2017 r. wzrosła liczba przestępstw stwierdzonych. Najwięcej sprawców przestępstw narkotykowych to głównie mężczyźni w wieku od 20 do 30 lat.

Przestępczość narkotykowa

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Gostyniu

Z danych Prezesa Sądu Rejonowego w Gostyniu wynika, że w okresie 2015-2017 r., malała liczba sprawców czynów karalnych i wykroczeń.

Wybrane dane z działalności sądu

	2015	2016	2017
Liczba sprawców czynów karalnych	600	538	506
Liczba sprawców wykroczeń	566	407	389
Liczba spraw dot. przemocy w rodzinie	29	20	28
w tym wobec dzieci	13	3	4
Liczba spraw o przyznanie alimentów	202	119	161
Liczba dzieci pod nadzorem kuratora ze względu na ograniczenie władzy rodzicielskiej	171	164	175
Liczba osób pod nadzorem kuratora			
nieletni	66	77	72
dorośli	96	113	91
Liczba nieletnich pod nadzorem odpowiedzialnym rodziców	1	3	4

Źródło: Sąd Rejonowy w Gostyniu.

Zmienia się liczba nieletnich znajdujących się pod nadzorem kuratora – w 2015 r. było to 66 osób, w 2016 r. – 77 osób, a w 2017 r. 72 osoby.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Gostyniu wynika, że nieletni sprawcy czynów karalnych pochodzą z różnych grup społecznych, rodzin pełnych i niepełnych o różnym statusie materialnym. Czyny karalne dokonywane były przez nich w pojedynkę lub jako współsprawcy. Wiek sprawców czynów karalnych jest zróżnicowany. W konflikt z prawem wchodzi zarówno 13-latkowie, jak i 17-latkowie.

W 2017 r. policja prowadziła 18 postępowań wobec nieletnich, dotyczyły one przede wszystkim pobicia, przywłaszczenia telefonów komórkowych, uszkodzenia mienia, udzielenia innej osobie środków odurzających.

Postępowania wobec nieletnich

2015	2016	2017
• 26 postępowań • 37 czynów • kradzieże i przywłaszczenia telefonów, uszkodzenia mienia	• 12 postępowań • 34 czyny • uszkodzenia mienia, rozpowszechnianie treści o charakterze pornograficznym, kradzieże	• 18 postępowań • 37 czynów • pobicia, przywłaszczenia telefonów komórkowych, uszkodzenia mienia, udzielenie innej osobie środków odurzających

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Gostyniu

Grupy nieletnich sprawców w większości przypadków powstają na czas popełnienia czynu. Formowanie takiej grupy następuje wskutek podobieństwa środowiskowego:

- wspólna szkoła,
- miejsce zamieszkania,
- wspólne spędzanie wolnego czasu,
- brak zagospodarowania wolnego czasu.

Początkowo celem tworzenia się grupy są wspólne zabawy oraz próby zdobycia siłą przewagi nad słabszymi czy bardziej uległymi – psychicznie i fizycznie. Niestety, często zdarza się, że dzieci przyjmują agresywne wzorce (przeważnie od dorosłych i z mediów) jako swoje

własne i stosują je w praktyce, nie zdając sobie sprawy z odpowiedzialności za swoje czyny. Często takie działania są skutkiem oddziaływania osób dorosłych i młodocianych przestępców na nieletnich, o czym świadczą kontakty przestępcze. Należy stwierdzić, że jest to zjawisko bardzo niepokojące, bowiem działalność przestępcza w grupach i kontakty z osobami dorosłymi są „autorytetem” dla nieletnich, powodują szybkie pogłębianie się procesu demoralizacji, a w związku z tym zmniejszają szansę na ich resocjalizację.

Duży wpływ na zachowanie i postępowanie nieletnich wchodzących w konflikt z prawem mają filmy telewizyjne i gry komputerowe nacechowane scenami przemocy i agresji. Nieletni niejednokrotnie przyjmują gotowe wzorce negatywnych zachowań, które są w nich propagowane.

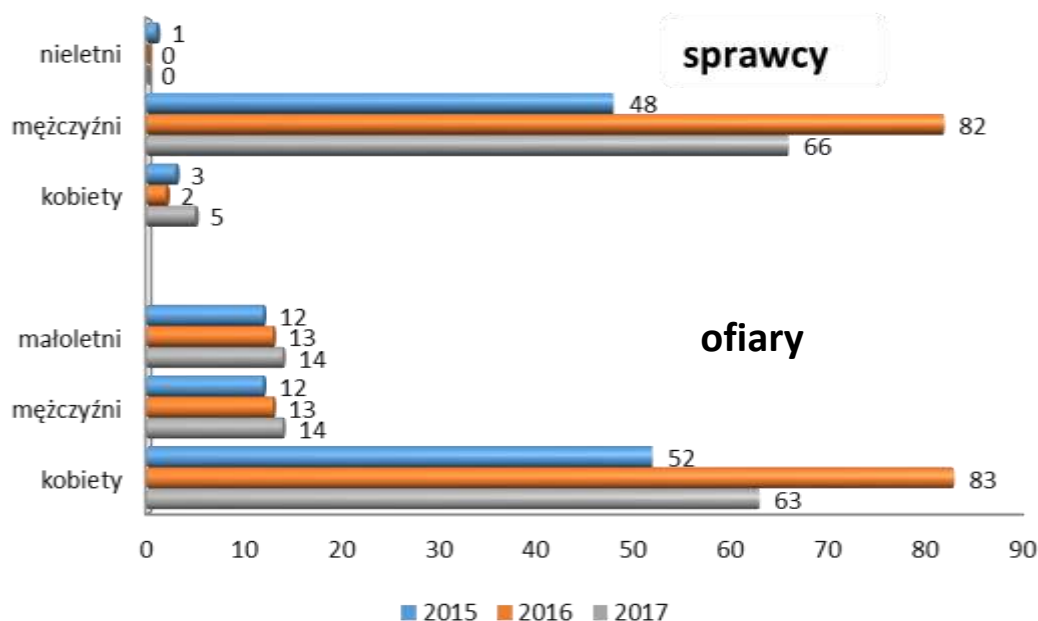
Do bodźców determinujących przestępczość nieletnich, a występujących niezmiennie od kilku lat, zaliczyć należy:

- chęć zdobycia pieniędzy lub innych korzyści materialnych,
- namowa kolegów,
- chęć przebywania w grupach nieformalnych, poczucie bezkarności,
- niekontrolowana agresja,
- ciekawość czy się uda,
- zaimponowanie innym nieletnim.

Z danych policji wynika, że w 2017 r. zmalała w porównaniu do roku 2016 liczba ofiar przemocy domowej. Wyniosła ona ogółem 91 osób (w tym 63 kobiety i 14 małoletnich). Liczba sądowych spraw dotyczących przemocy w rodzinie w 2017 r. wyniosła 28 (o 8 więcej niż w roku 2016).

Sprawcami przemocy domowej są głównie mężczyźni – w 2017 r. w grupie 71 sprawców 66 stanowili mężczyźni i 5 kobiet. Odsetek kobiet w grupie sprawców jest zmienny, ale generalnie wzrasta – w 2015 r. wynosił on 5,8%, w 2016 r. 2,4% a w 2017 r. 7%.

Ofiary i sprawcy przemocy domowej

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Gostyniu

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynika, że w 2017 r. wzrosła liczba udzielonej pomocy ambulatoryjnej – wyniosła ona 182 przypadki w porównaniu do 134 w 2016 r.

Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych PCPR w Gostyniu:

Udzielone wsparcie	2015	2016	2017
Przeprowadzone interwencje domowe	19	13	16
Liczba porad dla ofiar przemocy (PCPR w Gostyniu)	624	665	573
Pomoc w przygotowaniu dokumentów sądowych i administracyjnych w związku z różnymi formami przemocy	432	452	543
Udzielona pomoc (różne rodzaje) dla ofiar przemocy przez Bonifratski Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Marysinie	626	644	817
Liczba ofiar przemocy korzystających ze schronienia w Bonifratskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Marysinie	24	32	27

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

2.7. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU

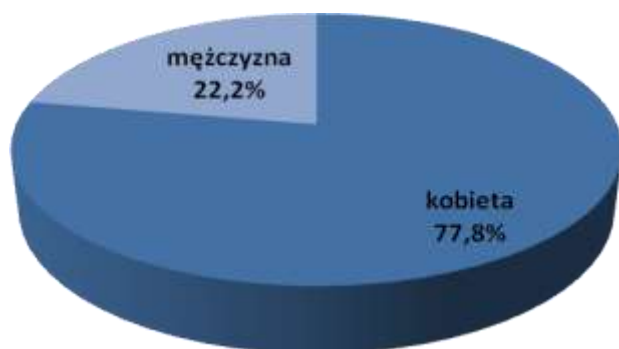
Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne powiatu, była anonimowa ankieta, która w formie elektronicznej została udostępniona mieszkańcom na stronach Starostwa Powiatowego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Została także rozesłana do instytucji działających na terenie powiatu, m.in. urzędów gmin, ośrodków pomocy społecznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, szkół, policji, sądu.

Badania były prowadzone jesienią 2018 r., na podstawie zebranych ankiet uzyskano informacje na temat identyfikowania oraz postrzegania problemów społecznych na terenie powiatu oraz grup społecznych, które one dotyczą.

Charakterystyka próby badawczej

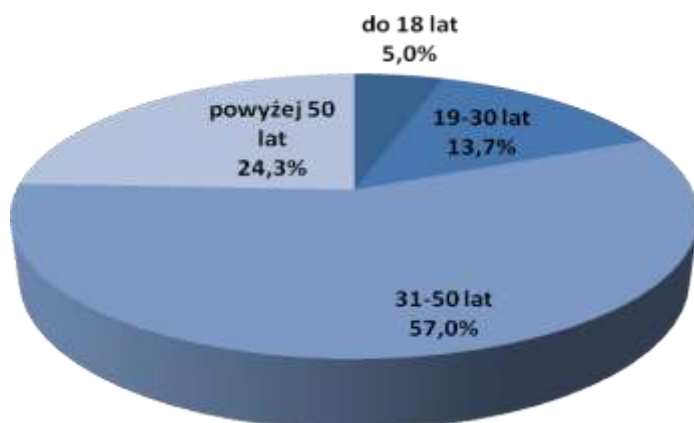
Niemal 78 % respondentów stanowiły kobiety, 57% osób badanych znajdowało się w przedziale wiekowym 31-50 lat.

Respondenci ze względu na płeć

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

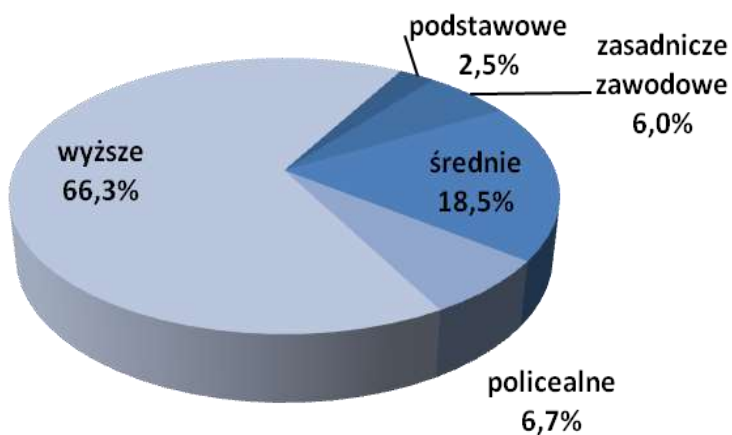
Respondenci ze względu na wiek

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

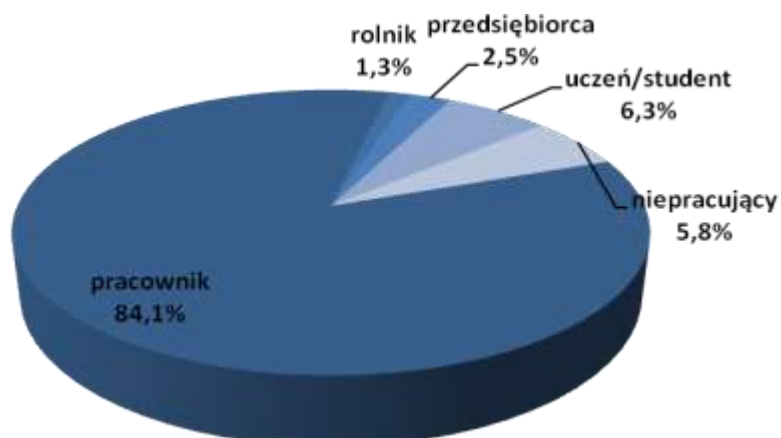
66% respondentów identyfikowało się wykształceniem wyższym, a zdecydowana większość (ponad 84%) to osoby o statusie pracownika.

Respondenci ze względu na wykształcenie

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Respondenci ze względu na status zawodowy

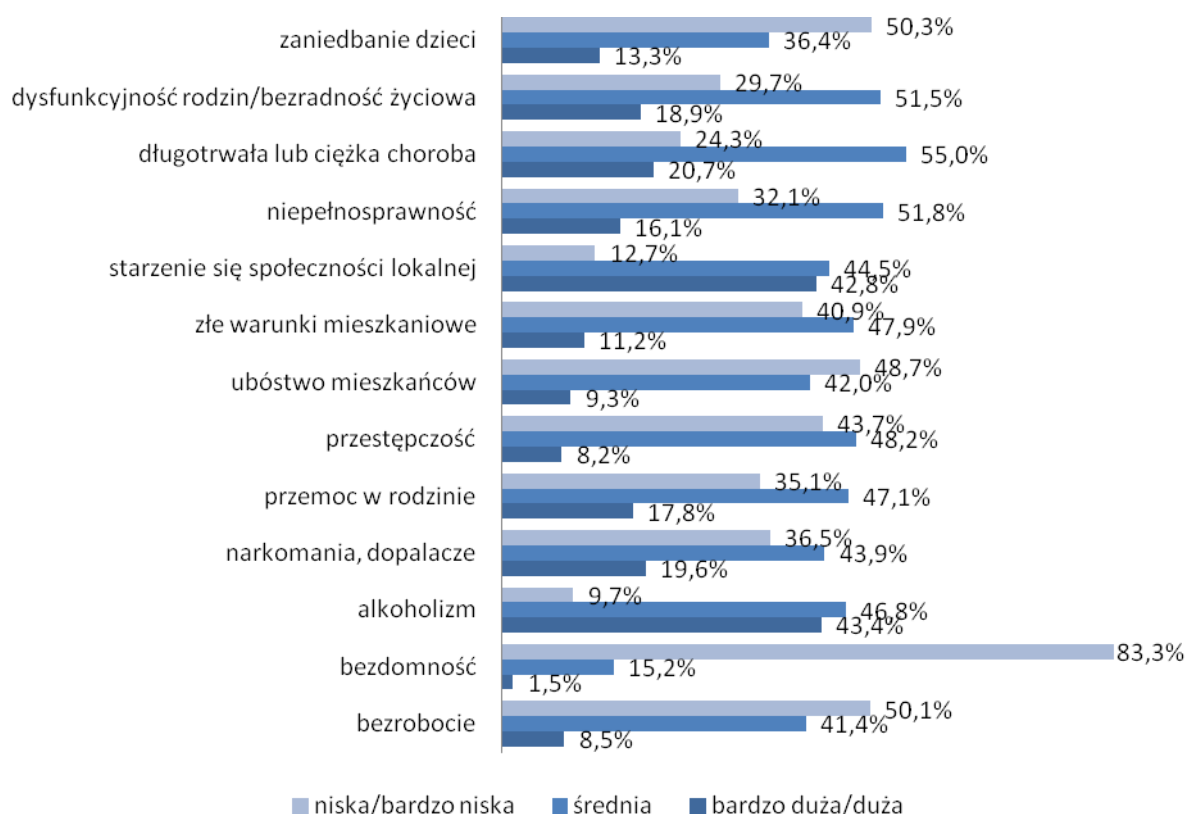
Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

W opinii osób badanych największymi problemami na terenie powiatu są alkoholizm oraz starzenie się społeczności lokalnej. Na te kwestie, jako o dużej lub bardzo dużej skali, wskazało 43% respondentów.

Ponad 50% osób na średnim poziomie ocenia problemy z obszarów dysfunkcyjności rodzin i bezradności życiowej, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności.

Aż 83% badanych twierdzi, że powiat nie boryka się z problemem bezdomności, połowa badanych uważa, że skala bezrobocia jest niska lub bardzo niska. Jako problem przez większość respondentów nie jest także postrzegana kwestia zaniedbywania dzieci.

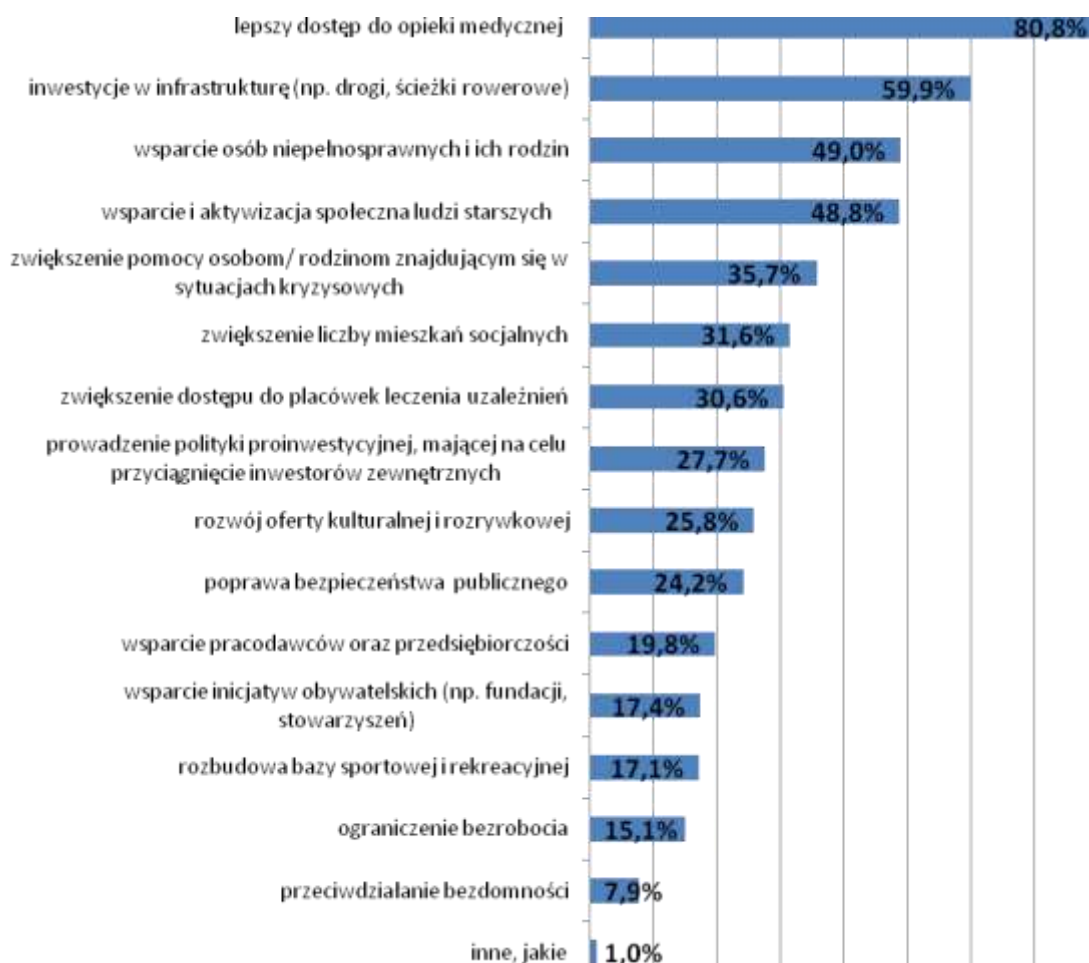
Skala problemów społecznych w powiecie gostyńskim w opinii respondentów

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Za obszar wymagający najszybszego rozwiązania przez samorząd lokalny respondenci uznali dostęp do opieki medycznej, zdecydowanie twierdząc, że powinien on być lepszy. Niemal 60% badanych za pilne uznało inwestycje w infrastrukturę.

Obszary wymagające najszybszego rozwiązania przez samorząd lokalny

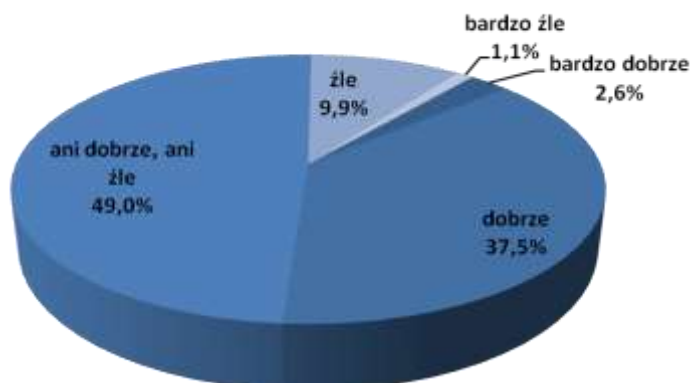
Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Wśród innych odpowiedzi badani wymienili potrzebę dostosowania rozkładu komunikacji miejskiej do dzieci młodzieży rozpoczynających lekcje o godz. 8.00 i zwiększenie liczby przystanków, zwiększenie liczby żłobków, klubów dziecięcych i opiekunek dziennych dla dzieci, zwiększenie liczby mieszkań komunalnych dla rodzin z dziećmi, pomoc rodzinom z osobami obłożnie chorymi (usługi opiekuńcze na dużą skalę) oraz konieczność zadbania o zieleń i zakaz wycinki drzew.

Dla ok. 49% osób priorytetem powinno być wsparcie osób niepełnosprawnych i osób starszych. Jednocześnie nieco ponad 40% badanych dobre lub bardzo dobrze ocenia istniejące wsparcie osób niepełnosprawnych i niemal 32% pozytywnie wypowiedziało się na temat wsparcia osób starszych. Dla mniej więcej połowy respondentów trudnością była jednoznaczna ocena funkcjonowania tych dwóch obszarów.

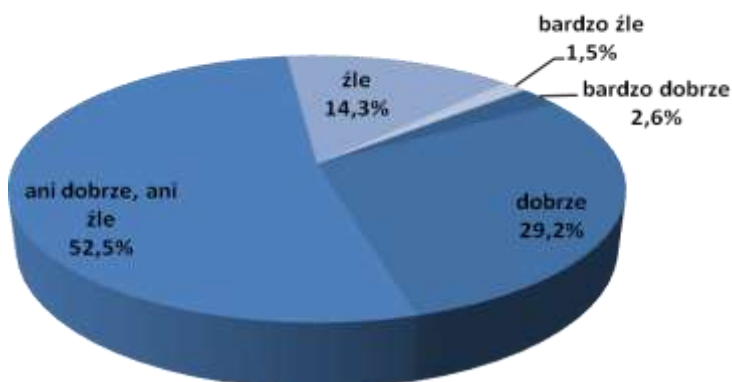
Ocena funkcjonowania obszarów pomocy społecznej w powiecie

wsparcie osób niepełnosprawnych

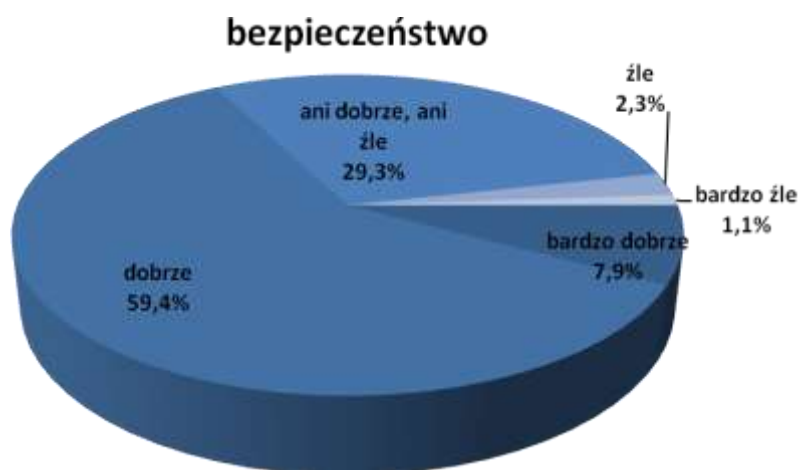

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

wsparcie osób starszych

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

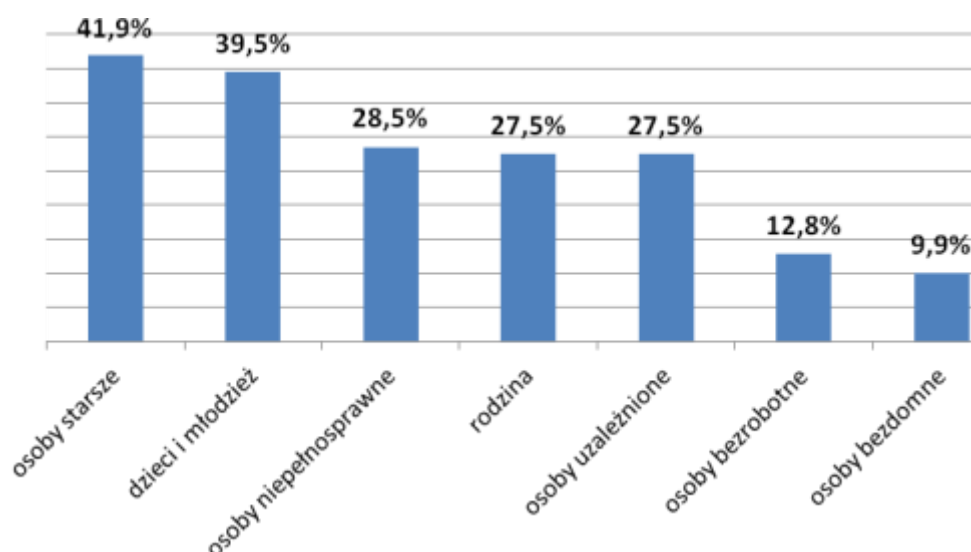

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Mieszkańcy powiatu dobrze oceniają poziom bezpieczeństwa oraz porządku i czystości. Niemal 3/4 badanych wyrażają pozytywne opinie na temat tych dwóch kwestii.

Jeśli chodzi o grupy osób, które wymagają największego wsparcia i działań ze strony samorządu, na pierwszym miejscu respondenci wskazują osoby starsze (41,9% wskazań) oraz dzieci i młodzież (39,5% wskazań). Na konieczność wsparcia osób niepełnosprawnych uwagę zwróciło 28,5% respondentów. W opinii badanych najmniej uwagi wymagają osoby bezdomne i bezrobotne, zapewne z powodu wcześniej opisanej sytuacji, czyli uznawania tych dwóch kwestii jako istniejących w powiecie na małą skalę.

Grupy osób wymagające największego wsparcia i działań ze strony samorządu

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Zdaniem badanych bezrobocie w największym stopniu dotyczy osób niepełnosprawnych, 9% mniej wskazań przypada na rodziny. Ubóstwo i słaby dostęp do opieki medycznej dotyczą głównie osób starszych, marginalizacja i brak udziału w życiu publicznym najczęściej są wskazywane jako problemy osób niepełnosprawnych (a w dalszej kolejności osób starszych). Mała liczba instytucji wspierających, według badanych, w podobnym stopniu dotyczą osób starszych i z niepełnosprawnością. Uzależnienia uzyskały aż 92,8% wskazań jako problem dotyczący rodzin.

Problemy dotyczące poszczególne grupy osób

	rodziny	osoby starsze	osoby niepełnosprawne
ubóstwo	17,4%	61,6%	20,9%
bezrobocie	36,6%	17,7%	45,7%
uzależnienia	92,8%	5,6%	1,6%
słaby dostęp do opieki medycznej	25,1%	43,5%	31,4%
marginalizacja, brak udziału w życiu publicznym	5,1%	40,0%	55,0%
mała liczba placówek, instytucji wspierających	16,3%	41,8%	42,0%

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Badane osoby w większości są zadowolone z różnych warunków życia w powiecie gostyńskim. Pozytywnie oceniają takie aspekty, jak dostęp do informacji, oferty kulturalnej, organizację czasu wolnego, imprez cyklicznych. Dobrze oceniane jest także bezpieczeństwo publiczne i warunki mieszkaniowe oraz oferta edukacyjna szkół. Nieco gorzej badani oceniają

dostępność przedszkoli. Najslabiej wypada ocena zadowolenia z dostępu do opieki zdrowotnej, w tym lekarzy specjalistów.

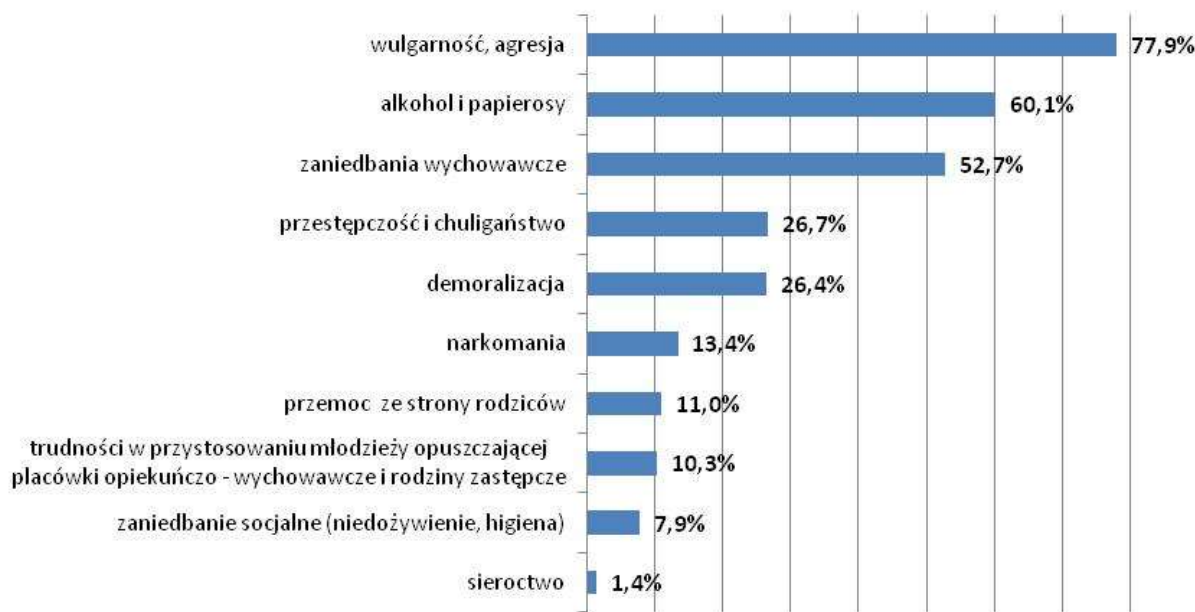
Zadowolenie z warunków życia w powiecie gostyńskim

	bardzo zadowolona/y	zadowolona/y	niezdecydowana/y	niezadowolona/y	bardzo niezadowolona/y
organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	5,7%	55,7%	28,9%	8,3%	1,3%
dostęp do Internetu	14,7%	58,8%	16,0%	7,8%	2,7%
dostęp do informacji na temat wydarzeń w Powiecie	10,3%	64,1%	19,0%	5,8%	0,9%
dostęp do oferty kulturalnej (biblioteka, koncerty, wystawy itp.)	10,2%	64,0%	20,4%	5,1%	0,2%
organizacja imprez cyklicznych na terenie Powiatu	7,5%	58,8%	26,4%	6,2%	1,1%
poziom opieki społecznej	3,9%	39,4%	40,6%	13,5%	2,6%
dostęp do opieki zdrowotnej (lekarze specjaliści, ośrodki zdrowia)	1,7%	11,9%	33,8%	36,4%	16,2%
bezpieczeństwo publiczne	4,2%	51,4%	31,6%	11,0%	1,7%
warunki mieszkaniowe	2,2%	54,2%	36,6%	6,5%	0,6%
oferta edukacyjna szkół	5,8%	54,3%	26,5%	12,0%	1,5%
dostępność przedszkoli	5,3%	49,7%	30,8%	12,7%	1,5%
udział mieszkańców w życiu publicznym	1,9%	38,4%	46,1%	12,3%	1,3%

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Respondenci, pytani o negatywne zjawiska w odniesieniu do dzieci i młodzieży, wskazali, że największym problemem są wulgarność i agresja (77,9%), dalej sięganie po alkohol i papierosy (60,1%) oraz zaniedbania wychowawcze (52,7%).

Negatywne zjawiska w odniesieniu do dzieci i młodzieży

Źródło: badania własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu

Podsumowując wyniki przeprowadzonych badań można odnieść się do sytuacji zdiagnozowanej w 2008 r. Wówczas za największy problem mieszkańcy powiatu uznali bezrobocie oraz związane z nim ubóstwo. Aktualnie kwestia ta nie jest uznawana za najważniejszą, wymagającą szybkiego rozwiązania przez samorząd. Zdecydowanie na plan pierwszy wysuwają się natomiast alkoholizm i starzenie społeczności lokalnej. Około 1/5 mieszkańców wskazała na problem długotrwałej lub ciężkiej choroby, uzależnień od narkotyków i dopalaczy oraz dysfunkcyjność i bezradność rodzin. W odniesieniu do dzieci i młodzieży zaniepokojenie wzbudzają wulgarność i agresja, a także zaniedbania wychowawcze, na co zwracano uwagę także dekadę temu.

Respondenci, jako grupy wymagające największego wsparcia, wymieniają osoby niepełnosprawne i starsze, uznając je za zagrożone marginalizacją, ubóstwem i bezrobociem oraz dzieci i młodzież.

Część działań wskazanych jako konieczne do rozwiązania przez samorząd, wymagają aktywności gmin, część leży w gestii powiatu. Niewątpliwie jednak najbardziej dla społeczności lokalnej przyczyni się współpraca samorządu na obu szczeblach.

2.8. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest często stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

KWESTIE OSÓB BEZROBOTNYCH

Mocne strony

- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- istnienie lokalnych przedsięwzięć wartych upowszechnienia,

Słabe strony

- występowanie bezrobocia długotrwałego oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- osoby bezrobotne długotrwale, charakteryzując się niskim poziomem wykształcenia, nie podnoszą swoich kwalifikacji,
- brak organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym,
- niewystarczające przygotowanie pracowników ośrodków pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi.

Szanse

- malejący stopień bezrobocia w powiecie,
- dostępność środków finansowych na wsparcie osób bezrobotnych,
- istnienie lokalnych i regionalnych działań skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych,
- powiązanie programów skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych z programami skierowanymi na rozwój zasobów ludzkich, rozwój przekwalifikowań i reorganizacją,
- wzrost mobilności zawodowej i geograficznej.

Zagrożenia

- rozwijanie się zjawiska wykluczenia społecznego,
- brak współpracy władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych,
- zjawisko osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- istnienie zjawiska nielegalnego bezrobocia.

KWESTIE DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZINY

Mocne strony

- współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży,
- aktywne działanie pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- powoływanie nowych organizacji pozarządowych na terenie powiatu,
- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- prowadzenie działalności w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi,
- wykorzystywanie potencjału zawodowego i naukowego pracowników,
- aktywne poszukiwanie środków pozabudżetowych,
- propagowanie idei wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- niedostateczna ilość środków finansowych,
- nieadekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w systemie pomocy społecznej,
- znikoma liczba specjalistów do pracy z rodziną,
- brak placówek resocjalizacyjnych na terenie powiatu,

- niedostatek działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny,
- brak warunków do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej,
- niewystarczające zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania wolnego czasu,
- ograniczona ilość ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie.

Szanse

- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- wzrost świadomości społecznej władz samorządowych,
- decentralizacja władzy sprzyjająca pomocy społecznej dzieciom i młodzieży,
- istnienie ofert szkoleń i doskonań zawodowych dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną.

Zagrożenia

- zjawisko uzależnienia od pomocy społecznej, wyuczonej bezradności,
- zjawisko rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej, a także marginalizacji i alienacji grup i osób,
- występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, przemoc w rodzinie,
- niski poziom współpracy między szkołą a rodziną,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- niewystarczające środki publiczne,
- niski poziom kultury prawnej społeczeństwa,
- brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

KWESTIA OSÓB UZALEŻNIONYCH

Mocne strony

- posiadanie miejsc pobytu dla ofiar przemocy,
- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu,
- dobra współpraca z Kościołem.

Słabe strony

- brak na terenie powiatu bazy leczenia odwykowego,

- niewystarczające przygotowanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi,
- brak na terenie powiatu organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi,
- niedysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- brak wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami,
- brak włączania się społeczności lokalnych w działania pomocowe,
- niewystarczający stan zatrudnienia w lecznictwie.

Szanse

- uzależnienie traktowane jako problem społeczny.

Zagrożenia

- brak zainteresowania fachowców różnych dziedzin współpracą na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- niewystarczające możliwości, by sprostać potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,
- niedostatecznie wykorzystany system informacji.

KWESTIA OSÓB BEZDOMNYCH

Mocne strony

- niska skala problemu bezdomności na terenie powiatu,
- istnienie organizacji pozarządowych niosących pomoc bezdomnym,
- dostrzeganie różnorodności problemu bezdomności,
- stosowanie działań zapobiegających bezdomności,
- informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach pomocy,
- istnienie polityki społecznej w stosunku do problemu bezdomności.

Słabe strony

- niedysponowanie indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności,
- brak oferty szkoleń z zakresu bezdomności skierowanych do kadry,
- problem minimalizowania zjawiska bezdomności w społeczności lokalnej,
- brak odpowiedniej infrastruktury na poziomie lokalnym dla osób wychodzących

z bezdomności,

- brak wypracowanego standardu usług dla osób bezdomnych.

Szanse

- dostępność programów rządowych przeciwdziałających bezdomności,
- nieograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym ,
- współpraca instytucji samorządowych i rządowych z organizacjami pozarządowymi.

Zagrożenia

- brak programów w zakresie budownictwa socjalnego,
- wpływ systemu gospodarczego na problem bezdomności w powiecie,
- brak akceptacji osób bezdomnych przez społeczeństwo,
- długotrwałe bezrobocie bezdomnych.

KWESTIA OSÓB STARSZYCH

Mocne strony

- dobry dostęp osób starszych do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- dobra dostępność domów pomocy społecznej,
- możliwość realizowania się osób starszych w organizacjach samopomocowych.

Słabe strony

- brak określonego standardu usług dla ludzi starszych,
- niedostateczne przygotowanie kadry w dziedzinie spraw osób starszych,
- niewystarczająca liczba osób zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej, a zajmujących się problematyką osób starszych,
- wzrastająca liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- marginalizacja problemów osób starszych,
- niedysponowanie małymi formami pomocy społecznej dla osób starszych,
- zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na jedno - dwupokoleniową,
- zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców,
- osoby starsze nie mają możliwości kontynuacji aktywności zawodowej,
- brak działań w celu poprawy sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osób starszych,

- brak ofert pracy dla mieszkańców obszarów wiejskich gminy kończących aktywność zawodową,
- niezmnieszenie się liczby osób oczekujących na umieszczenie w DPS-ie,
- niewykorzystanie pomocy wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Szanse

- szkolenie kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy społecznej osób starszych szansą na poprawę warunków ich życia.

Zagrożenia

- słabe uwrażliwienie systemu oświaty na problem osób starszych,
- wzrastająca liczba osób samotnych,
- infrastruktura niedostosowana do osób starszych,
- niedostateczne rozpoznanie potrzeb wśród osób starszych,
- migracja młodych ludzi na inne tereny,
- nieprawidłowa polityka mieszkaniowa,
- niska świadomość społeczna dotycząca osób starszych,
- wzrost gospodarczy kraju nie wpływa pozytywnie na pomoc społeczną osobom starszym.

KWESTIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Mocne strony

- różnorodne organizacje pozarządowe funkcjonujące w sferze niepełnosprawności,
- współpraca instytucji rządowych z pozarządowymi,
- dostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego,
- pełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych,
- zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową,
- rozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw charytatywnych i filantropijnych.

Słabe strony

- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym,
- niedostateczna baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych,
- niewystarczająca oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi.

Szanse

- wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- edukowanie o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,
- liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych nie zmniejsza się,
- likwidowanie barier architektonicznych.

Zagrożenia

- nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych,
- sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju nie sprzyja pomocy osobom niepełnosprawnym,
- wzrastające zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne.

ROZWÓJ KADR I SŁUŻB POMOCOWYCH

Mocne strony

- wyspecjalizowana kadra pracowników pomocy społecznej,
- prowadzenie przez pracowników działań socjalnych z rodziną,
- dostęp do placówek zajmujących się kształceniem pracowników socjalnych.

Słabe strony

- przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań,
- niskie uposażenie.

Szanse

- doskonalenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę pomocy społecznej,
- współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

Zagrożenia

- niewystarczająca ilość wykwalifikowanej kadry w stosunku do potrzeb,
- brak wykształconych osób gotowych do pełnienia funkcji pracownika socjalnego.

POZIOM ZASPOKAJANIA POTRZEB UZNANYCH ZA PODSTAWOWE

Mocne strony

- dostęp do szkół ponadpodstawowych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- istnienie potencjału przedsiębiorstw budowlanych na terenie powiatu,
- dostatecznie rozwinięta infrastruktura komunalna,
- właściwa gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi.

Słabe strony

- brak bazy zabezpieczającej potrzeby społeczne: brak rozwiniętej sieci placówek oświatowych, rozbudowanego zaplecza kulturalnego, wystarczającej sieci placówek służby zdrowia,
- niedostateczne dofinansowanie oświaty i nauki,
- nie występują tereny rekreacyjne i wypoczynkowe,
- niewystarczający dostęp społeczeństwa do opieki medycznej,
- niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych,

Szanse

- wzrastający poziom wykształcenia mieszkańców,
- racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,
- wykorzystywanie środków pomocowych na ochronę środowiska,
- korzystne dla komunikacji położenie regionu,
- rozwój sieci telekomunikacyjnej,
- rozwój sieci komunikacyjnej, w tym ścieżek rowerowych.

Zagrożenia

- nie poprawia się dostępność szkół ponadpodstawowych, wyższych i językowych,
- niedostateczne wykorzystywanie bazy surowcowej,

- niewykorzystywanie nowych źródeł energii,
- brak przekształceń gospodarczych,
- nie rozwija się agroturystyka,
- niedysponowanie dobrymi powiązaniem sieci dróg lokalnych z krajowymi,
- postępująca degradacja wartości rodzinnych oraz postępująca apatia i zniechęcenie w społeczeństwie.

2.9. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie powiatu lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.9.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Na terenie powiatu gostyńskiego funkcjonuje szereg jednostek o zasięgu ponadlokalnym, prowadzonych przez samorządy oraz podmioty niepubliczne. Wśród nich należy wymienić domy pomocy społecznej: dla osób przewlekle somatycznie chorych, dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; środowiskowy dom samopomocy, ośrodek interwencji kryzysowej, placówki opiekuńczo – wychowawcze: 3 placówki wsparcia dziennego, placówki socjalizacyjne, a także rodziny zastępcze, w tym zawodowe, niezawodowe i spokrewnione oraz warsztaty terapii zajęciowej.

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie mieszkańcom powiatu przedstawiamy w formie kart zasobów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

63-800 Gostyń, ul. Wrocławska 8.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i rehabilitacji społecznej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

PCPR realizuje następujące formy pomocy:

- pomoc dla rodzin zastępczych,
- pomoc dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- pomoc dla osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrywanie osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- usuwanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych,
- rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych,
- pomoc dla ofiar przemocy
- poradnictwo rodzinne.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

PCPR zatrudnia 14 pełnoetatowych pracowników, w tym dyrektora, 5 pracowników socjalnych, 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i psychologa.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

63-810 Borek Wielkopolski, Droga Lisia 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Borek Wielkopolski

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Borek Wielkopolski, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika oraz 12 pracowników, w tym 4 pracowników socjalnych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

63-800 Gostyń, ul. Wrocławska 250.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Gostyń

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców miasta i gminy Gostyń, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika oraz 42 pracowników, w tym 12 pracowników socjalnych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

63-840 Krobia, ul. Powstańców Wielkopolskich 126.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Krobia

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Krobia, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika oraz 14 pracowników, w tym 5 pracowników socjalnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

63-830 Pępowo, ul. St. Nadstawek 6.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Gminy Pępowo.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Pępowo, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika oraz 5 pracowników, w tym 3 pracowników socjalnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

63-820 Piaski, ul. Szkolna 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Piaski

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Piaski, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika oraz 6 pracowników, w tym 2 pracowników socjalnych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

63-860 Pogorzela, ul. Rynek 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Pogorzela

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Pogorzela, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika oraz 8 pracowników, w tym 2 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej

64-125 Poniec, ul. Krobska 45a.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Poniec

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Poniec, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika oraz 7 pracowników, w tym 3 pracowników socjalnych.

Dom Pomocy Społecznej

63-840 Krobia, Chumiętki 22.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do osób przewlekłe somatycznie chorych – 113 miejsc.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Stan na 31.12.2017 r.: 61 etatów, 66 umów o pracę i 3 inne formy zatrudnienia.

Dom Pomocy Społecznej

63-840 Krobia, Chwałkowo 74.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Psychoterapia, rewalidacja, arteterapia, muzykoterapia pogłębiona, zajęcia kulturalno-oświatowe, hipoterapia, rehabilitacja ruchowa, fizykoterapia.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie – 87 miejsc.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Stan na 31.12.2017 r.: 55,25 etatów, 57 umów o pracę i 2 inne formy zatrudnienia.

Dom Pomocy Społecznej

63-840 Krobia, Rogowo 24.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Całodobowe usługi bytowe, wspomagające, opiekuńcze i pielęgnacyjne.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do kobiet przewlekłe psychicznie chorych – 97 miejsc.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Stan na 31.12.2017 r.: 61,75 etatów, 63 umowy o pracę i 4 inne formy zatrudnienia.

Dom Pomocy Społecznej

63-810 Borek Wielkopolski, Zimnowoda 17.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Całodobowa opieka, usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Osoby niepełnosprawne intelektualnie – 67 miejsc.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Stan na 31.12.2017 r.: 41 etatów, 41 umów o pracę i 2 inne formy zatrudnienia.

Środowiskowy Dom Samopomocy

63-800 Gostyń, ul. Willowa 3a.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Gostyń

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Pomoc terapeutyczna – terapie: zajęciowa i ruchowa prowadzone w pracowniach: plastycznej, komputerowej, teatralnej i biblioterapii, kulinarnej, muzycznej, ogólnoużytkowej. Ponadto dostępna jest sala rehabilitacyjna i działka ogrodnicza.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Liczba miejsc- 31

Środowiskowy Dom Samopomocy

63-840 Krobia, Chwałkowo 74.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński (placówka działa przy DPS w Chwałkowie)

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Zajęcia w pracowniach plastycznej, kulinarnej, muzycznej, edukacyjno-komputerowej, ceramiczno-konstrukcyjnej, krawiecko-hafciarskiej. Placówka oferuje także swoim podopiecznym psychoterapię, pomoc psychologiczną, logopedyczną i pedagogiczną oraz opiekę pielęgniarską.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną – 35 miejsc

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Stan na 31.12.2017 r.: 7,75 etatów, 9 umów o pracę i 1 inna forma zatrudnienia.

Dzienny Dom Senior+

63-800 Gostyń, ul. Polna 72

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Gostyń

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Pobyt dzienny, zajęcia z fizjoterapeutą, plastyczne, ogrodnicze, rękodzielnicze, muzyczne, z biblioterapii, organizacja spotkań okazjonalnych, spotkania ze specjalistami, warsztaty, udział w wydarzeniach kulturalnych na terenie miasta.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do osób nieaktywnych zawodowo z terenu gminy Gostyń, które ukończyły 60 lat.

Placówka dysponuje 50 miejscami.

Dom Dziennego Pobytu

63-840 Krobia, ul. Powstańców Wielkopolskich 126.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Krobia (placówka działa przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej).

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Pobyt dzienny (wspólne wycieczki, rozmowy), organizacja spotkań okazjonalnych, działalność kabaretu, kursy haftu, spotkania z ciekawymi ludźmi oraz specjalistami.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do emerytów i rencistów z terenu gminy Krobia, organizacji działających na rzecz seniorów.

Klub Senior+

63-842 Pudliszki, ul. Fabryczna 50a

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Krobia

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Zajęcia podtrzymujące sprawność fizyczną, zajęcia z fizjoterapeutą, rękodzielnicze, imprezy okolicznościowe, wycieczki, kółka zainteresowań, spotkania z ciekawymi ludźmi oraz specjalistami.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do seniorów powyżej 60 roku życia z terenu gminy Krobia.

Bonifraterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej

63-820 Piaski, Marysin 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Konwent oo. Bonifratrów pw. Św. Jana Bożego w Polsce.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- całodobowe schronienie dla ofiar przemocy,
- prowadzenie pracy socjalnej nastawionej na życiowe usamodzielnienie,
- informowanie o przysługujących prawach i uprawnieniach,
- pomoc rzeczowa,
- pomoc ambulatoryjna,
- pomoc w zakresie redagowania pism urzędowych.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do osób i rodzin, które są ofiarami przemocy lub znajdują się w innej sytuacji kryzysowej.

Placówka dysponuje 15 miejscami hostelowymi. W 2017 roku z pomocy Ośrodka skorzystało:

- schronienie – 27 osób,
- pomocy ambulatoryjnej i psychologicznej udzielono 182 razy,
- pomocy pedagogicznej udzielono 111 razy,
- pomocy terapeutycznej udzielono 14 razy,
- pomocy prawnej udzielono 127 razy,
- pomocy w formie pracy socjalnej udzielono 87 razy.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

W placówce zatrudnione są 6 osób, w tym 1 na stanowisku kierowniczym.

Młodzieżowa Świetlica Środowiskowa

63-860 Pogorzela, ul. Rynek 1.

filie:

63-840 Krobia, ul. Powstańców Wielkopolskich 27.

63-800 Gostyń, ul. Poznańska 1b.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Wsparcie dzienne w formie opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, rozwoju zainteresowań; przeciwdziałanie patologiom, zwłaszcza uzależnieniom, dostarczanie młodzieży wzorców zachowań, spędzania wolnego czasu, łagodzenie skutków urazów, stresów, rozpoznawanie emocji i sposobu radzenia sobie z nimi, zwłaszcza z agresją, pomoc w sytuacjach kryzysowych.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta placówki skierowana jest do dzieci i młodzieży wymagających wsparcia dziennego.

Liczba miejsc – 45.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Placówka zatrudnia kierownika oraz wychowawców.

Świetlica Środowiskowa „Promyki Dobra”

63-800 Gostyń, ul. Wolności 16-17.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Zgromadzenie Sióstr Służebniczek BDNP, Prowincja warszawska, ul. Sienkiewicza 66, Piastów.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- popołudniowy pobyt dzieci,
- posiłek,
- organizacja czasu wolnego,
- pomoc w odrabianiu lekcji,
- wyjazdy na wakacje itp.

Świetlica jest czynna codziennie od poniedziałku do piątku w godz. 8-17.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjów z miasta i gminy Gostyń. W 2017 roku w zajęciach w świetlicy uczestniczyły 60 osób.

Domy Dziecka nr 1 i nr 2 w Bodzewie

63-820 Piaski, Bodzewo 64.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński.

2. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA:

- zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb.
- prowadzenie zajęć socjalizacyjnych, korekcyjnych, kompensacyjnych, logopedycznych, terapeutyczno-kompensujących oraz przygotowanie do życia społecznego,

- zapewnienie kształcenia, wyrównywania opóźnień rozwojowych i szkolnych,
- zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- opieka lekarska w zakresie medycyny ogólnej i specjalistycznej,
- stworzenie warunków do rozwijania zainteresowań i zdolności,
- utrzymywanie kontaktu z rodzinami.

3. KATEGORIA KLIENTA ORAZ LICZBA OSÓB OBJĘTYCH OPIEKĄ W ROKU 2008:

Dzieci i młodzież do 18. roku życia lub do usamodzielnienia się – w każdej placówce 14 miejsc.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

W placówce nr 1 zatrudnionych jest 5 osób, w placówce nr 2 zatrudnione są 4 osoby.

Dom Dziecka w Gostyniu

63-800 Gostyń, ul. Ks. Olejniczaka 12a.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb.
- prowadzenie zajęć socjalizacyjnych, korekcyjnych, kompensacyjnych, logopedycznych, terapeutyczno-kompensujących oraz przygotowanie do życia społecznego,
- zapewnienie kształcenia, wyrównywania opóźnień rozwojowych i szkolnych,
- zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- opieka lekarska w zakresie medycyny ogólnej i specjalistycznej,
- stworzenie warunków do rozwijania zainteresowań i zdolności,
- utrzymywanie kontaktu z rodzinami.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Dzieci i młodzież do 18. roku życia lub do usamodzielnienia się – 10 miejsc.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Placówka zatrudnia 5 pracowników.

Warsztat Terapii Zajęciowej

63-820 Piaski, ul. Szkolna 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Kreatywni”.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Zajęcia w pracowniach: gospodarstwa domowego, ogrodniczej, krawieckiej, witrażu, artystycznej, rękodzieła, gospodarczej, komputerowo-muzycznej i aktywizacji zawodowej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Osoby niepełnosprawne ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Liczba miejsc – 45.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Jednostka zatrudnia 14 osób, w tym 2 pracowników socjalnych.

Zakład Aktywności Zawodowej w Leonowie

63-810 Borek Wlkp., Leonów 18.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Borek Wlkp.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Zatrudnienie osób niepełnosprawnych przy porządkowaniu zieleni, sprzedaży drewna opałowego, w pralni, poligrafii, tworzeniu rękodzieła.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Osoby niepełnosprawne zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności i osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną – 40 miejsc pracy.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Jednostka zatrudnia 16 osób, w tym kierownika.

5. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych do 45, aktywizacja osób niepełnosprawnych w sferze sportowej, budowa wiat w celu tworzenia miejsc pracy przy sortowaniu drewna, utwardzenie parkingu dla osób niepełnosprawnych, remont budynku.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

63-800 Gostyń, ul. Wrocławska 8.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Orzekanie o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, wydawanie legitymacji osób niepełnosprawnych.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Osoby niepełnosprawne – w 2017 r. wydano 186 orzeczeń osobom poniżej 16 r. życia i 1048 orzeczeń osobom powyżej 16 roku życia.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

PZON zatrudnia 1 osobę kadry kierowniczej i 1 pracownika obsługi oraz 18 specjalistów zespołu.

Ośrodek Mediacyjny

63-800 Gostyń, ul. Wrocławska 8.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Stowarzyszenie „DZIECKO” (placówka działa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu)

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Mediacje pozasądowe i sądowe.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2017 r. przeprowadzono 24 mediacje

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Na stałe z ośrodkiem współpracuje 2 certyfikowanych mediatorów.

Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

63-800 Gostyń, ul. Wrocławska 8.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński (placówka działa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu)

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Kompleksowe wsparcie dla ofiar przemocy w rodzinie (psychologiczne, prawne, pedagogiczne, w formie pracy socjalnej oraz pomocy rzeczowej)

Realizacja programów korekcyjnych dla sprawców przemocy – w 2017 r. wzięło w zajęciach w formie grupowej i indywidualnej udział 10 osób.

W 2017 r. przeprowadzono 16 domowych interwencji, udzielono 573 porad dotyczących problemu pomocy.

Punkt Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych i ich Rodzin

63-800 Gostyń, ul. Wrocławska 8.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Gostyński (placówka działa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu)

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Wsparcie i poradnictwo dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2017 r. udzielono pomocy w 68 zgłoszonych przypadkach.

Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego

63-800 Gostyń, ul. Wrocławska 8.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

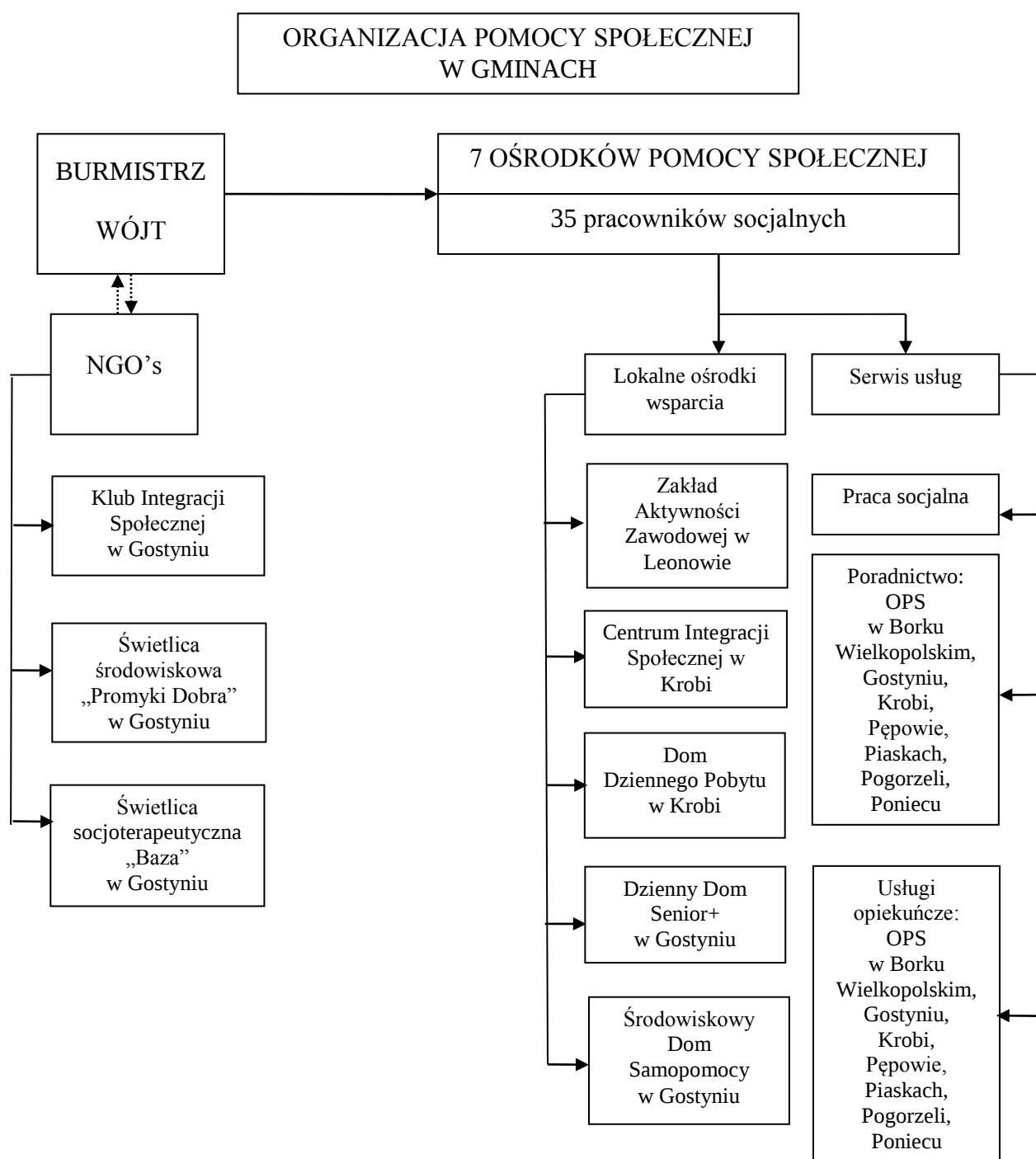
Powiat Gostyński (placówka działa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu)

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

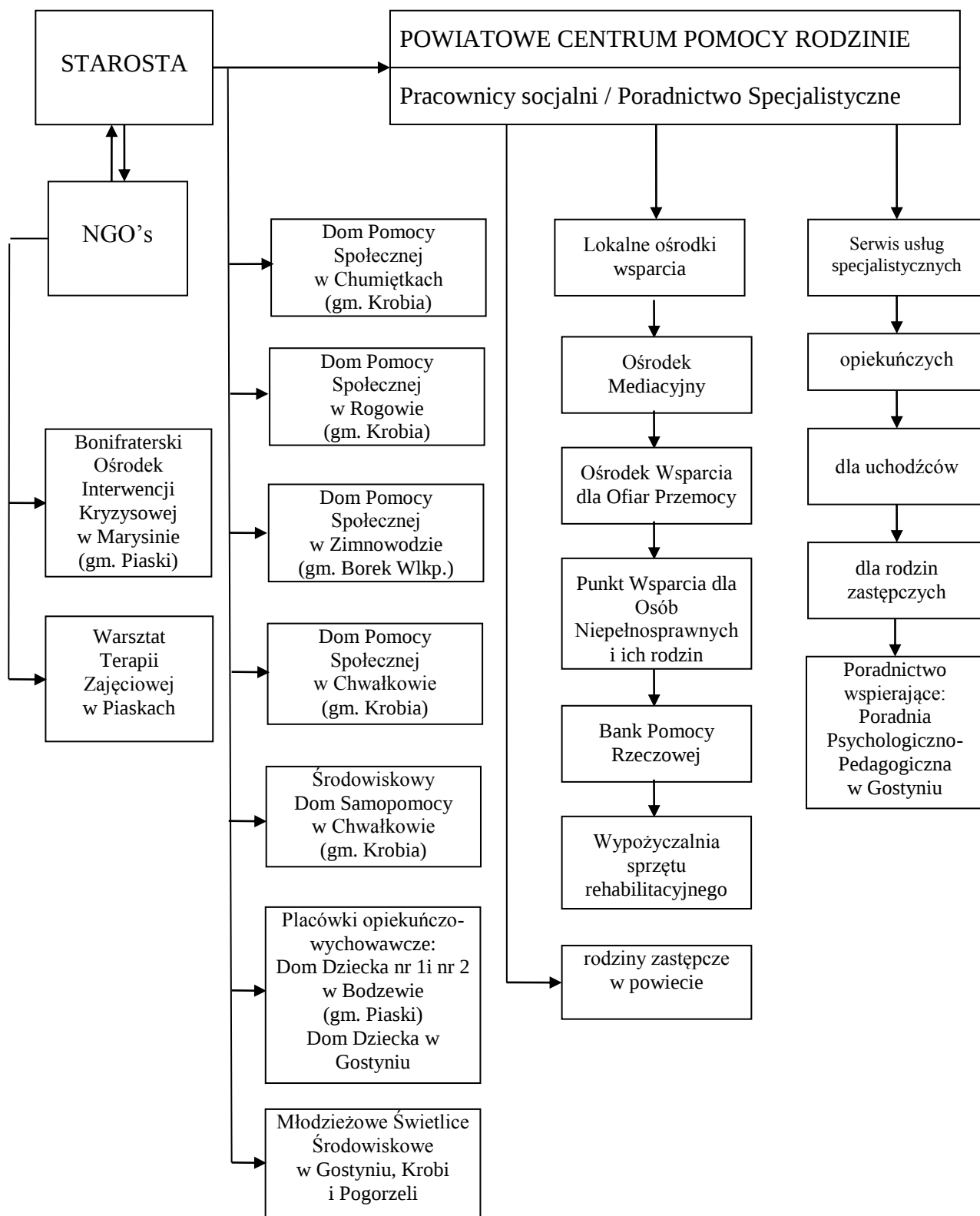
Nieodpłatne udostępnianie sprzętu rehabilitacyjnego osobom niepełnosprawnym

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2017 r. z wypożyczalni skorzystano 33 razy, dodatkowo nieodpłatnie przekazano 14 wózków inwalidzkich, 22 rolatory i 1 łóżko rehabilitacyjne osobom potrzebującym w ramach Banku Pomocy Rzeczowej.

**ORGANIZACJA POMOCY SPOŁECZNEJ
W POWIECIE GOSTYŃSKIM**

2.9.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W powiecie gostyńskim zarejestrowanych jest 18 stowarzyszeń działających w obszarze pomocy społecznej, mających osobowość prawną. Samorząd powiatu współpracuje z lokalnymi organizacjami sektora pozarządowego, co zostało uregulowane uchwałą Rady Powiatu Gostyńskiego w sprawie przyjęcia programu współpracy Powiatu Gostyńskiego z organizacjami pozarządowymi.

Współpraca z organizacjami pozarządowym odbywa się w formie:

- zlecenia realizacji zadań własnych,
- dofinansowywania działalności statutowej,
- doradztwa, konsultacji,
- wsparcia rzeczowego,

Wykaz organizacji pozarządowych z terenu powiatu przedstawiamy w formie tabelarycznej z podaniem charakterystyki działania.

WYKAZ STOWARZYSZEŃ W POWIECIE GOSTYŃSKIM

Nazwa stowarzyszenia	Charakterystyka działania
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Kasia”	Pomoc osobom niepełnosprawnym. Terapia logopedyczna i ruchowa. Działalność samopomocowa.
Stowarzyszenie „Most”	Pomoc rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, a w szczególności dzieciom z tych rodzin, pomoc rzeczowa, żywnościowa, organizowanie życia kulturalnego.
Polski Związek Niewidomych, Zarząd Koła w Gostyniu	Zrzeszenie i opieka dla osób niewidomych i słabo widzących. Działalność samopomocowa.
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Koło nr 3, Gostyń	Profilaktyka. Działalność samopomocowa.
Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych w Pogorzeli. Towarzystwo Zrzesza członków z 4 gmin: Borek Wielkopolski, Pępowo, Kobylin, Pogorzela.	Pomoc osobom niepełnosprawnym, organizowanie imprez integracyjnych, turnusów rehabilitacyjnych, nabywanie sprzętu ortopedycznego, wózków inwalidzkich.
Stowarzyszenie „DZIECKO”	Organizacja półkolonii socjoterapeutycznych letnich i zimowych, współorganizowanie imprez aktywizujących osoby niepełnosprawne, utworzenie koalicji organizacji pozarządowych i kierowanie jej pracami, szkolenia dla NGOs, współorganizowanie rajdów rodzinnych i festynów popularyzujących ideę rodzicielstwa zastępczego, wspieranie

	Domu Dziecka, szkolenia dla NGOs, prowadzenie Centrum Informacyjno-Doradczego dla NGOs, prowadzenie sieci Punktów Porad Obywatelskich, Prowadzenie Punktu Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.
Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Umysłowo „NIE SAMI”	Działalność samopomocowa. Organizacja imprez o charakterze integracyjnym.
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy	Działalność samopomocowa. Organizacja wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne. Organizacja imprez o charakterze integracyjnym.
Stowarzyszenie „Baza”	Prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej „Baza”. Realizacja projektów skierowanych dla rodzin, dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych.
Stowarzyszenie „Ja też pomagam”	Organizacja imprez o charakterze integracyjnym. Poradnictwo. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.
Bonifraterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej.

2.10. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Przygotowanie części diagnostycznej oparte zostało o badania desk research, czyli analizę materiałów zastanych, istniejących statystyk, sprawozdań i opracowań oraz o analizę źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizę SWOT.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest treścią części programowej niniejszego dokumentu.

Zachodzące procesy demograficzne w istotny sposób oddziałują na sytuację społeczno-ekonomiczną ludności. Prognozy demograficzne zapowiadają umacnianie się pewnych trendów, co powoduje konieczność zaplanowania działań mających na celu dostosowanie polityki społecznej do skutków tych zmian oraz stymulowanie zjawisk sprzyjających niwelacji niekorzystnych trendów. Do zjawisk, które w największym stopniu wpływają na sytuację społeczno-ekonomiczną, należą starzenie się społeczeństwa oraz wzrost przeciętnej długości życia. Jednoczesne nałożenie się na siebie tych dwóch zjawisk powoduje, że struktura społeczna w najbliższych latach będzie kształtować się odmiennie niż dotychczas. W „Prognozach ludności gmin na lata 2017-2030” oraz „Prognozach ludności na lata 2014-2050” Główny Urząd Statystyczny wskazuje następujące trendy:

- w latach 2014 – 2016 współczynnik dzietności (oraz liczba urodzeń) był znacząco wyższy niż zakładano w prognozie z 2014 r. W 2016 r. liczba urodzeń była wyższa o 33,5 tys. od przewidywanej (współczynnik dzietności wyniósł 1,36 wobec zakładanego 1,24). Wartość współczynnika dzietności obserwowana w ostatnich trzech latach wskazuje, że wzrost dzietności może być szybszy i wyższy niż zakładano wcześniej.

- oczekiwana długość życia w 2016 r. była wyższa od zakładanej w 2014 r. zarówno dla mężczyzn (o 0,3), jak i kobiet (o 0,5). Różnica ta nie była tak istotna jak w przypadku dzietności. Przeciętne trwanie życia, zgodnie z prognozami, będzie nadal wydłużało się, osiągając w 2050 r. wartości większe od obecnie notowanych o 9 lat dla mężczyzn i 6 lat dla kobiet. W miastach mężczyźni będą dożywali wieku 82,5 lat, kobiety 87,5 lat, natomiast na wsi odpowiednio 81,6 i 87,4 lat.

- liczba migracji zagranicznych na pobyt stały na poziomie gmin jest niewielka i w przypadku przeważającej większości gmin ma marginalne znaczenie dla przewidywanej liczby i struktury ludności.

Czynnikiem, który wpływa na demografię powiatu, jest bardzo wysokie ujemne saldo migracji, która dotyczy głównie ludzi młodych. W porównaniu do sąsiednich powiatów, powiat gostyński odnotował w ostatnich latach najwyższy ubytek ludności na skutek migracji.

- w 2050 r. liczba ludności Polski wyniesie 33 mln 951 tys. W porównaniu do stanu w roku bazowym 2013 oznacza to zmniejszenie liczby ludności o 4,55 miliona tj. o 12%. Oprócz ujemnego przyrostu naturalnego, będziemy obserwować dalsze niekorzystne zmiany w strukturze ludności według wieku oraz zmniejszanie się liczebności kobiet w wieku rozrodczym.

- osoby w wieku 65 lat i więcej życia będą stanowiły prawie 1/3 populacji, a ich liczba wzrośnie o 5,4 miliona w porównaniu do 2013 r. Z kolei kobiety w wieku rozrodczym w 2050 r. w będą stanowiły jedynie 62% stanu z roku wejściowego.

- w stosunku do 2013 r. ubytek dzieci w wieku 0-14 lat szacowany jest na 1,65 mln (do 4,1 mln w 2050 r.), co stanowi 71,4 % (68,4% w miastach, 75,2% na wsi) ich liczby w roku bazowym prognozy. Sytuacja ta może stać się szansą dla systemu edukacji, gdyż łatwiej będzie podołać obowiązkowi kształcenia i opieki nad dziećmi przy mniejszej populacji. Istniejąca infrastruktura i baza dydaktyczna może posłużyć do rozwoju bogatszej oferty edukacyjnej zarówno dla dzieci, które wymagają dodatkowej pomocy w nauce lub chcą rozwijać umiejętności, jak również dla dorosłych, którzy stoją obecnie przed koniecznością udoskonalania swoich umiejętności poprzez kształcenie ustawiczne i szkolenia. Z drugiej strony reforma edukacji doprowadzi do sytuacji, kiedy w szkołach ponadpodstawowych

pojawiają się podwójne roczniki uczniów, co będzie wymagało zapewnienia odpowiedniej bazy lokalowej.

- liczba osób w wieku 15-64 lat zmniejszy się w perspektywie do 2050 r. o 8,3 mln z czego o 6,3 mln w miastach. Pod względem liczebności zasoby w końcu prognozowanego okresu będą stanowiły w miastach 61,5% stanu z 2013 r., a na wsi 81,2%.

- spodziewany jest przyrost odsetka osób starszych (65+) o 19 p. proc. w miastach, nieco mniej – na wsi (o 16,8 p. proc.). Udział osób starszych przekroczy 30% na obszarach wiejskich i zbliży się do 35 % na terenach miejskich. W skali kraju liczebność tej zbiorowości zwiększy się o 5,4 mln. Jak wskazują prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego, ludność powiatu gostyńskiego w wieku powyżej 75 lat w nadchodzących 20 latach podwoi się i osiągnie poziom blisko 9 tys.

Przyrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększa silną już obecnie presję na system zabezpieczenia społecznego. Ponadto jednym z obszarów zainteresowań polityki społecznej powinno stać się wspieranie aktywnej starości, tak aby coraz dłuższy czas, jakim dysponują współcześni i przyszli seniorzy, mógł być efektywnie i satysfakcjonująco wykorzystany. Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji przyczyni się zapewne do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. W związku z zakresem kompetencji samorządu powiatowego należy zaprogramować działania, które z jednej strony będą łagodziły skutki niepełnosprawności, np. poprzez systematyczną likwidację barier architektonicznych, a z drugiej ułatwiały poprzez rehabilitację powrót, przynajmniej części osób niepełnosprawnych, na rynek pracy. Dla seniorów konieczne będzie zapewnienie odpowiedniej opieki całodobowej, w pierwszym rzędzie mającej charakter rodzinny lub środowiskowy, a dalej instytucjonalnej.

- dla województwa wielkopolskiego GUS prognozuje systematyczny wzrost liczby ludności zamieszkałej na terenach wiejskich - o 12,8% do 2050 r. Takie zmiany będą wymagały zapewnienia przez lokalny samorząd mobilności mieszkańcom, przede wszystkim publicznej komunikacji, umożliwiającej młodzieży dojazd do szkół, korzystanie przez osoby starsze z oferty większych ośrodków.

Wybrane dane statystyczne dotyczące Powiatu Gostyńskiego

	2015	2016	2017	woj. wlkp. 2017
dochody ogółem budżetu powiatu na 1 mieszkańca w zł	931	1058	1072	954
wydatki ogółem budżetu powiatu na 1 mieszkańca	913	1045	1062	966

liczba ludności na 1 przychodnię	2118	2002	1902	1807
mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	29	36	35	54
odpady wytworzone w ciągu roku w tys. ton	99,5	100	111,2	4150,3
lesistość w %	13,8	13,8	13,8	25,8
drogi publiczne o twardej nawierzchni (powiatowe i gminne) na 100 km2 w km	104,4	106,2	107,2	83,7
samochody osobowe zarejestrowane na 1000 ludności	634	661	680	648
pracujący na 1000 ludności	212	225	232	277
stopa bezrobocia rejestrowanego w %	8,3	7,2	6	3,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analizując sytuację mieszkańców powiatu gostyńskiego, należy zwrócić uwagę na poprawę sytuacji na rynku pracy i malejące bezrobocie. W 2017 r. stopa bezrobocia w powiecie wyniosła 6%. Rosną zarówno dochody, jak i wydatki budżetu powiatu na 1 mieszkańca. Wzrasta także liczba samochodów zarejestrowanych na 1000 mieszkańców, co może być pewnym wyznacznikiem bogacenia społeczeństwa.

Badania CBOS z 2018 r. wskazują, że od 2014 r. systematycznie rośnie spokój rodzin o sytuację finansową ich gospodarstw domowych – zwłaszcza wśród rodzin z dziećmi. Jednocześnie wraz z większą liczbą dzieci więcej osób martwi się, że sytuacja ta może się pogorszyć, co oznacza, że jest silnie uzależniona od świadczeń z programu 500+.

Poprawa sytuacji ekonomicznej nie ma jednoznacznego przełożenia na relacje w rodzinie. Co prawda według CBOS w 2017 r. 44% respondentów deklarowało, że są bardzo zadowoleni z relacji z żoną/mężem, podczas gdy w 2014 r. taką opinię wyrażało 36% badanych. Z drugiej jednak strony rośnie liczba rozwodów. W 2017 r. w powiecie gostyńskim odnotowano 1,8 rozwodów na 1000 mieszkańców, podczas gdy w roku 2015 było to 1,5, a w 2002 r. 0,6 rozwodów na 1000 osób. W 2017 r. liczba rozwodów w powiecie była wyższa niż w Wielkopolsce (1,7) i kraju (także 1,7). Rośnie także liczba zachowań patologicznych i niepożądanych społecznie. Zjawiska takie jak przemoc fizyczna, psychiczna i ekonomiczna w rodzinie, nadużywanie alkoholu mogą być przyczyną, prowadzą do osłabienia więzi rodzinnych, a nawet do rozpadu małżeństw (przemoc jest wskazywana jako jedna z bardzo istotnych przesłanek do podjęcia przez kobiety decyzji o rozwodzie).

W działaniach samorządu szczególne znaczenie powinny mieć inicjatywy zabezpieczające sytuację dziecka, które musiało opuścić rodzinę. Należy stawiać na opiekę rodzinną (rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka), a dopiero, gdy ta będzie niewystarczająca, na instytucjonalną (domy dziecka). Nie można zapominać o aktywizowaniu

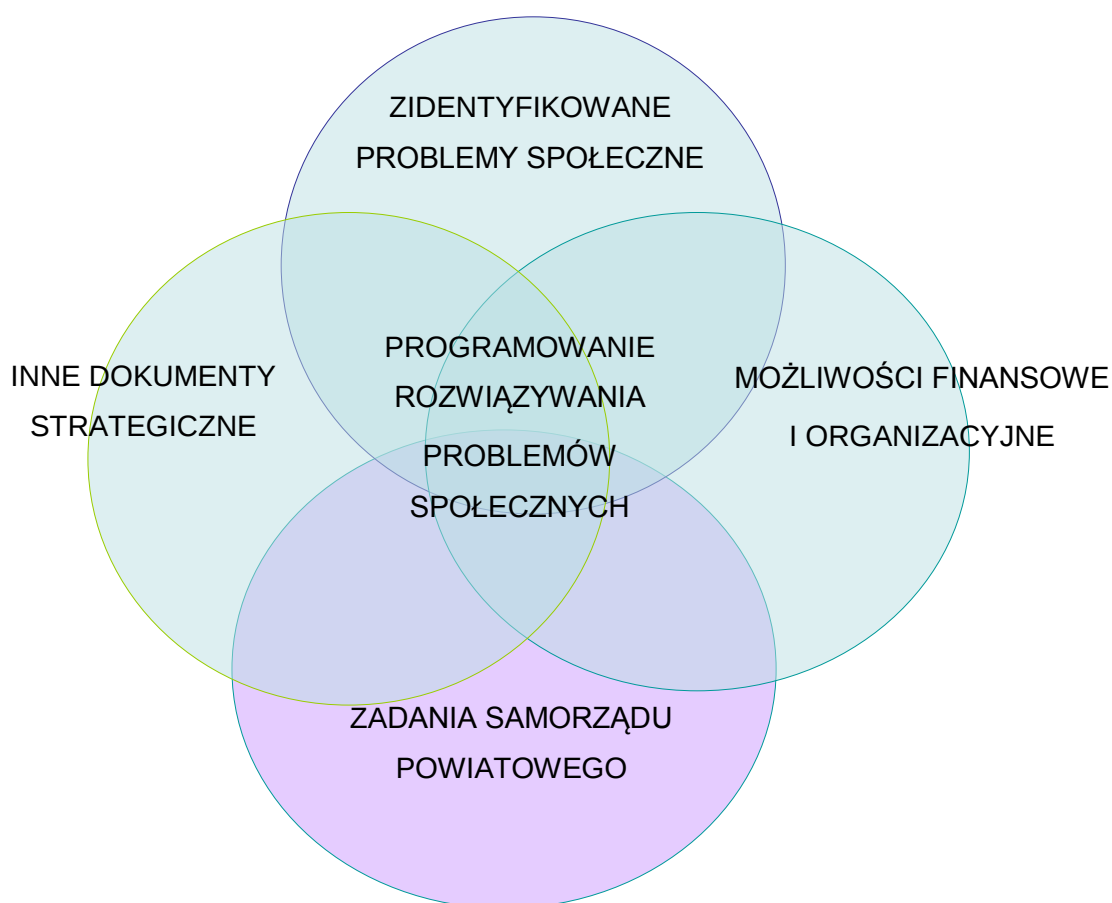
do właściwej działalności struktur gminnych, tak by odebranie dziecka rodzinie było zdecydowanie ostatecznością. Konieczne jest także intensyfikowanie działań w kierunku umożliwiania dzieciom znajdującym się w pieczy zastępczej powrotu do rodzin biologicznych.

Zważywszy na obserwowane zagrożenia dla dzieci i młodzieży, w postaci korzystania z substancji psychoaktywnych, ale też rosnącej liczby uzależnień behawioralnych (od smartfonów, Internetu, komputera) wyzwaniem jest tworzenie infrastruktury zapewniającej zaspokojenie przez osoby młode ich potrzeb kulturalnych i sportowych oraz rozwój innych zainteresowań. Obserwuje się także niedostateczny poziom rozwoju instrumentów edukacji nieformalnej, uzupełniającej tradycyjny system szkolenia, oraz zapewniającej osobom młodym twórcze spędzanie czasu wolnego.

Do grup społecznych, które z racji niekorzystnie toczących się kolei losu, czynników mniej lub bardziej zawinionych doświadczają szczególnie silnej ekspozycji na zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym zaliczyć należy osoby starsze, niepełnosprawne, uzależnione od substancji psychoaktywnych, w szczególności osoby z problemem alkoholowym, osoby będące ofiarami przemocy, osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.

Integracja tych grup wymaga wdrażania przemyślanych, kompleksowych programów, które będą uwzględniały specyfikę członków danej grupy.

ZWIĄZEK ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z PROGRAMOWANIEM DZIAŁAŃ

Powyższy diagram przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu działań mają możliwości kompetencyjne samorządu powiatowego oraz warunki finansowe, nieco mniejszy, choć także istotny wpływ mają inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie powiatu. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

POWIAT GOSTYŃSKI WSPIERA RODZINY ORAZ DĄŻY DO ROZWOJU LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI POPRZEZ AKTYWIZACJĘ GRUP ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ OPARTĄ O WSPÓŁPRACĘ Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

POWIAT GOSTYŃSKI WSPIERA RODZINY ORAZ DĄŻY DO ROZWOJU LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI POPRZEZ AKTYWIZACJĘ GRUP ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ OPARTĄ O WSPÓŁPRACĘ Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

m.in. poprzez takie działania jak:

Zintegrowany system wsparcia rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem pozycji dzieci i młodzieży

Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Rozwój aktywności obywatelskiej

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel strategiczny nr 1.

*Zintegrowany system wsparcia rodziny, ze szczególnym
uwzględnieniem pozycji dzieci i młodzieży*

Cel operacyjny:

1.1. Wzmacnianie systemu sprzyjającego rozwojowi dziecka w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.1.

- 1.1.1. Podejmowanie kompleksowych działań edukacyjnych, informacyjnych, interwencyjnych służących zapobieganiu problemom bądź rozwiązywaniu ich we wczesnym stadium, szczególnie poprzez dokształcanie kadr pomocy społecznej w powiecie.
- 1.1.2. Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży (baza i kadra).
- 1.1.3. Włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych poprzez zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego.
- 1.1.4. Wspieranie rozwoju sieci placówek edukacyjnych, kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, m.in.: poprzez zwiększenie dostępności do bazy już istniejącej (szczególnie w godzinach popołudniowych),

Cel operacyjny:

1.2. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.2.

1.2.1. Objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną:

- rozwój zastępczej opieki rodzinnej,
- dążenie do zabezpieczenia w zasobach powiatu mieszkań dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej, w tym organizacja mieszkań chronionych.

1.2.2. Wspieranie rozwoju sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.

Cel operacyjny:

1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.3.

1.3.1. Rozwój Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

1.3.2. Budowa interdyscyplinarnych zespołów złożonych z przedstawicieli samorządów terytorialnych, policji, ochrony zdrowia rozwiązujących problemy przemocy w rodzinie i kwestie krzywdzenia dzieci.

1.3.3. Opracowanie materiałów informacyjnych zawierających informacje o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach występowania przemocy.

1.3.4. Edukacja społeczna w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny:

1.4. Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.4.

1.4.1. Wspieranie upowszechniania opieki przedszkolnej, szkolnictwa integracyjnego i specjalnego,

1.4.2. Inicjowanie działań mających na celu obejmowanie opieką i wsparciem rodzin z dziećmi w wieku do 6. roku życia, wczesna pomoc w diagnozowaniu stopnia i typu niepełnosprawności.

Cel operacyjny:

1.5. Promowanie właściwych postaw społecznych, ważnych dla przeciwdziałania zjawisku narkomanii, przestępczości i eliminowaniu skutków niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.5.

- 1.5.1.** Monitorowanie zjawiska narkomanii w powiecie,
- 1.5.2.** Współuczestnictwo w szkoleniach na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii i przestępczości.
- 1.5.3.** Rozwój profilaktyki poprzez tworzenie i umacnianie środowiskowych form pomocy dzieciom i rodzinie.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe w szczególności miejskie, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe i oświatowe, organizacje społeczne, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd.

Efekty realizacji celów:

Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, zapewniający dzięki współpracy poszczególnych uczestników i kompetencji kadry różnorodne formy pomocy, w szczególności uprzedzający sytuacje kryzysowe i zabezpieczający poszanowanie praw dzieci. W sytuacji kryzysowej system przyjmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając żadnego dziecka i rodziny z własnymi problemami.

Cel strategiczny nr 2.

Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel operacyjny:

2.1. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.1.

- 2.1.1. Systematyczny lobbing na rzecz likwidacji barier architektonicznych.
- 2.1.2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym (w szczególności poruszającym się na wózkach inwalidzkich) pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez rozwijanie właściwych dla nich form transportu.
- 2.1.3. Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w działalności sportowej i kulturalnej.
- 2.1.4. Budowa programów integrujących ze środowiskiem osoby z zaburzeniami i chorujące psychicznie.
- 2.1.5. Rozwój bazy wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych.
- 2.1.6. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem Internetu i mediów lokalnych.
- 2.1.7. Opracowywanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 2.1.8. Wspieranie grup samopomocowych.
- 2.1.9. Szkolenia dla otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi.

Cel operacyjny

2.2. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, rehabilitacji.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.2.

- 2.2.1. Opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich.
- 2.2.2. Podnoszenie jakości usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez systematyczne szkolenie kadr samorządowych.
- 2.2.3. Wspieranie profesjonalnych form pomocy przy udziale wolontariuszy.
- 2.2.4. Podnoszenie jakości i dostępności usług świadczonych dla osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny:

2.3. Stworzenie równych szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.3.

- 2.3.1. Posiadanie przez szkoły zawodowe ofert nauki dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- 2.3.2. Zagwarantowanie ciągłości kształcenia integracyjnego.
- 2.3.3. Zapewnienie środków gwarantujących bezpłatny dowóz do placówek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.

Cel operacyjny:

2.4. Rozwijanie form rehabilitacji zawodowej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.4.

- 2.4.1. Rozwijanie systemu informacji, m.in. tworzenie internetowego systemu informacyjnego.
- 2.4.2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym udziału w szkoleniach i przekwalifikowaniach zawodowych.
- 2.4.3. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i przystosowywaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do ich potrzeb i możliwości.
- 2.4.4. Wspieranie działalności zakładu aktywności zawodowej i warsztatu terapii zajęciowej.

- 2.4.5. Działanie służące rozwijaniu i promocji form współpracy pomiędzy pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, samorządem lokalnym, zwiększające możliwość zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny:

2.5. Rozwój systemu wsparcia dla osób starszych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.5.

- 2.5.1. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych w promowaniu opieki rodzinnej.
- 2.5.2. Większa dostępność usług opiekuńczych.
- 2.5.3. Szkolenie profesjonalnych kadr zajmujących się opieką środowiskową.
- 2.5.4. Systematyczne podnoszenie jakości usług w domach pomocy społecznej.
- 2.5.5. Promowanie rodzinnych form wsparcia, w tym rodzinnych domów pomocy społecznej, mieszkań chronionych.
- 2.5.6. Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.
- 2.5.7. Promowanie środowiskowych form wsparcia, w tym klubów seniora, dziennych domów pomocy i grup samopomocowych czy uniwersytetu III wieku.

Cel operacyjny:

2.6. Rozwój systemu wsparcia dla osób bezrobotnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.6.

- 2.6.1. Systematyczne monitorowane zjawiska bezrobocia w powiecie.
- 2.6.2. Rozwijanie stałej współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.
- 2.6.3. Objęcie szczególną pomocą osób długotrwale bezrobotnych (poradnictwo, zapoznanie z aktywnymi technikami poszukiwania pracy, programy dla grup szczególnego ryzyka, w tym osób powyżej 50. roku życia).
- 2.6.4. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, m.in. poprzez:

- przygotowanie przez samorząd lokalny terenów dla pozarolniczej działalności gospodarczej,
- opracowanie i wdrożenie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej,
- aktywizacja i animacja środowiska lokalnego poprzez ogłaszanie konkursów na realizację zadań publicznych.

2.6.5. Wsparcie osób bezrobotnych w zmianie kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji poprzez zastosowanie instrumentów rynku pracy, włączenie sektora NGO, organizacji pracodawców.

2.6.6. Rozwój działań polegających na podwyższaniu usług poradnictwa zawodowego poprzez promowanie na każdym etapie życia zawodowego idei planowania rozwoju zawodowego (szczególnie wśród młodzieży) i dostosowanie profilu kształcenia do potrzeb rynku.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe w szczególności miejskie, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe i oświatowe, organizacje społeczne, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd.

Efekty realizacji celu:

Wzrost liczby osób zaktywizowanych i zintegrowanych ze społecznością lokalną. Wzrost liczby osób opuszczających system pomocy społecznej i usamodzielniających się. Zwiększenie wiedzy lokalnej społeczności na temat niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych. Jak największa liczba osób zatrudnionych i usprawnionych. Efektem realizacji celu winna być także wzrastająca jakość usług rehabilitacyjnych i społecznych oraz aktywny wolontariat. Zwiększenie udziału seniorów w życiu publicznym, wysoka jakość świadczonych na ich rzecz

usług socjalnych, zwiększanie dostępności i wiedzy na temat instytucji pomocowych i samopomocowych. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, wzrost liczby wolontariuszy, szczególnie młodych, działających na rzecz seniorów, poszerzenie oferty działań wspierających, integrujących, edukacyjnych.

Cel strategiczny nr 3.

Rozwój aktywności obywatelskiej

Cel operacyjny:

3.1. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.1.

- 3.1.1.** Wzmocnienie roli pracownika socjalnego jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej klientów systemu poprzez systematyczne doszkadzanie pracowników socjalnych i rozwój kadr socjalnych z terenu gmin.
- 3.1.2.** Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych.
- 3.1.3.** Projektowanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz instrumentów i programów służących podniesieniu jakości świadczonych usług przez instytucje pomocy społecznej.

Cel operacyjny:

3.2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.2.

- 3.2.1.** Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie wspólnych działań.
- 3.2.2.** Rozwój wolontariatu.
- 3.2.3.** Wspieranie działań na rzecz tworzenia aktywnych środowisk lokalnych.

- 3.2.4. Inspirowanie społeczności lokalnych powiatu do tworzenia własnych lokalnych systemów wsparcia i pomocy różnym grupom społecznym.
- 3.2.5. Promocja i wspieranie aktywności i współpracy środowisk lokalnych, gospodarczych, pozarządowych i samorządowych na rzecz rozwoju społecznego.
- 3.2.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zlecania realizacji zadań własnych samorządu.
- 3.2.7. Dofinansowywanie projektów lokalnych, inicjatyw obywatelskich.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe w szczególności miejskie, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe i oświatowe, organizacje społeczne, zakłady opieki zdrowotnej, pracodawcy.

Efekty realizacji celów:

Profesjonalna kadra merytoryczna, wysoka jakość usług świadczonych na rzecz beneficjentów pomocy społecznej, zróżnicowane formy współpracy z organizacjami pozarządowymi i zwiększające się obszary tej współpracy. Wzrost aktywności społecznej lokalnej społeczności i świadomości własnych możliwości i potencjału (wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych).

3.3. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów dokonywana będzie corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

3.3.1. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

Do oceny wdrażanych działań wykorzystane zostaną wskaźniki społeczne. Odzwierciedlają one ważne wartości zakładane do osiągnięcia celów i ukierunkowują proces rozwoju, w tym m.in.:

- dane statystyczne w obszarze dotyczącym ludności – np. przyrost naturalny, saldo migracji, dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych, liczba podopiecznych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej,
- w obszarze dotyczącym rynku pracy – np. udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo, udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych z podziałem na poziom i kierunek wykształcenia, liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy, oraz te same wskaźniki w odniesieniu do osób niepełnosprawnych bezrobotnych,
- w obszarze dotyczącym edukacji i poziomu wykształcenia – np. liczba ludności z wykształceniem wyższym, liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim,
- wskaźniki społeczne: liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba osób opuszczających system pomocy społecznej, wychodzących z bezdomności, uzależnienia, liczba utworzonych mieszkań chronionych dla różnych grup potrzebujących, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji

społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia, rodzinne formy opieki nad dziećmi, seniorami i niepełnosprawnymi),

- wskaźniki ekonomiczne: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

3.3.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Powiatu rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty PCPR-u),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Powiatu stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

2. **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).
3. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.3.3. PRZYKŁADOWE PROGRAMY REALIZOWANE W POWIECIE GOSTYŃSKIM

1. „Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością w powiecie gostyńskim w latach 2016-2024”,
2. Powiatowy program pomocowy „Zima”, realizowany w powiecie gostyńskim w sezonach zimowych. Jego celem jest zabezpieczenie potrzeb osób narażonych na działanie niskich temperatur. Program jest adresowany do osób bezdomnych, pozostających bez schronienia; osób niedołączonych, niesamodzielnych, samotnych, wymagających pomocy i opieki.
3. Program terapeutyczno-psychologiczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
5. Program „Aktywny samorząd”.
6. Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu”
7. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Gostyńskim na lata 2019-2021.
8. Warsztaty wzmacniające kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców.
9. Program edukacyjno-korekcyjny dla sprawców przemocy w rodzinie, realizowany w ramach grantów w wojewódzkim konkursie Wojewody Wielkopolskiego.

10. Ogólnopolski Festiwal Artystyczny „Bez barier”.
11. Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” – grant w ogólnopolskim konkursie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej umożliwia dofinansowanie zatrudnienia 3 koordynatorów.
12. Projekt „Jesteśmy – wspieramy – program aktywizacji osób niepełnosprawnych w powiecie pleszewskim oraz gostyńskim”, którego celem jest dostrzeżenie i upowszechnienie potrzeby przyścia z pomocą osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskim.

UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. W szczególności powinny je rozwijać i uszczegóławiać.

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.